

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΤΕΧΝΗ

Ἡ Ἀλήθεια δὲν δίνεται.
Ἢ τὴν βρίσκει κανεὶς
μέσα στὸν ἑαυτό του, ἢ
δὲν τὴν βρίσκει καθόλου.

ΕΡΜΗΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ 15ον ΤΕΥΧΟΣ 79

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1970

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ (Δραγατσανίου 6)

(Δευτέρα καὶ Παρασκευὴ 10.30 — 12.30)

		Δρχ.
H. P. Blavatsky	Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας ἄδ. 50 δεμ.	70
»	Στὴ χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	20
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως ἄδ. 50 δεμ.	70
»	**Πρὸς τὴν Μύησιν**	**20**
»	Μετενσάρκωση	10
»	Κάρμα	10
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	10
Besant-Leadbeater	Ὁ Ἀστρικὸς Κόσμος	10
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	30
Th. Pascal	Ἡ θεοσοφία εἰς ὀλίγα κεφάλαια	10
J. van der Leeuw	Θεοὶ ἐν ἐξορίᾳ	10
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	15
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	15
»	Τὸ Βασίλειον τῆς Εὐδαιμονίας	20
»	Ἡ Πηγὴ τῆς Σοφίας	20
»	«Δελτίον Ἀστέρος» Τόμ. 1931 - 34 ἕκαστ.	30
»	10 Ὁμιλίαι εἰς Ὀχάϊ 1944	30
»	Ἐλευθερία, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος	70
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρὰ)	70
»	Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς ἄδ. 45 δεμ.	65
Ἰωάν. Βασιλῆς	Τὸ σημειωματάριο ἑνὸς Μύστου	50
Κ. Κιτρινιάρης	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς	40
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια	50
Κ. Μελισσαρόπουλος	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ.25 δ.	40
»	**Μελετήματα ἄδ. 40 δεμ.**	**60**
»	**Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία ἄδ. 50 δεμ.**	70
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας ἄδ. 50 δεμ.	70
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο Ἰδεῶν)	20
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	10

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι 1960, 61, 63, 64, 65, 66, 69 χαρτόδετοι ἕκαστος δρχ. 60.

«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956 - 1957 - 1958 χρυσόδετον 90.

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» 70.

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΙΛΙΣΟΥ ΔΡΑΧ. 10

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

*

1970

ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΤΟΣ

*

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ * ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ ΑΝΕΥ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΦΥΛΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕΝΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΟΣ * ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ * ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΕΩΣ ΑΝΤΙ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΣ

*

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντὴς ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητὴς ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 15ον ✱ Ἰανουάριος - Φεβρουάριος 1970 ✱ ΤΕΥΧΟΣ 79

Στόχοι τοῦ 15ου ἔτους

Ο ΙΛΙΣΟΣ εἰσέρχεται, μὲ τὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος, στὸ 15ον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του καὶ θὰ συνεχίσῃ:

- ★ Τὴν προσφορὰ γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια.
- ★ Τὴν ἐνημέρωσι γιὰ τὶς ἐξελίξεις στοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς φιλοσοφίας.
- ★ Τὴν παρακολούθησι τῆς Ἐσωτερικῆς πνευματικῆς δράσεως.
- ★ Τὴν προβολὴ καὶ ὑπεράσπισι τῶν Μεγάλων Ἀρχῶν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τῆς Ἐλευθερίας σκέψεως.

ΕΑΝ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ Σᾶς ἐνδιαφέρη —ὅπως τὸ πιστεύομε ἀληθινὰ— παρακαλοῦμε νὰ τὴν συνδράμετε:

- ★ Μὲ ἄμεσον ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς τοῦ ἔτους 1970.
- ★ Μὲ ἐγγραφὴν ἢ μὲ εἰσήγησιν ἐγγραφῆς νέων συνδρομητῶν.
- ★ Μὲ παραγγελίαν τῆς ΕΠΙΛΟΓΗΣ «ΙΛΙΣΟΥ» 1956 - 1958, στὴν χαριστικὴ τιμὴ τῶν 50 δραχμῶν, χωρὶς καμμιὰ ἐπιβάρυνσι ταχυδρομικῶν τελῶν, γι' αὐτὸν τὸν πολυτελῆ χρυσόδετο τόμο, μέχρι τέλους Μαρτίου. Κατόπιν ἡ τιμὴ θὰ ἐπανέλθῃ στὶς 70 δραχμές.

ΕΛΕΧΘΗ...Κατὰ τὴν δεκαετία τοῦ '60

Πολλὰ ἐλέχθησαν κατὰ τὴν δεκαετία ποὺ πέρασε. Ἔξυπνα καὶ μή, σοβαρὰ καὶ μή.

Ἀπὸ τὸν «Ὠκεανὸ τῶν φράσεων», ἕνα γαλλικὸ περιοδικὸ σταχυολόγησε ἕνα «δειγματολόγιο». Ἀπὸ αὐτὸ παραλαμβάνομε ἐκεῖνες τὶς φράσεις, ποὺ σχετίζονται, νομίζομε, μὲ τοὺς πνευματικοὺς στόχους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ.

Ἐλπίζω καὶ προσεύχομαι ἐκ βάθους καρδίας νὰ μὴν ἀναγκασθῆ ποτὲ κανεὶς νὰ κερδίση ξανὰ τὸν Σταυρὸ τῆς Βικτωρίας.

ΠΡΙΓΚΗΨ ΦΙΛΙΠΠΟΣ (κατὰ τὴν διάρκεια δείπνου ἀπονομῆς τοῦ πολεμικοῦ παρασήμου τοῦ Σταυροῦ τῆς Βικτωρίας).

Ἂν ὑπῆρχαν σήμερα στὸν κόσμο πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ νὰ ποθοῦν περισσότερο τὴν δική τους εὐτυχία, παρὰ τὴν δυστυχία τῶν ἄλλων, θὰ μπορούσαμε σὲ λίγα χρόνια νὰ ἔχωμε ἕναν παράδεισο.

ΜΠΕΡΤΡΑΝΤ ΡΑΣΣΕΛ
(Ἄγγλος φιλόσοφος)

Οἱ τηναίητζερς εἶναι περισσότερο ἐνήλικοι ἀπὸ ὅ,τι τείνουν μερικὲς φορὲς νὰ νομίζουν οἱ ἐνήλικοι.

ΦΛΕΜΙΓΚ
(Ἄγγλος ἐκπαιδευτικὸς)

Δὲν πιστεύω πὼς πρέπει νὰ ἐπιμένωμε στὴν ἄποψι πὼς ὅποιος δὲν εἶναι φίλος μας εἶναι ἐχθρός μας.

ΝΤΗΝ ΡΑΣΚ
(Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν)

Πιστεύω πὼς ὁ Θεὸς εἶναι ἀληθινὰ οὐδέτερος. Κοιτάζει κάτω, ψηλὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ δὲν παρεμβαίνει.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΡΟΥΣΤΣΕΦ

Οἱ μόνοι ἄνθρωποι ποὺ ἐντυπωσιάζονται μ' αὐτὲς τὶς «ἐπιχειρήσεις» στὸ διάστημα εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε καλύτερο νὰ νοιαστοῦν, οἱ φτωχοὶ ἀδελφοί μας.

Ἀρχιεπίσκοπος
τοῦ Καντέρμπουρυ

Ἡ ἠθικὴ ἀγανάκτησις εἶναι στὶς περισσότερες περιπτώσεις κατὰ δύο τοῖς ἑκατὸ ἠθική, κατὰ 48 % ἀγανάκτησις καὶ κατὰ 50 % φθόνος.

ΒΙΤΤΟΡΙΟ ΝΤΕ ΣΙΚΑ
(Ἡθοποιὸς κινηματογράφου)

Ὑπάρχει περισσότερη ποίησις ἔξω ἀπὸ τοὺς στίχους, παρὰ μέσα τους, περισσότερη θρησκεία ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, παρὰ μέσα της, περισσότερη ἀγάπη ἔξω ἀπὸ τὸν γάμο, παρὰ μέσα του.

ΡΟΜΠΕΡΤ ΦΡΟΣΤ
(ποιητὴς)

Ὁ κόσμος δὲν θὰ ζήση σὲ ἁρμονία, ἐφ' ὅσον τὰ δύο τρίτα τῶν κατοίκων του τὸ βρίσκουν δύσκολο καὶ μόνο νὰ ζήσουν.

ΟΥ ΘΑΝΤ
(Γεν. Γραμματεὺς ΟΗΕ)

Οἱ προοπτικὲς ἐπιβιώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς ἦταν πολὺ καλύτερες, ὅταν ειμασταν ανυπεράσπιστοι ἀπέναντι στὶς τίγρεις, παρὰ τώρα ποὺ ἔχομε γίνει ἀνυπεράσπιστοι ἀπέναντι στοὺς ἑαυτούς μας.

ΑΡΝΟΛΝΤ ΤΟ·Υ·ΝΜΠΗ
(διάσημος ἱστορικος)

Ὁ μόνος τροπος γιὰ νὰ χαιρεσαι τὴν ζωὴ εἶναι νὰ ἐργάζεσαι. Ἡ ἐργασια εἶναι πιὸ διασκεδαστικὴ ἀπὸ τὴν διασκεδασι.

ΝΟΕΛ ΚΟΟΥΑΡΝΤ
(ἠθοποιὸς)

Θὰ εὐχόμουν ὁ καθενας νὰ μισοῦσε πισω ἀπὸ πόρτες κλειστές, ἀντὶ να μεταφέρη το μῖσος του στοὺς δρόμους.

ΚΑΣΣΙΟΥΣ ΚΛΑΙ·Υ·
(πυγμάχος)

Ἂν οἱ φοιτηταὶ θέλουν νὰ εἶναι ἐπαναστάτες, πάει καλά. Τότε ὅμως εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ εἶναι μορφωμένοι ἐπαναστάτες, ὄχι ἄξεστοι.

ΕΝΤΓΚΑΡ ΦΩΡ
(Γάλλος ὑπουργὸς Παιδείας)

Ἡ ἐκπαιδευσις ἴσως νὰ εἶναι πολὺ σημαντικὴ γιὰ νὰ ἀφεθῆ στοὺς δασκάλους, ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης πολὺ σημαντικὴ γιὰ νὰ ἀφεθῆ στοὺς πολιτικούς.

ΡΟΣ
(Ἄγγλος καθηγητὴς)

Εἶναι ἕνα μικρο βῆμα γιὰ τον ἄνθρωπο, ἕνα μεγάλο ἅλμα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

ΝΗΛ ΑΡΜΣΤΡΟΝΓΚ
(Ἀστροναύτης)

JEAN ROSTAND: Σκέψεις ἑνὸς ἀνθρώπου τοῦ χθές

● Παρ' ὅλες τὶς προόδους τῆς ἐπιστήμης δὲν θὰ μάθωμε τίποτε περισσότερο σχετικὰ μὲ τὴν οὐσία τῆς ζωῆς, οὔτε σὲ χίλια, οὔτε σὲ δέκα χιλιάδες, οὔτε σὲ ἑκατὸ χιλιάδες χρόνια...

● Ἔχασα τὴν ἐλπίδα γιὰ κατανόησι, ἀλλὰ διατηρῶ τὴν ἐλπίδα τοῦ καλύτερου προσδιορισμοῦ τῆς ἀκατανοησίας μου.

● Οἱ λέξεις: καλωσύνη, γενναιοψυχία, ἀλτρουισμός, μετριότης, ὑπερηφάνεια, ἔχουν τὴν ἴδια σημασία, γιὰ μένα, μ' ἐκείνη ποὺ ἔχουν γιὰ τὸν γιατρὸ οἱ λέξεις: ἐρυθρίασις, θερμότης, πόνος. Ἀποτελοῦν τὰ συμπτώματα.

● Ἡ σχολικὴ ἐκπαίδευσις δὲν συμβάλλει καθόλου στὴν ἀνάπτυξι τῆς πνευματικῆς πρωτοβουλίας, ἀλλὰ μόνον στὴν ἱκανότητα ἀνοχῆς τῶν γνώσεων.

● Ναρκισσισμὸς ἱκανοποιούμενος ἀπὸ τὴν ἀστρολογία. «Εἶμαι Κριός... Εἶμαι Ἰχθῦς». Τοὐλάχιστον, εἴμαστε κάτι.

● Ὁ ὕπνος: Αὐτὸς ὁ ψεύτικος θάνατος κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποίου μπορεῖς νὰ ξεχάσης τὴν πραγματικότητα.

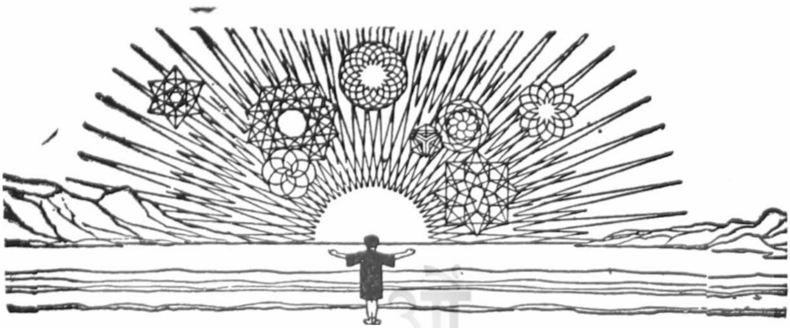
● Τόσο σπάνια λέγεται ἡ ἀλήθεια, ὥστε λέγοντάς την κανεὶς διατρέχει τὸν κίνδυνο νὰ καταταγῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους σ' ἕνα στρατόπεδο ποὺ δὲν εἶναι δικό μας.

● Ὁ κόσμος τὰ βάζει μὲ ἐκεῖνον ποὺ ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθεια σὰν νὰ ἦταν ὁ ἴδιος ὁ δράστης.

● Σὲ κάθε πίστι, εἴτε πρὸς μία ἰδέα εἴτε πρὸς ἕνα πλάσμα, ὑπάρχει μία δόσις «ἐγκαρτέρησης» μὲ τὴν ἰατρικὴ ἔννοια τοῦ ὅρου.

● Μένει ἔκπληκτος κανεὶς διότι οἱ ἄνθρωποι δὲν κάνουν πιὰ κακό. Ἀλλὰ οὔτε καὶ καλό.

● Ἔρευνες: μᾶς ζητοῦν νὰ ἀπαντήσωμε μὲ μερικὲς γραμμὲς σ' ἕνα πρόβλημα ποὺ ἡ ἀνθρωπότης δὲν θὰ λύσῃ ποτέ.

Ἡ δεκαετία τοῦ '70

ΑΣΤΡΙΚΑ ΟΝΕΙΡΑ
ΚΑΙ ΓΗΙΝΗ ΛΑΣΠΗ

★

Ἄς ὑποθέσωμε ὅτι βρισκόμαστε στὸν Δεκέμβριο τοῦ 1979. Στὴν βασιλικὴ ἑταιρία τοῦ Λονδίνου διεξάγεται, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, συζήτησις μεταξὺ διακεκριμένων ἐπιστημόνων ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Οἱ ἐπιστήμονες αὐτοὶ ἔχουν συγκεντρωθῆ γιὰ νὰ συζητήσουν γιὰ κάποια παράξενα ραδιοκύματα, τὰ ὁποῖα, ὡρισμένοι ἐπιστήμονες φρονοῦν ὅτι προέρχονται ἀπὸ μιὰ πηγὴ κάπου στὸ διάστημα.

Ἡ πιθανότης νὰ ὑπάρχουν ἄλλοι πολιτισμοὶ στὸ σύμπαν, ἔχει γίνει κατ' ἀρχὴν ἀποδεκτή. Καὶ τώρα ποὺ βρισκόμαστε στὸ κατώφλι τῆς δεκαετίας τοῦ 1970, τείνει νὰ γίνῃ πεποίθησις, ὅτι στὸ ἄμεσο, συγκριτικά, μέλλον, θὰ ἔχωμε βάσιμες ἀποδείξεις πάνω στὶς ὁποῖες θὰ μποροῦμε νὰ στηρίξωμε αὐτὲς τὶς ὑποθέσεις.

Ἤδη ἡ ἐργαστηριακὴ ἀνάλυσις ἀπέδειξε ὅτι οἱ μετεωρῖτες περιέχουν ἄνθρακα καὶ ἄλλα χημικὰ στοιχεῖα, βασικὰ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ζωῆς.

Ἐξ ἄλλου, ὁ Βέλγος καθηγητὴς Ζὺλ Ντουρέζν, ὑπελόγισε ὅτι ὑπάρχουν:

100.000.000.000.000.000

πλανῆτες (100 τετράκις ἑκατομμύρια ἢ ἑκατὸ ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων!) στοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ ἐμφανισθῆ κάποιο εἶδος ζωῆς. Διατυπώνει ἐπίσης τὴν ἄποψη ὅτι σὲ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πλανῆτες αὐτοὺς ἐνδέχεται νὰ ἔχουν ἀναπτυχθῆ τεχνολογίες καὶ πολιτισμοὶ κατὰ πολὺ ἀνώτεροι ἀπὸ τὸν δικό μας.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν δέκα προσεχῶν ἐτῶν, οἱ ἀστρονόμοι θὰ

ἔχουν στὴν διάθεσή τους τεράστια τηλεσκόπια καὶ ἄλλα ὄργανα ἀκριβείας, τὰ ὁποῖα θὰ στρέψουν πρὸς τὶς ἀπομακρυσμένες γωνιὲς τοῦ διαστήματος γιὰ νὰ πληροφορηθοῦν κατὰ πόσον τὰ οὐράνια σώματα ποὺ ἐστιάζομε στὸν προσοφθάλμιο φακὸ τῶν τηλεσκοπίων μας, εἶναι καὶ στὴν πραγματικότητα, ὅπως βλέπομε. Γιατὶ τὰ τηλεσκόπια αὐτά, θὰ βρίσκωνται ἐπὶ διαστημικῶν ἀστεροσκοπίων σὲ γήϊνη τροχιά, δηλαδή, ἔξω ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς γῆς.

Περὶ τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1970, ἰσχυρίζονται οἱ ἐπιστήμονες, πάνω στὸν πλανήτη μας θὰ ὑπάρχουν φρονιμώτεροι ἄνθρωποι καὶ μπορεῖ καὶ εὐτυχέστεροι. Ἀπὸ τεχνολογικὴ ἄποψη, οἱ εὐκαιρίες γιὰ περιπέτεια καὶ πρόοδο εἶναι καταπληκτικές. Θυμᾶστε ἐκεῖνον τὸν συμπαγῆ ὄγκο ποὺ ἦλθε ἀπὸ τὸ διάστημα τὸν Ἰούνιο τοῦ 1968 καὶ μᾶς γέμισε μὲ τρόμο στὴν σκέψη ὅτι θὰ συγκρούονταν μὲ τὴν γῆ; Τὸ οὐράνιο αὐτὸ σῶμα, ὁ ἀστεροειδὴς Ἴκαρος μᾶς πλησίασε σὲ ἀπόσταση 4.000 μιλίων καὶ ξαναέφυγε γιὰ νὰ συνεχίση τὸ μοναχικό του ταξίδι.

Εἶναι ἐνδεχόμενο οἱ ἐπιστήμονες τῆς νέας δεκαετίας νὰ σχεδιάσουν τὴν «σύλληψι» τοῦ ἀστεροειδοῦς, ὁ ὁποῖος νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς φυσικὸ διαστημόπλοιο.

Καθὼς ὁ Ἴκαρος ἐπισκέπτεται τὴν Γῆ κάθε 19 χρόνια, φαίνεται ὅτι μόνον τὸ 1987 θὰ ἔχωμε τὴν εὐκαιρία νὰ χρησιμοποιήσωμε τὸ οὐράνιο αὐτὸ σῶμα, ἀλλὰ τότε ἡ ἰδέα τῆς «συλλήψεως» ἑνὸς ἀστεροειδοῦς δὲν θὰ φαίνεται τόσο φανταστική, ὅσο σήμερα.

Τότε, τὰ πληρώματα τῶν διαστημικῶν σταθμῶν θὰ ἔχουν τὰ μέσα νὰ προσεγγίσουν καὶ νὰ φωτογραφίσουν ἀκόμη καὶ νὰ προσεδαφισθοῦν ἐπάνω σὲ ἀστεροειδεῖς ποὺ προσεγγίζουν τὴν Γῆ. Ἕνας ἀπὸ αὐτούς, ὁ Ἔρως, πρόκειται νὰ διέλθη σὲ ἀπόσταση 14.000.000 μιλίων ἀπὸ τὴν Γῆ τὸ 1975. Ἤδη, κατὰ τὴν διάρκεια ἑνὸς συνεδρίου ἐπὶ τοῦ διαστήματος ποὺ ὀργανώθηκε στὴν Φλώριδα, ρίχτηκε ἡ ἰδέα τῆς μελέτης ἀπὸ κοντὰ τοῦ ἀστεροειδοῦς αὐτοῦ. Ἕνας ἐπιστήμων παρατήρησε ὅτι τὸ ταξίδι πρὸς τὸν Ἔρωτα θὰ παρεῖχε πολλὲς λεπτομέρειες στοὺς ἀστροναῦτες καὶ θὰ τοὺς καθιστοῦσε πιὸ ἔμπειρους γιὰ δυσκολώτερα ταξίδια πρὸς ἄλλους πλανῆτες.

Μετὰ τὴν προσεδάφισι πάνω σὲ ἕνα ἀστεροειδῆ, λέγουν οἱ ἐπιστήμονες, τὸ πλήρωμα ἑνὸς διαστημικοῦ σκάφους θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ἐλέγξη μὲ ἀκριβεῖς «ἐκτοξεύσεις» ἰσχύος ἀπὸ πυροδοτικὲς μηχανές, νὰ μεταβάλη τὴν κανονικὴ πορεία τοῦ ἀστεροειδοῦς καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώση νὰ τεθῆ σὲ τροχιὰ γύρω ἀπὸ τὴν Γῆ. Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ θὰ εἶναι εὔκολο νὰ προσεδαφισθοῦν ἐπὶ τοῦ ἀστεροειδοῦς μεταφορικοὶ πύραυλοι μὲ μεγάλους μεταλλικοὺς συλλέκτες, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξάγουν τὰ ὀρυκτά του γιὰ νὰ τὰ μεταφέρουν στὴν συνέχεια στὴν Γῆ.

Ἐπίσης, μὲ τὴν ἐγκατάστασι διαστημικῶν σταθμῶν θὰ ἀντιμε-

τωπισθοῦν τὰ ἑπόμενα ἅλματα, εἰδικώτερα τὸ ταξίδι στὸν Ἄρη. Ἤδη ἔχει ἀρχίσει ἡ ἐκπαίδευσις τριμελοῦς πληρώματος γιὰ τὸν «ἐρυθρὸ» πλανήτη... Φυσικά, θὰ προηγηθῆ ἡ ἀποστολὴ ρομπότ. Ἡ νέα αὐτὴ σειρὰ τῶν πτήσεων θὰ ἀρχίση μᾶλλον περὶ τὰ μέσα τοῦ 1973, μὲ τὴν ἐκτόξευση δύο διαστημοπλοίων τύπου «Βίκινγκ» ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Κέννεντυ. Τὰ δύο «Βίκινγκς» θὰ φθάσουν στὴν γειτονιὰ τοῦ Ἄρεως στὶς ἀρχὲς τοῦ 1974. Ἀφοῦ τεθοῦν σὲ τροχιά, θὰ ἐξαπολύσουν ἕνα ρομπότ, τὸ ὁποῖο θὰ κατέλθη στὴν ἐπιφάνεια τοῦ Ἄρεως μὲ ἀλεξίπτωτο καὶ θὰ μεταδώση πρὸς τὴν Γῆ λεπτομέρειες γιὰ τὸ ἔδαφος, τὴν ἀτμόσφαιρα, τὸ μαγνητικὸ πεδίο καὶ τὸ πεδίο θερμοκρασιῶν τοῦ Ἄρεως.

Ἐν τῷ μεταξύ, στὴ Σελήνη θὰ κυκλοφοροῦν ἠλεκτρικὰ αὐτοκίνητα, ἐνῶ ἕνας ἀριθμὸς ἱπταμένων ὀχημάτων θὰ μεταφέρουν τοὺς ἐπιστήμονες ἀπὸ κρατῆρα σὲ κρατῆρα, στὴν προσπάθεια ἐπεκτάσεως τῆς κατακτήσεως τῆς Σελήνης.

* * *

Ἀλλὰ — ἄς προσγειωθοῦμε. Ἡ ἐπὶ θύραις δεκαετία θὰ ἔχη καὶ τὰ μεγάλα γήϊνα προβλήματά της.

Θὰ ἐξακολουθήση ἡ πληθυσμιακὴ ἔκρηξις. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι (μὲ 204 ἑκατομμύρια κατοίκους τώρα= αὔξησις 14%. ἔναντι τῆς προηγουμένης δεκαετίας) θὰ ἔχουν τὸ 1980 περίπου 225 ἢ καὶ 250 ἑκατομμύρια. Ἐὰν συνεχισθῆ ὁ σημερινὸς ρυθμὸς αὐξήσεως, ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς θὰ αὐξηθῆ ἀπὸ 3,6 δισεκατομμύρια σήμερα, τοὐλάχιστον σὲ 4,3 δισεκατομμύρια, ὕστερα ἀπὸ δέκα χρόνια ἀκριβῶς.

Ὁ ὑποχρεωτικὸς ἔλεγχος τῶν γεννήσεων, δὲν θὰ ἀποτελῆ πολιτικὸ πρόβλημα γιὰ τὴν Ἀμερικὴ τῆς δεκαετίας τοῦ '70, θὰ εἶναι, ὅμως γιὰ ἄλλες χῶρες. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Ἰνδίας, καὶ ἴσως τῆς Κίνας καὶ τοῦ Πακιστάν, λ.χ., θὰ ὑφίστανται συνεχεῖς πιέσεις γιὰ τὴν μεταβολὴ τῶν παραδοσιακῶν κοινωνικῶν θέσεων ποὺ εὐνοοῦν τὶς μεγάλες οἰκογένειες καὶ στιγματίζουν τοὺς ἀγάμους. Πάντως, πιστεύεται ὅτι οἱ ἀναμενόμενες ἐξελίξεις στὴν γηριατρική, στὴν βελτίωση τῆς νοσοκομειακῆς περιθάλψεως καὶ στὴν μερικὴ καταπολέμηση τοῦ καρκίνου καὶ τῶν καρδιακῶν νόσων, θὰ δημιουργήσουν μιὰ καλύτερη ζωὴ γιὰ τοὺς γέρους καὶ ἔτσι θὰ προκληθῆ νέα πληθυσμιακὴ αὔξηση.

Τὸ κυρίαρχο θέμα τῆς ἐπομένης δεκαετίας θὰ εἶναι ἡ ποιότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ἡ προοπτικὴ εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐπομένης δεκαετίας δὲν θὰ ζῆ στὸ περιθώριο, παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, ἡ ἱκανότητά του νὰ ἐλέγχη τὶς φθίνουσες πλουτοπαραγωγικὲς πηγὲς τῆς γῆς, θὰ παραμείνη ἀβέβαιη, ὅπως καὶ σήμερα.

Ποτὲ ἄλλοτε, ἰσχυρίζεται ἡ ἀνθρωπολόγος Μάργκαρετ Μήντ, οἱ ἐνήλικες δὲν θὰ αἰσθάνωνται τόσο ἄνετα σ' ἕνα κόσμο ποὺ ὅλο καὶ περισσότερο διαμορφώνεται ἀπὸ τὶς ἀξίες καὶ τὶς ἀπόψεις

τῆς νεολαίας. «Τὸ σημερινὸ χάσμα τῶν γενεῶν», λέγει ἡ Μήντ, «εἶναι τὸ εὐρύτερο καὶ τὸ βαθύτερο στὴν ἱστορία. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ντόπιοι κάτοικοι, ἐμεῖς εἴμαστε μετανάστες».

Ἀπὸ τὴν μελέτη τῆς ἀμερικανικῆς ἱστορίας —ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση τοῦ οὐΐσκυ καὶ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, μέχρι τὴν κίνηση γιὰ τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα τῶν γυναικῶν— προκύπτει ὅτι τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν περισσοτέρων γενεῶν δὲν ἦταν ὁ κομφορμισμός, ἀλλὰ ἡ διαμφισβήτηση.

Ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ κρίσις, ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος καὶ ὁ ψυχρὸς πόλεμος, ἦταν κρίσεις ποὺ προσωρινὰ δημιούργησαν ἕνα πνεῦμα ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ παραμέρισαν πρὸς στιγμὴ τὰ ἐσωτερικὰ κοινωνικὰ προβλήματα. «Τώρα, λέγει ὁ κοινωνιολόγος Ντάνιελ Μπέλ, ἡ ἱστορικὴ τάσις τοῦ πολιτισμοῦ ἐπαναλαμβάνεται».

Εἶναι, ὅμως, πιθανὸν οἱ νέοι τῆς νέας δεκαετίας νὰ στρέφουν τὶς διαμαρτυρίες τους σὲ προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος, ὀργανώνοντας διαδηλώσεις ἐναντίον ἀνευθύνων ὀργανισμῶν καὶ δήμων, ἢ κοινοτήτων.

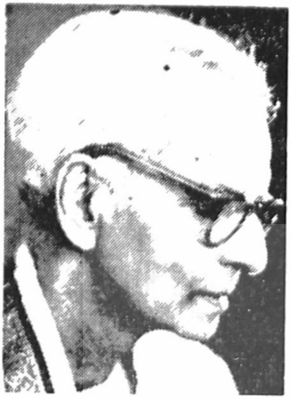
Ἐπίσης ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ πλέον σημαντικὴ τάσις τῆς δεκαετίας τοῦ '70 θὰ εἶναι ἡ ἀναβίωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Τοῦτο δὲν σημαίνει μιὰ κατ' ἀνάγκην ἐπιστροφὴ στὶς σημερινὲς ἐκκλησίες ἂν καὶ αὐτὲς θὰ συνεχίσουν τὸν ἐκσυγχρονισμό τους στὴν μορφὴ καὶ στὴ δομή τους. Σὰν ἀντίδραση ἐναντίον τῆς τάσεως πρὸς τὴν ἐκλαΐκευση τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, θὰ σημειωθῆ μᾶλλον μιὰ ἀναβίωσις τῶν βασικῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν. Πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ ἀπορρίψουν τὶς παραδοσιακὲς θρησκεῖες τοῦ δυτικοῦ κόσμου καὶ θὰ καταφύγουν στὶς θρησκεῖες τῆς Ἀνατολῆς ἢ σὲ ἐκλεκτικὰ πνευματικὰ συστήματα ἰδικῆς τους ἐπινοήσεως.

Μποροῦν ὅλες αὐτὲς οἱ τάσεις ποὺ φαίνεται νὰ ὁδηγοῦν ἀπὸ τὴν δεκαετία τοῦ '60 στὴν δεκαετία τοῦ '70 νὰ ἀντιστραφοῦν; Βεβαίως. Διότι ὁ θερμὸς ἀέρας τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὰς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Α΄ «ψυχράνθηκε» ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση τῶν Πουριτανῶν στὴν Ἀγγλία, ἐνῶ οἱ βικτωριανοὶ νόμοι ἔδωσαν τὴν θέση τους στὸ ἀνέμελο πνεῦμα τῆς ἀντιβασιλείας.

Φαίνεται πιθανὸν ὅτι, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐπομένης δεκαετίας θὰ ζήσωμε μιὰ περίοδο καταπιεστικῆς ἀντιδράσεως ἐναντίον τῶν διονυσιακῶν τάσεων τῶν νέων. Θὰ ὑπάρξη ἐπίσης καὶ μιὰ αὐτόματη ἐπιστροφὴ στὴν ἐχεμύθεια καὶ στὸ κρυφό. Ἐνδέχεται ἐπίσης ἡ μείωσις τῆς ζητήσεως ὑλικῶν ἀγαθῶν νὰ καταστρέψη τὰ θεμέλια τοῦ ἡδονιστικοῦ πολιτισμοῦ, δηλαδὴ τῆς οἰκονομίας.

Ἴσως οἱ ἄνθρωποι νὰ κουρασθοῦν ἀπὸ τὴν εὐημερία τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ νὰ ζητήσουν ξανὰ τὴν σκληρὴ ἐργασία καὶ τὶς σκληρὲς ἀξίες.

(Ἀπάνθισμα)

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ

Στὴν πορεία τῆς Ζωῆς

Ἡ Ζωὴ εἶναι ἀκατάστρεπτη καὶ μόνον ἡ μορφή, ποὺ χρησιμοποιεῖ, φθείρεται καὶ πεθαίνει.

Μὲ τὸν θάνατο τῆς μορφῆς ποὺ ξεπεράσθηκε, ἡ ζωὴ ἀνανεώνεται. Αὐτὸς εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῆς Φύσεως: ὁ ἀτομικὸς κύκλος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐπαναγεννήσεως. Ἀλλά, ὅταν ἕνα πρόσωπο, ὅσο εἶναι ἀκόμη στὴ ζωή, κατανοήση τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ θανάτου, μὲ τὴν δική του ἐλεύθερη νόηση καὶ βούληση, τότε φθάνει σὲ μιὰ φάση ὅπου δὲν ὑπάρχει πλέον ὤθηση γι' αὐτόν, ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπαναγεννήσεως, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν δίψα, ἡ ὁποία τὸν ὁδηγεῖ σὲ συνθῆκες ποὺ τὴν σβήνουν...

Ἀφῆστε τὸν καθένα νὰ δοκιμάζη μὲ τὸν τρόπο του νὰ φέρη τὸ φῶς τῆς Σοφίας, σὲ ὁποιοδήποτε σκοτάδι. Θὰ ἐκφράση τὴν ὀμορφιά του στὴ ζωὴ μὲ τὸν ξεχωριστὰ μοναδικὸ τρόπο... ἔστω κι' ἂν δὲν εἶναι ἀξιοσημείωτος, ἔστω κι' ἂν εἶναι ταπεινός, ἀνίσχυρος νὰ διαδραματίση μεγάλο ρόλο... Θὰ ὑπηρετήση τὸν κόσμο ἐξ ἴσου ἀποτελεσματικά, ὅσο καὶ ἕνας ἀληθινὸς καὶ φωτισμένος ἡγέτης, ἀρκεῖ νὰ κρατᾶ τὸ φῶς ἀναμμένο καὶ νὰ διαβιβάζη στοὺς ἄλλους ἐκείνη τὴν κατανόηση ποὺ ἔφερε εἰρήνη καὶ στὴν δική του τὴν καρδιά.

Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ

1970:

15ον ΕΤΟΣ ΤΟΥ "ΙΛΙΣΟΥ„

Η ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΔΡΑΧ. 60
('Εξωτερικοῦ $ 2,50)

Θερμῶς παρακαλοῦνται
οἱ ἀγαπητοὶ συνδρομηταὶ

ΝΑ ΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥΣ
χωρὶς ἀναβολὴ

ΚΑΙ

ΝΑ ΕΓΓΡΑΨΟΥΝ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ ἢ

νὰ μᾶς στείλουν διευθύνσεις ὑποψηφίων συνδρομητῶν, γιὰ νὰ τοὺς στείλωμε τεύχη - δείγματα, δωρεάν.

Ο «ΙΛΙΣΟΣ» ΕΧΕΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Βοηθῆστε την!

ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη ἢ ἀγυρτεία;

ΔΗΜ Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Οἱ ἀπόψεις ἐπάνω στὸ θέμα τοῦτο εἶναι βασικὰ διαφορετικές. Κατὰ τὶς ἀρχαῖες ἐσωτερικὲς παραδόσεις, ἡ Ἀστρολογία εἶχε προβληθῆ σὰν μία ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες ἐπιστῆμες τῶν Μυστηρίων. Ἀντίθετα, κατὰ τὴν σύγχρονη γνώμη, καὶ μάλιστα τὴν ἐπιστημονική, ἔχει χαρακτηριστῆ σὰν ψευδοεπιστήμη.

Ποῦ λοιπὸν βρίσκεται ἡ ἀλήθεια; Τοῦτο θὰ προσπαθήσωμε νὰ ἐξετάσωμε ὅσο ἠμποροῦμε ἀντικειμενικὰ καί ἀμερόληπτα, παραμερίζοντας, ὅσο εἶναι δυνατόν, τὶς καλούμενες ἐπιστημονικὲς προλήψεις.

★

Οἱ ἐπιστημονικὲς προλήψεις!... Τώρα μάλιστα στὰ χρόνια μας, μὲ τὶς τόσες κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης καί τὰ καταπληκτικὰ κατορθώματα τῆς τεχνικῆς, ἔχουν ἀποβῆ πραγματικὲς μάστιγες...

Οἱ προλήψεις αὐτὲς μαστίζουν τοὺς πολλοὺς ἐπιστήμονας. Ἔχει ριζωθῆ καὶ ἔχει λάβει τεράστιες διαστάσεις ἡ γνώμη ὅτι τίποτε —μὰ τίποτε!— δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχη ἔξω ἀπὸ τὴν ὑλικὴ πραγματικότητα. Καὶ ἔτσι. βωμοὶ λατρείας κατασκευάζονται στὴν Ἐπιστήμη, πού, χωρὶς ὑπερβολή, ἔχει κατὰ κάποιον τρόπο θεοποιηθῆ.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν αὐτὸν ἔχουν διαφύγει οἱ πραγματικοὶ ἐπιστήμονες. Ἔχουν ἀντιληφθῆ τὴν πλάνη τῶν πολλῶν καὶ ἀντιδροῦν σ' αὐτὸ τὸ ὁρμητικὸ ρεῦμα τοῦ νεοϋλισμοῦ τῶν καιρῶν μας. Φέρνομε σὰν παράδειγμα τὸν Ὄππενχάϊμερ τὸν πυρηνικὸ φυσικό, ποὺ εἶχε γράψει: «Πάντοτε στὴ γνῶσι συναντοῦμε ὅρια. Ἡ ἀντίληψις τῶν ἀνθρώπων εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερη ἀπὸ τὴν Φύσι. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἴμεθα ταπεινόφρονες».

Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ προσθέσωμε ὅτι ἐπιστημονικὲς προλήψεις ἔχουν καὶ πολλοί, ποὺ δὲν εἶναι ἐπιστήμονες. Θαυμάζουν τὰ πραγματικὰ ἀπίστευτα ἐπιτεύγματα τῆς τεχνολογίας καὶ πιστεύουν στὸ ἀλάθητο τῆς Ἐπιστήμης. Τώρα μάλιστα ποὺ πατήσαμε στὴ Σελήνη, δίκαια θὰ ἀναρωτιῶνται: «γιὰ τὴν ἀστρολογία θὰ μιλήσωμε;».

★

Ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη καὶ ὁ ἔναστρος Οὐρανὸς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ κινήσουν τὴν προσοχὴ

τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισε κάπως νὰ σκέπτεται. Μετὰ αἰῶνες ἢ χιλιετηρίδες καλλιεργεῖται ἡ σπουδὴ τῶν ἄστρων. Αὐτὸ θὰ ἔγινε, βέβαια, μέσα σὲ θρησκευτικὰ κέντρα τῆς προϊστορικῆς ἀρχαιότητος. Τοῦτο βάσιμα συνάγεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὰ ἱστορικὰ χρόνια πλέον ἡ ἐπιστήμη γιὰ τὰ ἄστρα ξεκινάει ἢ καλύτερα διαρρέει ἀπὸ τὰ Ἱερατεῖα. Εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι ὅταν αἱ γνώσεις τῶν Μυστηρίων ἔρχωνται στὴ δημοσιότητα, κατὰ κανόνα πάντοτε διαστρέφονται ἀπὸ τοὺς ἀμυήτους, παθαίνουν ἔκπτωσι καὶ βεβηλώνονται. Ἔτσι, λοιπόν, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα οἱ ἀστρολόγοι ἔχουν διαιρεθῆ σὲ τρεῖς κατηγορίες. Στοὺς μεμυημένους ποὺ κράτησαν σιγὴ γιὰ τὶς ἀλήθειες τῆς ἐπιστήμης τῶν ἄστρων, σιγὴ αὐστηρὴ γιὰ τίς βαθύτερες ἐπιδιώξεις της· τοὺς ἀμυήτους ποὺ καταπιάστηκαν μὲ γνώσεις ἀστρολογικὲς γιὰ νὰ προβληθοῦν καὶ νὰ δοξαστοῦν· καὶ τοὺς ἐπαγγελματίες, μὲ σκοπὸ τὸν χρηματισμό. Κοντὰ σ' αὐτοὺς στάθηκαν καὶ οἱ ἀπατεῶνες, ποὺ βεβήλωσαν ὅ,τι ἤξεραν καὶ δὲν ἤξεραν.

★

Ἀπὸ ὅσα πληροφορεῖ ἡ ἱστορία, ἡ ἀπαρχὴ τῆς Ἀστρολογίας τοποθετεῖται στὴν Βαβυλῶνα καὶ τὴν Χαλδαία, μεγάλη ἀνάπτυξι ἐσημείωσε στὴν Ἰνδία καὶ στὴν Κίνα εἶχε δὲ λάβει μεγάλη διάδοσι στὴν Αἴγυπτο.

★

Τί ἦταν λοιπὸν αὐτὴ ἡ Ἀστρολογία; Κατὰ τὶς ἐσωτερικὲς παραδόσεις, καθὼς καὶ στὴν ἀρχὴ εἴπαμε, ἦτο Ἐπιστήμη τῶν Ναῶν. Τὴν ἀσκοῦσε τὸ Ἱερατεῖον τῶν Μυστηρίων. Καὶ ἐσπουδάζοντο ἀπ' αὐτὸ οἱ ἐπιδράσεις, οἱ ἐπιρροές, καθὼς τὶς ἔλεγαν, τῶν σωμάτων τοῦ Οὐρανοῦ ἐπάνω στὸν Πλανήτη μας γενικά, εἰδικὰ ἐπὶ τοῦ ὠργανωμένου κόσμου τῆς Γῆς, δηλαδὴ τοῦ φυτικοῦ καὶ τοῦ ζωϊκοῦ, καὶ εἰδικώτερα ἐπάνω σὲ κάθε ἄνθρωπο, μὲ βάσι τὸ ὡροσκόπιό του, ποὺ ἔδιδε τὴν ὄψι τοῦ Οὐρανοῦ κατὰ τὸν χρόνο καὶ στὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε.

Κατὰ τὶς ἀστρολογικὲς ἀντιλήψεις, ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ τὰ ὄντα ποὺ ζοῦν ἐπάνω σ' αὐτὴν ὑπόκεινται σὲ ἐπιρροές, κυρίως τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, τῶν Πλανητῶν καὶ τῶν Ἀστερισμῶν.

Τὶς δοξασίες αὐτὲς θα τὶς κρίνωμε προσφεύγοντας στὰ δεδομένα τῆς ἐπιστήμης καὶ μάλιστα τῆς σύγχρονης. Ὅπου δὲν εἶναι τοῦτο δυνατόν, θὰ καταφύγωμε σὲ ἀνάλογες Ἐσωτερικὲς Παραδόσεις.

Ὁλόκληρος λοιπὸν ὁ Πλανήτης μας σὰν σῶμα οὐράνιο, ὑπόκειται κι' αὐτὸς στὸν νόμο τῆς παγκοσμίου ἕλξεως, ἰδίως στὶς ἕλξεις τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης.

Ἀπὸ τὸν Ἥλιο, τὸ τόσο μεγάλο αὐτὸ αὐτόφωτο οὐράνιο σῶμα, ποὺ εἶναι τὸ κέντρο τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος, ποὺ ἡ μᾶζα του εἶναι περισσότερη ἀπὸ τὸ 99ο)ο τῆς μάζης ὁλοκλή-

ρου τοῦ συστήματος, ἡ Γῆ μας παίρνει τεράστια ποσὰ ἀκτινοβολίας. Οἱ ἀκτινοβολίες αὐτὲς εἶναι ἡ αἰτία τῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων. Σ' αὐτὲς δὲ ὀφείλεται ὁ ἔμβιος κόσμος τῆς Γῆς.

Ἀπὸ τὴν Σελήνη πάλι, ἀπὸ αὐτὸ τὸ μικρὸ οὐράνιο σῶμα, ποὺ εἶναι ὅμως τὸ πιὸ κοντινὸ σὲ μᾶς, κι' ἔτσι οἱ ἐπιδράσεις του εἶναι αἰσθητές, προκαλοῦνται οἱ ἕλξεις τῶν θαλασσῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὶς παλίρροιες, τὶς ἀμπώτιδες καὶ τὶς πλημμυρίδες.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, τοὺς μακρυνοὺς αὐτοὺς κόσμους, δέχεται ὁ Πλανήτης μας κοσμικὲς ἀκτινοβολίες, καθὼς τὶς λένε, ποὺ τόσην ἐπίδρασι ἔχουν ἐπάνω σ' αὐτόν.

Ἡ Γῆ λοιπὸν δέχεται δυνάμεις καὶ ἀκτινοβολίες φωτεινὲς καὶ σκοτεινὲς ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ Σύμπαντος, μικρὲς ἢ μεγάλες καὶ δίδει καί αὐτή, σὰν οὐράνιο σῶμα ποὺ εἶναι, τὶς δικές της. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ πρέπει νὰ σημειωθῆ ἐδῶ εἶναι ὅτι τὰ αἴτια τῶν διαφόρων ἀκτινοβολιῶν, ποὺ σὲ κάθε στιγμὴ χρόνου δέχεται ὁ Πλανήτης μας δὲν εἶναι ταυτόχρονα. Δέχεται δηλαδὴ τὶς ἀκτινοβολίες τῶν διαφόρων σωμάτων τοῦ Οὐρανοῦ σὲ χρόνους ποὺ εἶναι ἀνάλογοι μὲ τὴν ἀπόστασι τοῦ κάθε οὐρανίου σώματος ἀπὸ αὐτόν. Ἔτσι π.χ. τὶς ἀκτινοβολίες τοῦ Ἡλίου τὶς δέχεται σὲ 8 πρῶτα λεπτὰ τῆς ὥρας, τὶς ἀκτινοβολίες ἀπὸ τὸ «Α» τοῦ Κενταύρου, ποὺ εἶναι ὁ πλησιέστερός μας ἀπλανής, σὲ τέσσερα καὶ πλέον χρόνια. Ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲ οὐράνια σώματα ποὺ εἶναι πολὺ μακρυά, οἱ ἀκτινοβολίες τους χρειάζονται γιὰ νὰ φθάσουν σὲ μᾶς χρόνια, αἰῶνες, χιλιάδες, ἑκατομμύρια ἢ καὶ δισεκατομμύρια χρόνια, καθὼς ὑπολογίζουν οἱ ἀστρονόμοι... Καὶ νὰ ξέρη κανεὶς ὅτι τὸ φῶς ἔχει ταχύτητα 300.000 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο... Ἂν λοιπὸν κάμη κανεὶς τοὺς πολλαπλασιασμοὺς γιὰ νὰ ἔχη τὶς ἀποστάσεις σὲ χιλιόμετρα, βρίσκονται ἀριθμοὶ τεράστιοι, ποὺ δύσκολα ἠμπορεῖ ν' ἀφομοιώση ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀριθμοὶ πραγματικὰ «ἀστρονομικοί...».

Ὁ ἔναστρος λοιπὸν οὐρανὸς ποὺ βλέπομε ἢ ἐκεῖνος ποὺ βλέπουν οἱ ἀστρονόμοι μὲ τὰ τηλεσκόπια, δὲν εἶναι ὁ πραγματικός, διότι, καθὼς εἴπαμε τὰ αἴτια τῶν ἀκτινοβολιῶν δὲν εἶναι ταυτόχρονα, ἕνεκα τῆς διαφορετικῆς ἀποστάσεως τοῦ κάθε οὐρανίου σώματος ἀπὸ τη Γῆ. Ὥστε, πολὺ σωστὰ καὶ παραστατικὰ εἶπε κάποιος ὅτι «ὁ οὐρανός, ὅπως τὸν βλέπομε, εἶναι ἕνα θαυμάσιο πλέγμα ἀναχρονισμῶν».

★

Ἡ Ἀστρολογία, ἐσπούδαζε ἀκόμη τὶς ἐπιδράσεις, τίς ἐπιρροές ποὺ ἀσκοῦν τὰ διάφορα οὐράνια σώματα στὸν ἔμβιο κόσμο τῆς Γῆς, δηλαδὴ τὸν φυτικὸ καὶ τὸν ζωϊκὸ καὶ στὸν ἄνθρωπο.

Ἐὰν λοιπὸν κρίνωμε τὶς ἀστρολογικὲς αὐτὲς ἀντιλήψεις μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα καὶ μάλιστα τὰ σύγχρονα, θα δοῦμε ὅτι καὶ στον τομέα αὐτον δὲν λάθευε ἡ Ἀστρολογία. Καὶ πρῶ-

τα—πρῶτα ἡ ἐπιστήμη ἔχει διαπιστώσει ὅτι ὁ ἔμβιος κόσμος τῆς Γῆς ὀφείλει τὴν ὕπαρξί του στὶς ἀκτινοβολίες του Ἡλίου. Χωρὶς αὐτὲς δὲν θὰ ὑπῆρχε κόσμος ἔμβιος, θὰ ὑπῆρχαν ἴσως κάτι μύκητες ποὺ δὲν τοὺς χρειάζεται τὸ ἡλιακὸ φῶς. Βάσις τοῦ ἐμβίου κόσμου εἶναι ὁ φυτικὸς κόσμος. Σπουδαῖο ὅμως ρόλο στὰ φυτὰ παίζει ἡ χλωροφύλλη, ἡ πολύπλοκη αὐτὴ ὀργανικὴ ἕνωσις, ποὺ συντίθεται φωτοχημικῶς μὲ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου. Ἡ χλωροφύλλη εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐνεργεῖ καταλυτικὰ καὶ τὸ φυτὸ παράγει ἀπὸ τὸ διοξείδιον τοῦ ἄνθρακος τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ ἔχει μέσα του τὰ σάκχαρα καὶ τὸ ἄμυλο, ποὺ εἶναι τὰ βασικὰ εἴδη διατροφῆς τῶν φυτοφάγων ζώων.

Ἡ ἀνισότης, πάλιν τῶν ἀκτινοβολιῶν τοῦ Ἡλίου, ποὺ δέχεται ὁ κάθε τόπος τῆς Γῆς στὴν διάρκεια τοῦ ἔτους, τὸ διαφορεποιεῖ στὶς τέσσαρες ἐποχὲς ποὺ τόσον ἔκδηλες ἔχουν ἐπιπτώσεις στὸν φυτικὸ κόσμο, ἀλλὰ καὶ στὸν ζωϊκὸ κόσμο ἀκόμη.

Ἡ αὐξομείωσις ἐπίσης τῶν κηλίδων τοῦ Ἡλίου, ποὺ τροποποιεῖ τὴν ἔντασι τῶν ἀκτινοβολιῶν του, ἔχει ἐπιπτώσεις διάφορες στὴν παραγωγὴ γεωργικῶν προϊόντων, καθὼς ἔχει ἀποδειχθῆ ἀπὸ στατιστικές.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνωτέρω, ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου, μελετοῦνται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη οἱ σχέσεις τῶν κηλίδων τοῦ Ἡλίου πρὸς διάφορα βιολογικὰ φαινόμενα. Ἡ ἀρχὴ ἔγινε τὸ 1951, μὲ τὶς κλασικὲς πλέον μετρήσεις τοῦ Φυσικοχημικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φλωρεντίας τοῦ Καθηγητοῦ Πικκάρντι. Ἀπὸ τὶς ἐργασίες αὐτὲς διεπιστώθη στενὴ σχέσις μεταξὺ τῆς ταχύτητος καθιζήσεως κολλοειδῶν διαλυμάτων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡλιακῶν κηλίδων. ἐκρήξεων καὶ μαγνητικῶν θυελλῶν. Τὸ σπουδαῖον εἶναι ὅτι ἡ ὀργάνωσις τῆς ζώσης ὕλης τῶν κυττάρων εἶναι κολλοειδοῦς τύπου. Ἔκτοτε οἱ ἐπιστημονικὲς ἐργασίες γιὰ τὴν διαπίστωσι τῶν σχέσεων τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἡλίου πρὸς τὰ διάφορα ἄλλα βιολογικὰ φαινόμενα, ὅπως εἶναι π. χ. ἡ πῆξις τοῦ αἵματος, ἔχουν γενικευθῆ καὶ πολλαπλασιαστῆ σὲ διάφορα ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια πλείστων χωρῶν, εἰς τρόπον ὥστε σήμερα νὰ γίνεται ἀκόμη καὶ μελέτη τῶν σχέσεων τῶν αἰφνιδίων θανάτων ἀνθρώπων μὲ ἐξωγήϊνα φαινόμενα, ὄχι μόνον ἡλιακὰ ἀλλὰ καὶ κοσμικὰ ἐν γένει. Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸν τρόπο ἡ Ἀστρολογία ἀρχίζει τώρα νὰ παίρνη στὸν τομέα αὐτὸ κύρωσι ἐπιστημονική, ὥστε νὰ γίνεται πλέον λόγος ὅτι ἡ ἐπιστήμη εὑρίσκεται ἐν ὄψει ἱδρύσεως εἰδικοῦ κλάδου τῆς «κοσμικῆς βιολογίας».

Καὶ ὁ δορυφόρος μας ἐπίσης, ἡ Σελήνη, ἀσκεῖ, καθὼς φαίνεται, ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ ἐμβίου κόσμου τῆς Γῆς, ἰδίως ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ κόσμου. Στὸ θέμα ὅμως αὐτὸ δὲν ἔχει δοθῆ ἀκόμη κύρωσις ἐπιστημονική, ἂν καί ὑπάρχη πλῆθος ἀπὸ παρατηρήσεις

καὶ ἐφαρμογὲς ἀπὸ τοὺς γεωργικοὺς πληθυσμούς, στὴ σπορὰ καὶ τὴν καλλιέργεια γεωργικῶν εἰδῶν, μὲ γνώμονα τὶς φάσεις τῆς Σελήνης.

Καὶ οἱ κοσμικὲς ὅμως ἀκτινοβολίες, γιὰ τὶς ὁποῖες μιλήσαμε ἀσκοῦν ἐπιδράσεις ἀποφασιστικὲς στὸν φυτικὸ καὶ στὸν ζωϊκὸ κόσμο τοῦ Πλανήτη μας. Τὸ θέμα τοῦτο ἐρευνᾶται ἀπὸ τοὺς ἀστροφυσικοὺς καὶ τοὺς βιολόγους ἀπὸ ἐτῶν. Ὁ γνωστὸς ἀστροφυσικὸς Τζαίημς Τζὴνς ἔγραφε ὅτι ἡ κοσμικὴ ἀκτινοβολία διασπᾶ σὲ κάθε δευτερόλεπτο πέντε περίπου χημικὰ ἄτομα σὲ κάθε κυβικὸ ἑκατοστὸ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἑκατομμύρια δὲ ἄτομα στὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Καὶ ἐξέφραζε τὴν γνώμη ὅτι ἴσως οἱ ἀκτινοβολίες αὐτὲς πέφτοντας στὸ βλαστόπλασμα ἴσως νὰ προκαλοῦν βιολογικὲς παραλλαγές, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μετάβασι ἀπὸ μιᾶς ποικιλίας ἑνὸς εἴδους σὲ ἄλλη ἢ καὶ σὲ μεταμορφισμὸ ἀκόμη, δηλαδὴ σὲ μετάβασι ἀπὸ εἴδους σὲ εἶδος.

Πολλοὶ βιολόγοι ἐκφράζουν τώρα τὴν ὑπόθεσι πὼς οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες μεταβάλλουν τὴν σύστασι τοῦ χρωμυλλίου τοῦ κυτταρικοῦ πυρῆνος ποὺ καθορίζει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὄντος. (Χρωμύλλια εἶναι τὰ συστατικὰ τῶν χρωματοσωμάτων).

Ἀπὸ ὅσα λοιπὸν ἐξεθέσαμε καταφαίνεται ἡ ἐπιστημονικὴ δικαίωσις τῶν ἀντιλήψεων τῆς Ἀστρολογίας γιὰ τὸν ῥόλο ποὺ παίζουν οἱ ἐπιδράσεις τοῦ Οὐρανοῦ ἐπάνω στὸν ἔμβιο κόσμο τῆς Γῆς.

★

Ἀπομένει τώρα νὰ κριθοῦν οἱ ἀπόψεις καὶ οἱ ἐφαρμογὲς τῆς Ἀστρολογίας γιὰ τὶς ἐπιρροὲς τῶν σωμάτων τοῦ Οὐρανοῦ ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀνθρώπου, θεωρουμένου σὰν ὄντος πνευματικοῦ. Κυρίως τοῦ Ἡλίου, τῆς Σελήνης, τῶν Πλανητῶν καὶ τῶν Ἀστερισμῶν τῶν δώδεκα Ζωδιακῶν. Οἱ ἀπόψεις αὐτὲς εἶχαν ἀναχθῆ σε ἐπιστήμη, ποὺ τὴν ἀσκοῦσαν οἱ Μύσται Ἀστρολόγοι τῆς ἀρχαιότητος μέσα στὰ Ἱερὰ καὶ τὰ Ἀσκληπιεῖα.

Οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς ἐστηρίζοντο πρώτιστα στὴν γνῶσι ὅτι ὁ κάθε τόπος τῆς Γῆς δέχεται κάθε στιγμὴ χρόνου διαφορετικὲς ἐπιδράσεις τοῦ Οὐρανοῦ. Τοῦτο πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ἀποτελεῖ γνῶσι καὶ τῆς ἐπιστήμης γιὰ τίς ἀκτινοβολίες που δέχεται κάθε στιγμὴ χρόνου ὁ κάθε τόπος τῆς Γῆς.

Περαιτέρω ἡ Ἀστρολογία ἐδόξαζε ὅτι ἡ ὄψις τοῦ Οὐρανοῦ κατὰ τὴν στιγμὴ τῆς γεννήσεως τοῦ κάθε ἀνθρώπου εἶχε σημασία ἀποφασιστικὴ γιὰ τὰ περιστατικὰ τῆς ζωῆς του. Γιὰ νὰ διαγνώσουν λοιπὸν οἱ ἀστρολόγοι τὰ περιστατικὰ τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου κατήρτιζαν τὸ ὡροσκόπιό του. Τὸ καταρτιζόμενο ὡροσκόπιο παρεῖχε τὴν ὄψι, δηλαδὴ τὴν εἰκόνα, τοῦ Οὐρανοῦ τὴν στιγμὴ τῆς γεννήσεώς του, στὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ τοῦ ὡροσκοπίου ἐγίνοντο οἱ προβλέψεις.

Οἱ ἀστρολογικὲς ὅμως αὐτὲς ἀντιλήψεις, ποὺ εἶναι καθαρὰ πνευματόδοξες, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐλεγχθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη ἢ

ὁποία σπουδάζει μόνον τὰ ὑλικὰ πράγματα. Ἑπομένως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσφύγωμε σ' αὐτὴν γιὰ νὰ λάβωμε ἐπιστημονικὴ κύρωσι, ὅπως ἐκάμαμε στὶς προηγούμενες περιπτώσεις. Ἀπομένει μόνον ἡ προσφυγή μας σὲ διάφορες Ἐσωτερικὲς Παραδόσεις ποὺ ἔχουν ἐκφράσει ἀλληγορικά, σὲ γενικὲς βέβαια γραμμές, τὴν ἐπίδρασι τῶν σωμάτων τοῦ Οὐρανοῦ ἐπάνω στὸν ἄνθρωπο στὴν ἀνθρώπινη μορφὴ γενικά. Θὰ φέρωμε μερικὰ σχετικὰ παραδείγματα.

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀλληγορία τῆς Ἑλληνικῆς Παραδόσεως, ποὺ φέρει τὸν Κάδμο νὰ κτίζῃ τὰς ἑπταπύλους Θήβας. Συνήθως ἡ ἀλληγορία αὐτὴ θεωρεῖται σὰν πληροφορία ἱστορική, πολλὰ δὲ καὶ διάφορα ἔχουν γραφῆ ἐπάνω σ' αὐτήν. Ἐν τούτοις, ὁ Κάδμος δὲν εἶναι πρόσωπο ἱστορικό, ἀλλὰ συμβολικό. Κάδμος εἶναι ἐξελληνισμὸς τῆς φοινικικῆς λέξεως CADEM, ποὺ θὰ πῆ Ἥλιος. Ἑπτάπυλοι δὲ Θῆβαι εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη μορφή. Τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου εἶναι ἐκεῖνο ποὺ συνέστησε τὴν ἀνθρωπίνη μορφὴ ἐρχόμενο στὸν Πλανήτη μας ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ τῶν ἕξ Πλανητῶν. Γι' αὐτὸ αἱ Θῆβαι καλοῦνται ἑπτάπυλοι. Εἶναι τοῦτο μιὰ ἔκφρασις μεταφορική.

Ἄλλος μῦθος περιγράφει τὸν διαμελισμὸ τοῦ Διονύσου ποὺ συμβολίζει κάτι τὸ ἀνθρώπινο, ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ Τιτάνας. Ἑπτὰ Τιτάνες εἶναι τὰ ἑπτὰ οὐράνια σώματα τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος πού, κατὰ τὴν παράδοσι, παίζουν ρόλο στὴν ἀνθρώπινη μορφή.

Καὶ ἄλλο ἕνα παράδειγμα. Κατὰ τὶς Ἐσωτερικὲς Παραδόσεις, ὁ ἄνθρωπος καλεῖται μικρόκοσμος. Ὁ συμβολισμὸς αὐτὸς εἶναι πολὺ παραστατικὸς καί διεξοδικός, μᾶς λέγει δὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέχεται καὶ φέρει ἐπιδράσεις ἀπὸ τὸ Σύμπαν ὁλόκληρο. Ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς Πλανήτας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀστερισμοὺς τῶν δώδεκα ζωδίων ποὺ καὶ αὐτὰ τοῦ δίδουν τὴ ζωή (Ζώδιον = ζωὴ— δίδωμι).

Ἐφέραμε τὰ παραδείγματα αὐτὰ ἀπὸ τὶς ἐσωτερικὲς Παραδόσεις καὶ τὰ ἀφιερώνομε ἰδίως σὲ ὅσους ἡ τάσις τῶν ψυχῶν τους καὶ ἡ προδιάθεσις τοῦ νοῦ των τοὺς ὠθοῦν νὰ σπουδάζουν καὶ θέματα σὰν κι' αὐτό, ποὺ ξεφεύγουν ἀπὸ τὸ βασίλειο τῆς ὕλης καὶ ἀναφέρονται σὲ πραγματικότητες πνευματόδοξες. Στοὺς ἴδιους ἀφιερώνομε καὶ τὶς κατωτέρω γραμμές ποὺ τίς εἶχε γράψει ἕνας Μύστης στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος μας, ποὺ ἐξηγοῦν τὴν θέσι ποὺ εἶχε ἡ Ἀστρολογία στὰ ἀρχαῖα Μυστήρια:

> «Τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια εἶχον ἐν χρήσει δύο ἐπιστήμας, τὴν τῆς Ἀστρολογίας καὶ τὴν τῆς Ἀριθμολογίας. Αἱ Ἐπιστῆμαι αὗται ἦσαν οἱ δύο πόδες ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ Μυσταγωγικὴ ἐπιστήμη, Καὶ ἡ μὲν Ἀστρολογία, ἧς τέκνον εἶναι ἡ Ἀστρονομία, ἀνεφέρετο εἰς τὰς σχέσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων τὰς συναπτομένας ἐκ τῶν ἑκάστοτε διαφόρων θέσεων αὐτῶν

αἵτινες θέσεις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἰδίας ἑκάστοτε κινήσεως διαφόρου τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὰς ἐκ τῶν θέσεων καὶ σχέσεων τούτων ἀπορρεούσας πρὸς τὴν Γῆν ἐπιδράσεις, ἐξ ὧν ἡ ποικιλία τῶν μορφικῶν πραγμάτων τῆς Γῆς καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν.»

Γιὰ τὴν εἰδικὴ ὅμως σὲ κάθε ἄνθρωπο περίπτωσι, ποὺ τὰ περιστατικὰ τῆς ζωῆς του προελέγοντο ἀπὸ τὸ ὡροσκόπιό του τίποτε δὲν δύναται νὰ λεχθῆ, διότι δὲν εἶναι, βέβαια, γνωστόν. Ἐκεῖνο μόνον ποὺ γνωρίζομε ἐπάνω στὸ θέμα τοῦτο εἶναι ὅτι, κατὰ τὶς Παραδόσεις τῶν Ὀρφικῶν καί τῶν Πυθαγορείων, τὴν Εἱμαρμένη τοῦ κάθε ἀνθρώπου καθώριζαν Πνευματικὲς συνειδήσεις, σοφὲς καὶ δίκαιες, κατὰ τὶς πράξεις αὐτοῦ στὶς προηγούμενες ζωὲς τῆς ψυχῆς του, μὲ βάσι τοὺς νόμους τῆς μετενσαρκώσεως καὶ τοῦ ἀντιπεπονθότος, ὥστε νὰ βοηθηθῆ ἡ ψυχὴ στὴν ἐξελικτική της πορεία. Καὶ τὶς γραμμὲς αὐτὲς τὶς ἀφιερώνομε στὶς ἁγνὲς ψυχὲς καὶ τὶς ἐλεύθερες διάνοιες.

Καὶ γιὰ νὰ καταλήξωμε σ' ἕνα συμπέρασμα, πρέπει, ὕστερα ἀπὸ ὅσα γράψαμε, ν' ἀπαντήσωμε στὸ ἐρώτημα, ποὺ ἐθέσαμε στὴν ἀρχή: Τί ἦτο ἡ Ἀστρολογία; Ἡ μεγάλη Ἐπιστήμη τῶν Μυστηρίων ἢ ψευδοεπιστήμη; Ἡ ἀπάντησίς μας λοιπὸν εἶναι ὅτι ἡ Ἀστρολογία ποὺ ἠσκήθη μέσα στοὺς Ναοὺς ἦτο ἡ Ἐπιστήμη τῶν Μυστηρίων, ποὺ βοηθοῦσε τοὺς Μύστας στὸ πνευματικό τους ἔργον. Ἀντίθετα, ἡ ἀστρολογία ποὺ ἠσκήθη ἔξω τῶν Ναῶν καί μάλιστα γιὰ χρηματισμὸ ἦτο ψευδοεπιστήμη.

★

Πρέπει τώρα νὰ ποῦμε καὶ δυὸ λέξεις γιὰ τὴν Ἀστρολογία τῶν ἡμερῶν μας. Μὲ αὐτὴν ἀσχολοῦνται δυὸ κατηγορίες ἀνθρώπων: Οἱ φιλομαθεῖς ποὺ τὴν ἀσκοῦν ὡς πάρεργον ἐπάνω σὲ βάσεις ἐπιστημονικὲς καὶ ἑρμηνεύουν τὰ ὡροσκόπια μὲ στατιστικὲς καὶ μὲ τὸν λογισμὸ τῶν πιθανοτήτων ἀκόμη. Τὴν ἀσκοῦν ἐπίσης οἱ ἐμπειρικοί, γιὰ χρηματισμό. Ἐδῶ, πολλὲς φορές, ἐμφιλοχωρεῖ καὶ ἡ ἀγυρτεία.

JOHN COATS

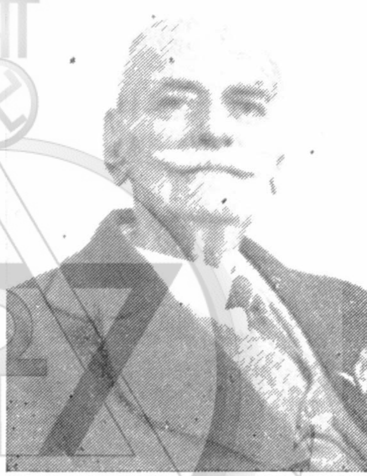
Εὐκαιρία στὴ ζωή

Δῶσε στὴ Ζωὴ μιὰ εὐκαιρία.
Παντοῦ εἶναι ἡ Ζωή.
Ἀμυδρὰ εἶναι καὶ τὰ δέντρα ἐνήμερα γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς Ζωῆς.
Καὶ μὲς τῆς Ζωῆς τὸν χείμαρρο πετοῦνε τὰ πουλιά.
Ἡ Φύση ἀκέρηα ἀνοίγεται στὸ θέλημα τῆς Ζωῆς.
Καὶ μοναχὰ ὁ Ἄνθρωπος —τόσο σοφὸς καὶ ὑπερήφανος—
συχνὰ ἀπὸ τὴν πορεία κόβεται τῆς Ζωῆς.
Ὅταν, ἡ ταύτιση μὲ τὴ Ζωή, τῆς ὕπαρξής του εἶναι σκοπὸς (μοναδικός
Ἀπὸ τὸ Εἶναι κατέρχεται στὴν ὕπαρξη
καὶ μέσ' ἀπὸ τὴν ὕπαρξη, ἕνα φαινομενικὸ Γίγνεσθαι
ἐπιστρέφει στὴ Ζωή.
Στὴ Ζωή, ποὺ πάλλει μέσα, γύρω μας, παντοῦ, ἂς δώσωμε—
τώρα!— μιὰ εὐκαιρία, στὶς λίγες μας ἡμέρες,
νὰ δώση τὸ μεγάλο της Παρόν!
Ἂς ἀλλάξωμε κι' ἂς γίνωμε βαθεῖς, ἤρεμοι, σιωπηλοί...
Νὰ δυνηθῆ ἡ Φωνὴ τῆς Σιωπῆς νὰ μᾶς μιλήση,
βαθειὰ στοῦ καθενός μας τὴν καρδιά!

(Ἀπὸ ὁμιλία στὸ ἐτήσιο Συνέδριο τῆς Θ. Ε. στὸ Wheaton Ill.)

ΓΝΩΣΙΣ - ΠΡΑΞΙΣ

Ἀπὸ τὶς διδασκαλίες τοῦ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Θεοσ. Δελτίον Ἰανουαρίου 1933)

Ἡ βαθεῖα μελέτη τῆς ἀποκτήσεως πνευματικῶν δυνάμεων πείθει, ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ γνῶσις καὶ ἡ προπαρασκευή, καὶ βραδύτερον νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ πρᾶξις· ἀκόμη δέ, ὅτι οἱ σπεύδοντες ν' ἀποκτήσουν τοιαύτας δυνάμεις προσκόπτουν καὶ δυνατὸν νὰ λάβουν κατευθύνσεις ἀντιθέτους πρὸς τὴν πραγματικὴν αὐτῶν πνευματικὴν πρόοδον.

Αἱ δυνάμεις, τὰς ὁποίας ζητοῦμεν νὰ γνωρίσωμεν, ν' ἀποκτήσωμεν καὶ χειρισθῶμεν εὑρίσκονται λανθάνουσαι ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. Ἄρα, διὰ νὰ λάβωμεν γνῶσιν αὐτῶν, πρέπει νὰ γνωρίσωμεν πρῶτον τὸν ἑαυτόν μας, νὰ γνωρίσωμεν δηλαδή, τί εἴμεθα, πόθεν προερχόμεθα καὶ τίς ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας. Διὰ τοῦτο τὸ «γνῶθι σαὐτὸν» ἀποτελεῖ παράγγελμα τοῦ Θεοῦ τῶν Δελφῶν καὶ ἀπόφθεγμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν. Ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίσῃ τις ἑαυτόν, πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὴν φύσιν τῆς οὐσίας τοῦ παντός, τοὺς νόμους καθ' οὓς αὕτη λειτουργεῖ, τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας περιέχει ἐν ἑαυτῇ, καὶ τὸ σημεῖον πρὸς ὃ κατευθύνεται ἐν τῇ καθόλου αὐτῆς ἐξελίξει καὶ λειτουργίᾳ.

Ἡ γνῶσις αὕτη συνεπάγεται καὶ τὴν γνῶσιν τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἥτις ἀποτελεῖ μέρος τῆς ὅλης φύσεως, τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν αὕτη κατέχει ἐν τῇ καθόλου ὀργανώσει καὶ λειτουργίᾳ τῆς φύσεως, καὶ τῆς ἐξελικτικῆς τροχιᾶς, τὴν ὁποίαν ἔχει ν' ἀκολουθήσῃ ἐν τῇ ὅλῃ αὐτῆς ἀτελευτήτῳ πορείᾳ· ἀκόμη δὲ συνεπάγεται καὶ τὴν γνῶσιν τῆς λειτουργίας καὶ τῆς πορείας τῆς παγκοσμίου ζωῆς.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἀγνοῇ πάντα ταῦτα, δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς του, οὔτε τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἐκδηλώσῃ. Ἀγνοεῖ συνεπῶς πῶς πρέπει νὰ ρυθμίσῃ τὴν ζωήν του, ἵνα εὑρίσκεται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τοὺς νόμους τῆς παγκοσμίου ζωῆς· δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τί

πρέπει νὰ πράττῃ καὶ τί ν' ἀποφεύγῃ, τί εἶναι καλὸν καὶ ὠφέλιμον καὶ τί κακὸν καί ἐπιζήμιον. Μόνον ὁ κατέχων τὰς γνώσεις ταύτας δύναται νὰ ἐκτιμᾷ τὰ πράγματα καί τὰ γεγονότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου σύμφωνα μὲ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν. τὴν ὁποίαν ἔχουν, καὶ ἑπομένως νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἀπόκτησιν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ εἶναι ὠφέλιμα εἰς τὴν ψυχικήν του ἐξέλιξιν καὶ νὰ ἀδιαφορῇ δι' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πρὸς τοῦτο ὠφέλιμα ἢ καὶ ν' ἀποφεύγῃ ἐπιμελῶς ὅσα δημιουργοῦν ἐμπόδια διὰ τὴν πρόοδόν του.

Ἡ γνῶσις τῶν λειτουργιῶν τῆς φύσεως καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως τεθῇ ἐπὶ τῶν γραμμῶν αὐτῆς δημιουργοῦν δι' αὐτόν, ἐὰν ἐπιθυμῇ τὴν πρόοδον του, ἀπέραντον πεδίον δράσεως· δράσεως ἀφορώσης εἰς τὸν ταὐτισμὸν τῶν σκέψεών του καὶ τῶν ἰδεῶν του πρὸς τὰς φυσικὰς λειτουργίας, δηλαδὴ εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς νοοτροπίας του, τῆς διανοητικῆς καὶ ψυχικῆς αὐτοῦ στάσεως καὶ διαθέσεως, τῶν συναισθημάτων του τῶν ἐπιθυμιῶν του, τοῦ τρόπου τοῦ βίου του τῶν πράξεών του καὶ γενικῶς εἰς τὴν κατεργασίαν καὶ μόρφωσιν τοῦ ἑαυτοῦ του. Πρὶν ἢ συντελεσθῶσι ταῦτα, εἰς οὐδὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον ὁ Διδάσκαλος ἢ ἡ Μύησις.

Ἐὰν κρίνεται δύσκολος ἡ ἐπίτευξις τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἐν τῷ συνόλῳ της, τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ ἄτομον δὲν εἶναι ἀκόμη ψυχικῶς ὥριμον διὰ νὰ γνωρίσῃ τὰς πέραν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιστητοῦ λειτουργίας τῆς φύσεως. Ἔχει ἀκόμη νὰ διατρέξῃ μέγα διάστημα διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὡριμότητα αὐτήν. Ἐὰν ὅμως τὸ ἄτομον δὲν καταλήξῃ εἰς τὴν τελείαν προπαρασκευὴν ἑαυτοῦ, δύναται ἐν τοσούτῳ νὰ δατρέξῃ ἱκανὸν μέρος τοῦ δρόμου, ἀναλόγως τῆς δυναμικότητος τὴν ὁποίαν κατέχει. Ὅ,τι δὲ ἀποκτήσῃ ἡ συνείδησις ἐν τῷ παρόντι βίῳ, εἶναι κεφάλαιον, ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ, ἀρκεῖ νὰ βαδίζῃ ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ὁδοῦ. Ὅλοι δὲν ἔχομεν τὴν αὐτὴν δυναμικότητα, διότι δὲν ἔχομεν τὴν αὐτὴν ἀφετηρίαν καὶ εὑρισκόμεθα εἰς διαφορετικὸν στάδιον τῆς ἐξελίξεώς μας. Ἀλλ' ὅλοι θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου αὐτοῦ, ἄλλος ταχύτερον καὶ ἄλλος βραδύτερον. Ἐὰν δὲ διακρίνωμεν ὅτι εὑρισκόμεθα μακρὰν τοῦ τέρματος, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς προκαλῇ ταραχὴν καὶ ἀπελπισίαν. Ἀλλὰ νὰ παραμένωμεν ἤρεμοι καὶ μὲ γαλήνην, νὰ προχωροῦμεν, μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι κάποτε θὰ φθάσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀρκεῖ νὰ μὴ πλανηθῶμεν εἰς τὰς σκολιὰς καὶ σκοτεινὰς ἀτραποὺς τῆς σπουδῆς καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ διότι τότε θὰ ἐπιβραδύνωμεν κατὰ πολὺ τὴν ἄφιξίν μας εἰς τὸ τέρμα.

Ἀλλ' ὁ δρόμος αὐτὸς πρὸς τὴν σοφίαν δὲν ἔχει μόνον τὴν νοητικήν του ἄποψιν. Διὰ τῆς γνώσεως καὶ τῆς μεταβολῆς τῶν ἰδεῶν μας δὲν ἐπέρχεται ἡ πλήρης ὡρίμανσις τῆς ψυχικῆς μας καταστάσεως. Μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ Εἶναι μας κρύπτεται ἡ πηγὴ τῶν συναισθημάτων μας· καὶ αὐτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προσδιορίζουν

τὴν διαγωγήν μας καὶ τὰς πράξεις μας. Εἶναι τὸ θυμικόν μας. Τοῦτο συγκεντρώνει τὰ ἀνθρώπινα πάθη καὶ τὰς ζωώδεις ἐπιθυμίας, τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τῆς ὀργανικῆς καὶ πνευματικῆς κληρονομικότητος, τὰ ἀντιφυσικὰ καὶ ἀπάνθρωπα συναισθήματα ἅτινα ἀπέκτησεν ἡ ψυχὴ κατὰ τὸν βίον αὐτῆς τοῦ παρελθόντος καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδηλώσεως αὐτῆς εἰς γηΐνους ὀργανισμούς· εἶναι ἀκόμη τὰ συναισθήματα, ἅτινα ἀνεπτύχθησαν ἐν ἡμῖν κατὰ τὸν παρόντα ἡμῶν βίον λόγῳ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν. Εἶναι ὁ ἐσωτερικός μας κόσμος τῶν παθῶν, τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, τῶν διεστραμμένων συναισθημάτων μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ μαῦρος Πύθων ποὺ ἐμφωλεύει εἰς τὸ βάθος τοῦ Εἶναι μας, μᾶς σύρει πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὰς χαμερπεῖς ἀπολαύσεις καὶ ἰδέας, καὶ δὲν ἀφήνει τὴν ψυχήν μας νὰ πετάξῃ πρὸς ἄλλους αἰθεριωτέρους καὶ φωτεινοτέρους κόσμους.

Ἡ κατάστασις αὕτη πρέπει νὰ μεταμορφωθῇ, καὶ διὰ νὰ συντελεσθῇ τοῦτο, πρέπει νὰ ἀποδυθῶμεν εἰς ἕνα ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀντίπαλος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας. Ὁ νέος ἄνθρωπος ὅστις δέον νὰ διαμορφωθῇ ἐν ἡμῖν πρέπει νὰ παλαίσῃ μὲ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, μὲ ὅ,τι ἤμεθα μέχρι τοῦδε, νὰ τὸν καταβάλῃ καὶ ν' ἀναδειχθῇ νικητής. Ὁ ἐν ἡμῖν Πύθων πρέπει νὰ φονευθῇ, ὁ ἐν ἡμῖν Ἅδης πρέπει νὰ ἐξαφανισθῇ καὶ εἰς τὴν θέσιν του νὰ δημιουργηθῇ μία παραδεισιακὴ κατάστασις, μία κατάστασις γαλήνης καὶ ἁγιότητος. Αὐτὴ ἡ μεταβολή, ἡ ἠθικὴ αὕτη ἀναγέννησις δύναται νὰ συντελεσθῇ μόνον διὰ τῆς καλλιεργείας τῶν συναισθημάτων μας, τῇ βοηθείᾳ τῆς σκέψεως καὶ τῆς θελήσεως. Ὁ ἐγωϊσμὸς πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ διὰ μιᾶς ἀπεράντου ἀγάπης καὶ συμπαθείας πρὸς πᾶν ὄν· ἡ περιωρισμένη ἀντίληψις περὶ τοῦ κόσμου πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἀντιλήψεως καὶ τοῦ συναισθήματος τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος· αἱ δεισιδαιμονίαι καὶ αἱ προλήψεις πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν πρὸ τῆς πλήρους ἐλευθερίας τῆς σκέψεως. Πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ εἰς τὴν ψυχήν μας τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων· μὲ μίαν λέξιν πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ ἐν ἡμῖν κάθε εὐγενὲς αἴσθημα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς προσεγγίσῃ πρὸς τὸν Θεόν.

Αὐτὴ ἡ κατεργασία καὶ ὁ ἐξευγενισμὸς τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συναισθημάτων ἀποτελεῖ ὅ,τι οἱ Πυθαγόρειοι ὠνόμαζαν κάθαρσιν. Αὐτὴ ἡ καθαρότης τῆς ψυχῆς ἡ ἁγνότης τῶν σκέψεων καὶ ἡ ἐξυγίανσις δι' ἁγνῆς διαίτης τοῦ ἐκπεφυλισμένου ἐκ τῆς ἀντιφυσικῆς ζωῆς ὀργανισμοῦ ἀποτελοῦν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν περαιτέρω ψυχικὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἐκδήλωσιν δυνάμεων.

Τὸ ἔργον εἶναι μέγα καὶ δυσχερές. Ἐν τοσούτῳ αὐτὸ εἶναι τὸ ἕν, οὗτινος ἔχομεν χρείαν· καὶ τὴν πραγματοποίησιν τούτου ἀπαιτεῖ τὸ πραγματικὸν ἡμῶν συμφέρον.

Ἀλλ' εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν, εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς παρασχεθῇ ἔξωθεν βοήθεια. Ἐὰν οἱ Διδάσκαλοι, οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν ἀδελφοί οἵτινες προηγοῦνται ἡμῶν ἐν τῇ ἐξελίξει καὶ οἵτινες μᾶς παρακολουθοῦν ἀγρύπνως, πεισθῶσιν, ὅτι εἰλικρινῶς βαδίζομεν τὴν δύσβατον καὶ ἀνηφορικὴν ὁδὸν τῆς τελειοποιήσεώς μας, ἐπεμβαίνουν καὶ τότε αἱ δυσχέρειαι αἴρονται καὶ ἡμεῖς βαδίζομεν μὲ ταχὺ βῆμα πρὸς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου μας, τὸν προσεχῆ δηλαδὴ σταθμὸν τῆς ἀπεράντου πνευματικῆς μας ἐξελίξεως.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Ἀδελφικὴ Μουσική

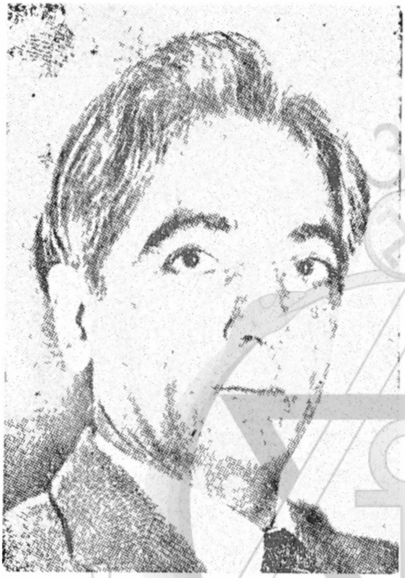
Ἂς ψάλλει τὸ δέντρο ἂς ψαλμωδεῖ
τὴ λύπη του στὸν οὐρανὸ ἂς τὴν λέγει.
Μᾶς φεύγει, ἀλλίμονο, πολὺ γοργὰ κάθε χαρὰ μᾶς φεύγει
Τίποτε δὲ μᾶς μένει, τίποτε ἐδῶ δὲ μᾶς κρατεῖ.
Γι' αὐτὸ ἂς ψάλλει τοῦ δέντρου μας ἡ ψυχὴ τὸ τραγούδι της
(ἂς τὸ τραγουδεῖ.

Τὴ μουσική του μὲ τὴ θροϊστική του τὴν ἁρμονίαν ἂς μᾶς εἰπεῖ
καθὼς τὸ βράδυ γύρω μας πληθαίνει.
(Στὸ παράθυρο τὸ φῶς τώρα σωπαίνει)
κι' ἔχουν κι' αὐτὰ τὰ ζῶα μας τὰ σπιτικὰ θαρρεῖς ἀπελπιστεῖ.
Γι' αὐτὸ ἂς ψάλλει τὸ δέντρο μας τὸ βραδυνὸ τραγούδι του
(ἂς τὸ τραγουδεῖ.

Ἀνάβει τὸ φῶς καὶ περιστρέφεται στοῦ κάβου ἐκεῖ τὸ φάρο
κι' ὅλη τὴ νύχτα ὁ πιστός μας φάρος γιὰ τὸ καλὸ τῶν πλοίων
(ἀγρυπνεῖ,
Τίποτε δὲν ἔχω νὰ χάσω, τίποτε καὶ νὰ πάρω.
Γι' αὐτὸ ἂς ἀκούω τοῦ δέντρου τὴν ψυχὴ νὰ μελωδεῖ.

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Διαλογισμὸς

Μετὰ τὴν βροχὴ οἱ λόφοι ἦσαν λαμπεροί. Ἦσαν ἀκόμα καφὲ ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τώρα ὅλο τὸ πράσινο θὰ ἀπεκαλύπτετο. Εἶχε βρέξει πολὺ δυνατὰ καὶ ἡ ὠμορφιὰ αὐτῶν τῶν λόφων ἦταν ἀπερίγραπτη. Ὁ οὐρανὸς ἦταν ἀκόμα συννεφιασμένος καὶ στὸν ἀέρα ὑπῆρχε μυρωδιὰ τοῦ Σουμάκ, τῆς φασκομηλιᾶς καὶ τοῦ εὐκαλύπτου. Ἦταν θαυμάσιο νὰ βρίσκεσαι ἀνάμεσά τους. Μιὰ παράξενη σιωπὴ σὲ καταλάμβανε. Διαφορετικοὶ ἀπὸ τὴν θάλασσα, ποὺ βρισκόταν πέρα μακρυὰ κάτω ἀπὸ σᾶς, αὐτοὶ οἱ λόφοι ἦταν ἀπόλυτα ἥσυχοι. Καθὼς προσέχατε καὶ παρατηρούσατε γύρω σας, εἴχατε ἀφήσει κάθε τι κάτω πέρα σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ σπίτι — τὰ ροῦχα σας, τὶς σκέψεις σας καὶ τοὺς παράξενους δρόμους τῆς ζωῆς. Ἐδῶ ταξιδεύατε πολὺ φωτεινά, χωρὶς κάποια σκέψι, χωρὶς κάποιο φορτίο καὶ μὲ μιὰν αἴσθησι πλήρους κενοῦ ὠμορφιᾶς. Οἱ μικροὶ πράσινοι θάμνοι θὰ ἦταν σύντομα ἀκόμα πιὸ πράσινοι καὶ σὲ λίγες βδομάδες θὰ εἶχαν μιὰ πιὸ δυνατὴ μυρωδιά. Τὰ ὀρτύκια φώναζαν καὶ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ πετοῦσαν πέρα. Χωρὶς νὰ τὸ ξέρη, ὁ νοῦς βρισκόταν σὲ κατάστασι διαλογισμοῦ, στὸν ὁποῖον ἡ ἀγάπη ἀνθοῦσε. Στὸ κάτω-κάτω μόνον στὸ ἔδαφος τοῦ διαλογισμοῦ μπορεῖ αὐτὸ τὸ λουλούδι νὰ ἀνθίση. Ἦταν πράγματι πάρα πολὺ θαυμάσια καὶ παράξενα, ὅλα ποὺ σᾶς ἀκολουθοῦσαν στὴ νύχτα καὶ ὅταν ξυπνούσατε, πολὺ πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλη, ἦταν ἀκόμα ἐκεῖ στὴν καρδιά σας μὲ τὴν ἀπίστευτή τους χαρὰ χωρὶς κάποιον ἰδιαίτερο λόγο. Ἦταν ἐκεῖ χωρὶς αἰτία καὶ ἦταν τελείως μεθυστικά. Θὰ βρισκόταν ἐκεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα χωρὶς ποτὲ νὰ τὰ ζητήσετε ἢ νὰ τὰ προσκαλέσετε νὰ μένουν μαζί σας.

★

Εἶχε βρέξει δυνατὰ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς νύχτας καὶ τῆς ἡμέρας καὶ κάτω στὶς ρεματιὲς τὸ λασπωμένο ποτάμι χυνόταν στὴ θάλασσα, κάνοντάς την σοκολα-

τιά-καφέ. Καθὼς περπατούσατε στὴν παραλία, τὰ κύματα ἦσαν τεράστια καὶ ξεσποῦσαν μὲ μεγαλοπρεπῆ καμπύλη καὶ δύναμι. Περπατούσατε ἐναντίον τοῦ ἀνέμου καὶ ξαφνικὰ αἰσθανόσαστε ὅτι δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἀνάμεσα σὲ σᾶς καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ αὐτὸ τὸ κενὸν ἦταν παράδεισος. Τὸ νὰ εἶσαι τόσο πλήρως ἀνοιχτός, τρωτὸς — πρὸς τοὺς λόφους στὶς θάλασσες καὶ στοὺς ἀνθρώπους— εἶναι ἡ πραγματικὴ οὐσία τοῦ διαλογισμοῦ. Τὸ νὰ μὴν ἔχῃς ἀντίστασι, τὸ νὰ μὴν ἔχῃς ἐσωτερικοὺς φραγμούς, πρὸς ὅ,τιδήποτε, τὸ νὰ εἶσαι πραγματικὰ ἐλεύθερος, πλήρης ἀπὸ ὅλες τὶς μικρὲς ὠθήσεις, καταναγκασμοὺς καὶ αἰτήματα, μὲ ὅλες τὶς μικρὲς τους συγκρούσεις καὶ ὑποκρισίες, εἶναι τὸ νὰ περπατᾶς στὴ ζωὴ μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀπόγευμα, περπατώντας ἐκεῖ σ' αὐτὴ τὴν ὑγρὴ ἄμμο μὲ τοὺς γλάρους τῆς θάλασσας γύρω σου, αἰσθανόσουν τὴν ἐξαιρετικὴ αἴσθησι ἀνοιχτῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν μεγάλη ὀμορφιὰ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία δὲν ἦταν μέσα σας ἢ ἔξω ἀπὸ σᾶς, ἀλλὰ παντοῦ. Δὲν αἰσθανόμαστε πόσο σημαντικὸ εἶναι τὸ νὰ εἶναι κανεὶς ἐλεύθερος ἀπὸ τὶς γκρινιάρικες εὐχαριστήσεις καὶ τοὺς πόνους τους, ἔτσι ποὺ ὁ νοῦς νὰ παραμένῃ μοναχικός. Μόνον ὁ νοῦς ποὺ εἶναι τελείως μοναχικὸς εἶναι ἀνοιχτός. Αἰσθανόσαστε ὅλα αὐτὰ ξαφνικά, σὰν ἕνα δυνατὸ ἄνεμο ποὺ σαρώνει κάτω τὴν γῆ καὶ σᾶς διαπερνοῦσε. Ἐκεῖ βρισκόσαστε — ἀπογυμνωμένοι ἀπὸ κάθε τι, ἄδειοι — καὶ ἑπομένως τελείως ἀνοιχτοί. Ἡ ὀμορφιὰ αὐτοῦ δὲν ἦταν στὶς λέξεις ἢ στὸ συναίσθημα, ἀλλὰ φαινόταν νὰ εἶναι παντοῦ —γύρω σας, μέσα σας, πάνω ἀπ' τὰ νερὰ καὶ τοὺς λόφους. Αὐτὸ εἶναι διαλογισμός.

★

Ἦταν ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ὡραῖα πρωϊνὰ ποὺ δὲν ὑπῆρξαν πρὶν ὁ ἥλιος μόλις ἀνέτειλλε καὶ τὸν βλέπατε ἀνάμεσά σας στοὺς εὐκαλύπτους καὶ στὰ πεῦκα. Ἦταν πάνω ἀπ' τὰ νερὰ χρυσαφένιος λαμπερὸς — μὲ τέτοιο φῶς ποὺ ὑπάρχει μόνον ἀνάμεσα στὰ βουνὰ καὶ στὴ θάλασσα. Ἦταν τόσο διαυγὲς πρωϊνὸ χωρὶς ἀνάσα γεμᾶτο ἀπ' αὐτὸ τὸ παράξενο φῶς, ποὺ βλέπει κανεὶς ὄχι μόνον μὲ τὴν ματιά του, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδιά του. Καὶ ὅταν τὸ κοιτᾶτε ὁ οὐρανὸς εἶναι πολὺ κοντὰ στὴ γῆς καὶ ἔχετε χαθῆ στὴν ὀμορφιά. Ξέρετε, δὲν θὰ ἔπρεπε ποτὲ νὰ διαλογίζεσθε δημοσίᾳ, ἢ μὲ ἕναν ἄλλον ἢ μὲ μιὰν ὁμάδα. Θὰ πρέπει νὰ διαλογίζεσθε μόνον σὲ μοναχικότητα. στὴν ἡσυχία τῆς νύχτας ἢ ἐνωρὶς στὸ ἥσυχο πρωϊνό. Ὅταν διαλογίζεσθε σὲ μοναχικότητα πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μοναχικότης. Πρέπει νὰ εἶσθε ἐντελῶς μόνος, ὄχι νὰ ἀκολουθῆτε ἕνα σύστημα, μιὰ μέθοδο, ἐπαναλαμβάνοντας λέξεις ἢ ἀκολουθώντας σκέψεις ἢ σχηματίζοντας σκέψεις σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία σας. Ἡ μοναχικότης παρουσιάζεται ὅταν ὁ νοῦς εἶναι ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὴν σκέψι. Ὅταν ὑπάρχουν ἐπιδράσεις ἀπὸ ἐπιθυμίες ἢ ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ ὁ νοῦς ἐπιδιώκει, εἴτε στὸ μέλ-

λον ἢ στὸ παρελθόν, δὲν ὑπάρχει μοναχικότης. Μόνον στὴν ἀπεραντωσύνη τοῦ παρόντος παρουσιάζεται αὐτὴ ἡ μοναχικότης. Καὶ τότε, σὲ ἤρεμη μυστικότητα, στὴν ὁποίαν ὅλες οἱ ἐπικοινωνίες ἔχουν σταματήσει, στὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει παρατηρητής, μὲ τὶς ἀνησυχίες του, μὲ τὶς ἀνόητες διαθέσεις του καὶ προβλήματα —μόνον τότε, σ' αὐτὴ τὴν ἤρεμη μοναχικότητα ὁ διαλογισμὸς γίνεται κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ σὲ λέξεις. Τότε ὁ διαλογισμὸς εἶναι μία αἰωνία κίνησι. Δὲν ξέρω ἂν ποτὲ ἔχετε διαλογισθῆ, ἂν ποτὲ ἔχετε μείνει μόνος μακρυὰ ἀπὸ κάθε τι, ἀπὸ κάθε πρόσωπο, ἀπὸ κάθε σκέψι καὶ ἐπιδίωξι, ἂν ἔχετε ποτὲ βρεθῆ πλήρης, ἐντελῶς μοναχικός, ὄχι ἔρημος, ὄχι ἀποσυρμένος σὲ κάποιο φανταστικὸ ὀνειροπόλημα ἢ ὅραμα, ἀλλὰ μακρυά, ἔτσι ποὺ μέσα σας δὲν ὑπάρχει τίποτα ἀναγνωρίσιμο, τίποτα ποὺ νὰ ἐγγίζετε μὲ τὴ σκέψι ἢ τὸ αἴσθημα, τόσο μακρυὰ ὥστε σ' αὐτὴ τὴν πλήρη μόνωσι ἢ πραγματικὴ σιωπή, γίνεται τὸ μόνον ἄνθος, τὸ μόνο φῶς καὶ ἡ ἄχρονη ἰδιότης ποὺ δὲν μετριέται ἀπὸ τὴ σκέψι. Μόνον σὲ τέτοιον διαλογισμὸ ἡ ἀγάπη ἔχει τὴν παρουσία της. Μὴ σκοτίζεσθε νὰ τὴν ἐκφράσετε, θὰ ἐκφράση τὸν ἑαυτό της. Μὴ τὴν χρησιμοποιήσετε. Μὴ προσπαθήσετε νὰ τὴν βάλλετε σὲ δρᾶσι. Θὰ δράση καὶ ὅταν δράση, σ' αὐτὴ τὴ δράσι δὲν ὑπάρχει λύπη, ἀπογοήτευσι, οὔτε ἀντίφαση. τίποτα ἀπὸ τὴ δυστυχία καὶ τὸ μόχθο τοῦ ἀνθρώπου.

Λοιπόν, διαλογίζεσθε μόνος. Λησμονηθῆτε. Καὶ μὴ προσπαθῆτε νὰ θυμηθῆτε ποῦ ἔχετε ὑπάρξει. Ἂν προσπαθῆτε νὰ τὸ θυμηθῆτε. τότε θὰ εἶναι κάτι ποὺ εἶναι πεθαμένο. Καὶ ἂν τὸ κρατήσετε στὴν μνήμη σας, τότε δὲν θὰ εἶσθε ποτὲ πάλι μόνος. Λοιπόν, διαλογίζεσθε σ' αὐτὴ τὴν ἀτέλειωτη μοναχικότητα, στὴν ὠμορφιὰ αὐτῆς τῆς ἀγάπης, σ' αὐτὴ τὴν ἀθωότητα, στὸ καινούργιο — τότε ὑπάρχει εὐδαιμονία, ποὺ εἶναι αἰώνια.

Ὁ οὐρανὸς εἶναι πολὺ γαλάζιος, τὸ γαλάζιο ποὺ ἔρχεται μετὰ τὴν βροχὴ καὶ αὐτὲς οἱ βροχὲς ἔχουν ἔλθει ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς μῆνες ἀνομβρίας. Ὕστερα ἀπ' τὴ βροχὴ οἱ οὐρανοὶ ἔχουν πλυθῆ καθαρὰ καὶ οἱ λόφοι εἶναι ἑορταστικοὶ καὶ ἡ γῆ εἶναι ἥσυχη, σιωπηλή. Καὶ κάθε φύλλο ἔχει τὸ φῶς τοῦ ἥλιου πάνω του, καὶ ἡ αἴσθηση τῆς γῆς εἶναι πολὺ κοντά σας. Λοιπὸν διαλογίζεσθε σὲ πολὺ μυστικιὰ γωνιὰ τῆς καρδιᾶς σας καὶ τοῦ νοῦ σας, ὅπου δὲν εἴχατε ποτὲ πρὶν ὑπάρξει.

★

Αὐτὸ τὸ πρωινὸ ἡ θάλασσα ἦταν σὰν μιὰ λίμνη ἢ σὰν ἕνας τεράστιος ποταμὸς — χωρὶς μιὰ ρυτίδα, καὶ τόσο ἀτάραχη, ὥστε μπορούσατε νὰ δῆτε τὴν ἀντανάκλασι τῶν ἄστρων τόσο νωρὶς τὸ πρωΐ. Ἡ αὐγὴ δὲν εἶχε ἀκόμα φανῆ καὶ ἔτσι τ' ἀστέρια καὶ ἡ ἀντανάκλασι τῶν βράχων καὶ τὰ μακρυνὰ φῶτα τῆς πόλεως ἦσαν ἐκεῖ πάνω στὸ νερό. Καὶ καθὼς ὁ ἥλιος πλησίαζε στὸν ὁρίζοντα σ' ἕναν ἀσυννέφιαστον οὐρανό, ἔφτιαχνε ἕνα χρυσὸ μονοπάτι.

Ἦταν θαυμάσιο νὰ βλέπῃς αὐτὸ τὸ φῶς τῆς Καλιφόρνιας νὰ γεμίζῃ τὴ γῆ καὶ κάθε χορταράκι χλόης. Καθὼς προσέχατε, μιὰ μεγάλη σιωπὴ σᾶς κατελάμβανε. Τὸ μυαλὸ γινόταν ἥσυχο, χωρὶς ἀντίδρασι, χωρὶς κίνησι. Ἦταν παράξενο νὰ αἰσθάνεται κανεὶς αὐτὴ τὴν ἀπέραντη σιωπή. «Αἰσθάνεται» δὲν εἶναι ἡ λέξι. Ἡ ἰδιότης αὐτῆς τῆς σιωπῆς, τῆς ἠρεμίας, δὲν ἦταν αἰσθητὴ ἀπὸ τὸ μυαλό, εἶναι πέρα ἀπ' τὸ μυαλό. Τὸ μυαλὸ φαντάζεται, διατυπώνει ἢ φτιάχνει ἕνα σχέδιο γιὰ τὸ μέλλον, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἠρεμία εἶναι πέρα ἀπ' τὴν ἀκτῖνα τῆς δράσεώς του, πέρα ἀπὸ κάθε φαντασία πέρα ἀπὸ κάθε ἐπιθυμία. Εἶσθε τόσο ἤρεμος ὥστε τὸ σῶμα σας γίνεται ἐντελῶς μέρος τῆς γῆς, μέρος ἀπὸ κάθε τι ποὺ εἶναι ἤρεμο. Καὶ ὅπως ἡ ἐλαφριὰ αὔρα ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τοὺς λόφους κουνοῦσε τὰ φύλλα, αὐτὴ ἡ ἠρεμία, αὐτὴ ἡ ἐξαιρετικὴ ἰδιότης τῆς σιωπῆς δὲν ἐταράσσετο. Τὸ σπίτι ἦταν ἀνάμεσα στοὺς λόφους καὶ στὴ θάλασσα, ἐδέσποζε πάνω ἀπ' τή θάλασσα. Καθὼς παρατηρούσατε τὴν ἤρεμη θάλασσα, γινόσαστε πραγματικὰ — ἀπὸ κάθε τι. Εἴσαστε τὸ φῶς καὶ ἡ ὠμορφιὰ τῆς ἀγάπης. Πάλι τὸ νὰ πῆτε «εἴσαστε ἕνα μέρος ἀπὸ κάθε τι» εἶναι ἐπίσης λάθος. Ἡ λέξι «σύ» δὲν εἶναι κατάλληλη, διότι πραγματικὰ δὲν εἴσαστε ἐκεῖ. Δὲν ὑπήρχατε. Ὑπῆρχε μόνον αὐτὴ ἡ σιωπή, ἡ ἐξαιρετικὴ αἴσθηση τῆς ἀγάπης. Οἱ λέξεις σὺ καὶ ἐγὼ χωρίζουν τὰ πράγματα. Αὐτὸς ὁ χωρισμὸς σ' αὐτὴ τὴν παράξενη σιωπὴ καὶ ἠρεμία δὲν ὑπάρχει. Καὶ ὅπως κοιτούσατε ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο, ὁ χῶρος καί ὁ χρόνος ἐφαίνοντο ὅτι εἶχαν φθάσει σ' ἕνα τέλος. Ὁ χῶρος ποὺ διαιρεῖ δὲν εἶχε πραγματικότητα. Αὐτὸ τὸ φύλλο καὶ αὐτὸς ὁ εὐκάλυπτος καὶ τὸ γαλάζιο λαμπερὸ νερὸ δὲν ἦταν διαφορετικὰ ἀπὸ σᾶς. Ὁ διαλογισμὸς εἶναι πολὺ ἁπλός. Τὸν μπερδεύομε, ὑφαίνομε ἕναν ἱστὸ ἀπὸ ἰδέες γύρω ἀπ' αὐτὸν — τί εἶναι καὶ τὶ δὲν εἶναι. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τίποτα ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἐπειδὴ εἶναι τόσο πολὺ ἁπλὸς μᾶς ξεφεύγει, διότι ὁ νοῦς μας εἶναι τόσο πολύπλοκος, μικροπρεπὴς καὶ ἐφθαρμένος ἀπὸ τὸν χρόνο. Καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς ὑπαγορεύει τὴ δρᾶσι τῆς καρδιᾶς καὶ ἡ ταραχὴ ἀρχίζει. Ἀλλα ὁ διαλογισμὸς ἔρχεται φυσικὰ μὲ ἐξαιρετικὴ εὐκολία, ὅταν περπατᾶτε στὴν ἄμμο ἢ κοιτᾶτε ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρό σας ἢ βλέπετε αὐτοὺς τοὺς θαυμάσιους λόφους ποὺ φλέγονται ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ. Γιατὶ εἴμαστε τόσο βασανισμένα ἀνθρώπινα ὄντα, μὲ δάκρυα στὰ μάτια καὶ ψεύτικο γέλιο στὰ χείλη; Ἂν μπορούσατε νὰ περπατήσετε μόνος, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς λόφους ἢ στὰ δάση ἢ ἀνάμεσα στὴ μακρυὰ λευκὴ ἄμμο, σ' αὐτὴ τὴν μοναχικότητα θὰ γνωρίζατε τί εἶναι διαλογισμός. Ἡ ἔκστασι τῆς μοναχικότητος ἔρχεται ὅταν δὲν εἶσθε τρομαγμένος διότι εἶσθε μόνος, ποὺ δὲν ἀνήκετε πιὰ στὸν κόσμο ἢ δὲν εἶσθε προσκολλημένος σὲ ὅ τι δήποτε, Τότε, ὅπως αὐτὴ ἡ αὐγὴ ποὺ φάνηκε

αὐτὸ τὸ πρωϊνό, ἔρχεται σιωπηλὰ καὶ φτιάχνει ἕνα χρυσὸ μονοπάτι σὲ πλήρη σιωπή, ἡ ὁποία ὑπῆρχε ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἡ ὁποία ὑπάρχει τώρα καὶ θὰ ὑπάρχη πάντοτε.

★

Τὴν εὐτυχία καὶ τὴν εὐχαρίστησι μπορεῖτε νὰ τὴν ἀγοράσετε σὲ κάποια ἀγορὰ σὲ κάποια τιμή. Ἀλλὰ τὴν εὐδαιμονία δὲν μπορεῖτε νὰ τὴν ἀγοράσετε, γιὰ τὸν ἑαυτό σας ἢ γιὰ κάποιον ἄλλον. Ἡ εὐτυχία καὶ ἡ εὐχαρίστησι δεσμεύονται ἀπὸ τὸν χρόνο. Μόνον στὴν ὁλοκληρωτικὴ ἐλευθερία μπορεῖ νὰ ὑπάρχη ἐλευθερία. Τὴν εὐχαρίστησι, ὅπως καὶ τὴν εὐτυχία, μπορεῖτε νὰ τὴν ζητήσετε καὶ νὰ τὴν βρῆτε μὲ διαφόρους τρόπους. Ἀλλὰ ἔρχονται καὶ φεύγουν. Ἡ εὐδαιμονία —αὐτὴ ἡ παράξενη αἴσθησι χαρᾶς— δὲν ἔχει κίνητρο. Δὲν μπορεῖτε, πιθανόν, νὰ τὴν ἀναζητήσετε, ὅταν μιὰ φορὰ ὑπάρχη ἐξηρτημένη ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ νοῦ σας, παραμένει ἄχρονη, χωρὶς αἰτία καὶ εἶναι ἕνα πρᾶγμα ποὺ δὲν μετριέται ἀπὸ τὸν χρόνο. Ὁ διαλογισμὸς δὲν εἶναι ἡ ἐπιδίωξι τῆς εὐχαριστήσεως καὶ τῆς ἀναζητήσεως εὐτυχίας. Ὁ διαλογισμός ἀντιθέτως, εἶναι μιὰ κατάστασι τοῦ νοῦ στὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει ἰδέα ἢ συνταγὴ καὶ ἑπομένως ὑπάρχει ὁλοκληρωτικὴ ἐλευθερία. Μόνον δι' ἕναν τέτοιο νοῦ αὐτὴ ἡ εὐδαιμονία ἔρχεται χωρὶς ν' ἀναζητηθῆ καὶ χωρὶς νὰ προσκληθῆ. Μιὰ φορὰ ποὺ ὑπάρχει, ἂν καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ζῆτε στὸν κόσμο μὲ ὅλους τοὺς θορύβους του, εὐχαριστήσεις καὶ βαρβαρότητες, αὐτὰ ὅλα δὲν θὰ ἐγγίξουν αὐτὸν τὸν νοῦ. Μιὰ φορὰ ποὺ ὑπάρχει ἐκεῖ, ἡ σύγκρουσι ἔχει παύσει. Ἀλλὰ τὸ τέλος τῆς συγκρούσεως δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἐλευθερία. Ὁ διαλογισμὸς εἶναι μιὰ κίνησι τοῦ νοῦ σ' αὐτὴ τὴν ἐλευθερία. Σ' αὐτὴ τὴν ἔκρηξι τῆς εὐδαιμονίας τὰ μάτια γίνονται ἀθῶα καὶ ἡ ἀγάπη τότε εἶναι εὐλογία.

★

Ὁ διαλογισμὸς δὲν εἶναι ὁ ἁπλοῦς ἔλεγχος τοῦ σώματος καὶ τῆς σκέψεως, οὔτε εἶναι ἕνα σύστημα εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς. Τὸ σῶμα πρέπει νὰ εἶναι ἥσυχο, γερὸ χωρὶς ὑπερένταση. Ἡ εὐαισθησία στὴν αἴσθησι πρέπει νὰ ὑπάρχη καὶ νὰ εἶναι ὀξεῖα καὶ ὁ νοῦς μὲ ὅλη τὴν φλυαρία του, τὴν ταραχὴ καὶ τὰ ψαξίματα πρέπει νὰ σταματήση. Δὲν εἶναι ὁ ὀργανισμὸς μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει κανεὶς νὰ ἀρχίση, ἀλλὰ μᾶλλον εἶναι ὁ νοῦς μὲ τὶς γνῶμες του, προκαταλήψεις καὶ αὐτοενδιαφέροντα ποὺ πρέπει νὰ προσεχθῆ. Ὅταν ὁ νοῦς εἶναι ὑγιής, ζωντανὸς καὶ ζωηρός, τότε ἡ αἴσθησι θὰ εἶναι ὑψωμένη καὶ ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητη. Τότε τὸ σῶμα μὲ τὴν δική του φυσικὴ καλωσύνη, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἔχη ἐλαττωθῆ ἀπὸ τὴν συνήθεια καὶ τὴν διάθεσι, θὰ λειτουργήση ὅπως θὰ ἔπρεπε. Πρέπει λοιπὸν κανεὶς νὰ ἀρχίση μὲ τὸν νοῦ καὶ ὄχι μὲ τὸ σῶμα, διότι ὁ νοῦς εἶναι σκέψι καὶ οἱ ποικιλίες τῶν ἐκφράσεων τῆς σκέψεως. Ἁπλῆ συγκέντρωσι κάνει τὴν σκέψι στενή, περιορισμένη καὶ εὔθραυστη, ἀλλὰ

συγκέντρωσις ἔρχεται σὰν ἕνα φυσικὸ πρᾶγμα, ὅταν ὑπάρχῃ μιὰ ἐπίγνωσι τῶν τρόπων τῆς σκέψεως. Αὐτὴ ἡ ἐπίγνωσι δὲν ἔρχεται ἀπὸ τὸν σκεπτόμενον ὁ ὁποῖος ἐκλέγει καὶ ἀπορρίπτει, συγκρατεῖ καί ἀπορρίπτει. Αὐτὴ ἡ ἐπίγνωσι εἶναι χωρὶς ἐκλογὴ καὶ εἶναι καὶ τὰ δυό, τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ἐσωτερικό, εἶναι μιὰ ἐσωτερικὴ ροὴ ἀνάμεσα στὰ δυό. Ἔτσι ὁ χωρισμὸς ἀνάμεσα στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἐσωτερικὸ τελειώνει. Ἡ σκέψι καταστρέφει τὴν αἴσθησι, τὴν αἴσθησι ποὺ εἶναι ἀγάπη.

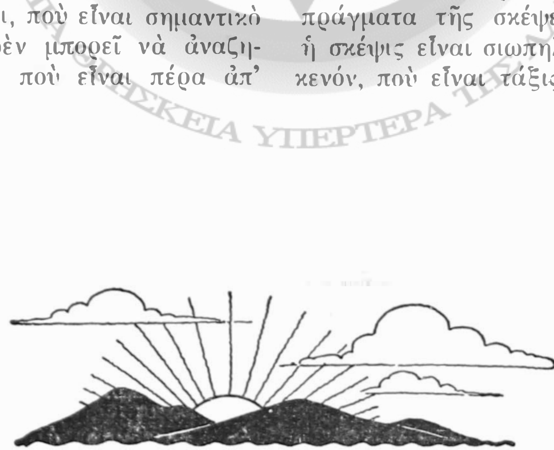
Ἡ σκέψι μπορεῖ νὰ προσφέρῃ μόνον εὐχαρίστησι, καὶ στὴν ἐπιδίωξι νὰ εὐχαριστήσῃ ἡ ἀγάπη παραμερίζεται. Ἡ εὐχαρίστησι τοῦ φαγητοῦ, τοῦ πιοτοῦ, ἔχει τὴν συνέχειά της στὴ σκέψι καὶ ἁπλῶς τὸ νὰ ἐλέγχωμε ἢ νὰ καταπνίγωμε αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησι, τὴν ὁποίαν ἡ σκέψι ἔχει ἐπιφέρει, δὲν ἔχει σημασία δημιουργεῖ μόνον διάφορες μορφὲς συγκρούσεως καὶ καταναγκασμοῦ.

Ἡ σκέψι, ποὺ εἶναι σημαντικὸ πρᾶγμα, δὲν μπορεῖ νὰ ἀναζητήσῃ αὐτὸ ποὺ εἶναι πέρα ἀπ' τὸν χρόνο, διότι ἡ σκέψι εἶναι μνήμη καὶ ἡ πεῖρα σ' αὐτὴ τὴ μνήμη εἶναι σὰν πεθαμένη, σὰν τὸ φύλλο τοῦ τελευταίου φθινοπώρου.

Στὴν ἐπίγνωσι ὅλων αὐτῶν γεννιέται ἡ προσοχή, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα μὴ προσοχῆς.

Ὑπάρχει ἀπροσεξία ἡ ὁποία ἔχει ὑπαγορεύσει τὶς εὐχάριστες συνήθειες τοῦ σώματος καὶ ἐξασθενεῖ τὴν ἔντασι τῆς αἰσθήσεως. Ἡ ἀπροσεξία δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργηθῇ μέσα στὴν προσοχή. Ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀπροσεξίας ε ἶ ν α ι προσοχή.

Τὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς ὁλόκληρη αὐτὴ τὴν περίπλοκη λειτουργία εἶναι διαλογισμός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνον ἔρχεται τάξις σ' αὐτὴ τὴν σύγχυσι. Αὐτὴ ἡ τάξις εἶναι τόσο ἀπόλυτη, ὅπως εἶναι ἡ τάξις στὰ μαθηματικὰ καὶ ἀπ' αὐτὴν ὑπάρχει δρᾶσις—τὸ ἄμεσον πράττειν. Ἡ τάξις δὲν εἶναι διευθέτησις σκοπὸς καὶ ἀναλογία. Αὐτὰ ἔρχονται πολὺ ἀργότερα. Τάξις ἔρχεται ἀπὸ ἕναν νοῦ ὁ ὁποῖος δὲν θορυβεῖται ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς σκέψεως. Ὅταν ἡ σκέψις εἶναι σιωπηλή, ὑπάρχει κενόν, ποὺ εἶναι τάξις.

ΒΙΒΛΙΑ ΑΛΕΞ. ΤΖΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ ἀντίτιμον διατίθεται ὑπὲρ τῶν νυκτερινῶν Σχολῶν «Μέλης»:

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Τεκτονισμὸς	Δρχ. 20
Ἀτομικὸς Αἰὼν καὶ Τεκτονισμὸς	» 30
Τεκτονισμὸς καὶ Ἀνθρωπότης	» 30
Μόζαρτ, ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Τέκτων	» 30
Προσφωνήσεις εἰς τὰς Γεν. Συνελεύσεις	» 30
Ἀνάλεκτα (τόμος Α΄)	» 30
Ἀνάλεκτα (τόμος Β΄)	» 30
Τί εἶναι ὁ Τεκτονισμὸς	δωρεὰν
Ὁ Τεκτονισμὸς καὶ ὁ ἀγὼν τοῦ 1821	»
Ἀπὸ τὰ Τεκτονικὰ Ἀμερικῆς — Ἀγγλίας — Ἑλλάδος	»

(Ἀπευθυνθῆτε εἰς τὸ Τεκτονικὸν Μέγαρον : Ἀχαρνῶν 19)

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν περὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ

Τὸ ΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ τῆς Ἑλλάδος ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν ἀθηναϊκὸν τύπον (14-1-70) ἀνακοίνωσιν, ἐξ ἀφορμῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἀπερρίφθη αἴτησις ἰδιωτῶν περὶ ἀναγνωρίσεως σωματείου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὸν Τεκτονικὸν Τάγμα ὁ Δήλιος Ἀπόλλων», μὲ τὸ ὁποῖον, ὡς τονίζει, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει. Ἄλλως τε, τὸ Τεκτονικὸν Ἵδρυμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει εἰς τὴν χώραν μας τὸν ἐπίσημον καὶ κανονικὸν Τεκτονισμόν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν λειτουργεῖ νομίμως, βάσει Βασ. Διατάγματος.

«Πάντως — ἀναφέρει ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνακοίνωσις — ἡ διοίκησις τοῦ Τεκτονικοῦ Ἱδρύματος τῆς Ἑλλάδος, δεδομένου ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις ἐπεξετάθη εἰς χαρακτηρισμὸν τοῦ Τεκτονισμοῦ ὡς θρησκείας, θεωρεῖ καθῆκον της νὰ ἀνακοινώσῃ δημοσίως καὶ ὑπευθύνως ὅτι ὁ Τεκτονισμὸς δὲν εἶναι θρησκεία, ὡς ἐγνωμοδότησε καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατόπιν τεθέντος εἰς αὐτὴν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2530/1933 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐρωτήματος».

Προστίθεται εἰς τὴν ὡς ἄνω ἀνακοίνωσιν ὅτι «ὁ Τεκτονισμός, μὲ τὴν συμμετοχὴν ἐπιλέκτων καὶ εὐσεβῶν προσώπων, λειτουργεῖ εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον καὶ ἐλεύθερον κόσμον ὡς φιλοσοφικὸς καὶ φιλανθρωπικὸς ὀργανισμός. Περὶ τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχει καὶ σχετικὴ δήλωσις τοῦ Προεδρείου τοῦ Τεκτονικοῦ Ἱδρύματος πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἀπὸ 3-10-1963 ἐγγράφου του».

Πρὸς πληρεστέραν ἐνημέρωσιν τῶν συνδρομητῶν τοῦ ΙΛΙ-

ΣΟΥ, παραθέτομεν τὸ κείμενον τῆς περὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ γνωματεύσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διατυπωθείσης τὴν 15ην Ἰουνίου 1933, μετὰ συνεδρίασιν τῆς Σχολῆς, εἰς ἣν παρέστησαν οἱ Καθηγηταὶ Δημ. Μπαλᾶνος, Γρ. Παπαμιχαήλ, Βασ. Στεφανίδης, ἀρχιμανδρίτης, Κωστ. Δυοβουνιώτης, Ἀμίλκας Ἀλιβιζᾶτος, Νικ. Λούβαρις, Γεώργ. Σωτηρίου καὶ Παν. Μπρατσιώτης. Μειοψηφήσαντος μόνον τοῦ κ. Μπρατσιώτη, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Τεκτονισμὸς δὲν εἶναι θρησκεία, οὔτε ἀντιτίθεται εἰς τὴν θρησκείαν ἐν γένει καὶ τὸν χριστιανισμὸν εἰδικώτερον, τοὐναντίον ρητῶς τονίζει τὴν πίστιν εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, γενικώτερον δὲ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ὑλισμόν, καὶ ἐπὶ πλέον διακρίνεται διὰ δρᾶσιν φιλανθρωπικήν, ἠθικὴν καὶ ἐθνικήν.

Ἡ γνωμάτευσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὸ ὑπ' ἀριθ. 2530/1593 ἔγγραφον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ παρακαλεῖται αὕτη ὅπως ἀνακοινώσῃ τὴν «ἐπιστημονικὴν» γνώμην της περὶ τοῦ Μασσωνισμοῦ καὶ ἰδίως περὶ τοῦ κατὰ πόσον αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ ἀντίκεινται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦτο ὅπως καθορισθῇ ἡ στάσις τῆς ἐκκλησίας ἔναντι τῆς ὀργανώσεως ταύτης, κατέληξεν εἰς τὰ ἑξῆς πορίσματα, ἅτινα εὐσεβάστως καθυποβάλλει τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

1. Δέον σαφῶς νὰ διακρίνηται τὸ σκωτικὸν μασσωνικὸν σύστημα, ὅπερ στηρίζεται ἐπὶ συντηρητικῶν ἀπὸ πολιτικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἀρχῶν, τοῦ γαλλικοῦ μασσωνικοῦ συστήματος. Ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ λόγος εἶναι μόνον περὶ τοῦ σκωτικοῦ συστήματος, ὃ πρεσβεύει ὁ ἑλληνικὸς ἐλευθεροτεκτονισμός. (Σύνταγμα τῆς γαλην. Μεγάλης Ἀνατολῆς τῆς Ἑλλάδος, ἄρθρον 3).

2. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ μασσωνισμοῦ διατυποῦνται εἰς τὸ «Σύνταγμα» καὶ τὸν «Γενικὸν κανονισμὸν τῆς γαληνοτάτης Μεγάλης Ἀνατολῆς τῆς Ἑλλάδος» (συνεξεδόθησαν ἐν Ἀθήναις, ἐν β' ἐκδόσει τὸ 1930) καὶ εἰς τὰ «τυπικὰ τῶν τεκτονικῶν λειτουργιῶν καὶ τελετῶν» (Ἀθῆναι 1924) καί, συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα ταῦτα κείμενα, δύναται ὁπωσδήποτε νὰ μορφωθῇ «ἐπιστημονικὴ» γνώμη περὶ τοῦ Μασσωνισμοῦ παρ' ἡμῖν, ἐφόσον ὑπὸ τὸ φερόμενον ὡς «μυστικὸν» τοῦ Μασσωνισμοῦ οὐδὲν ὑποκρύπτεται κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις ἐπιφανῶν καὶ ἀξιοπίστων Μασσώνων. Ἄτοπον δὲ εἶναι νὰ ἐξάγωνται θετικὰ συμπεράσματα περὶ τοῦ Μασσωνισμοῦ ἐκ συγγραμμάτων ἀτόμων, φιλικῶς ἢ ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὸν διακειμένων, καθόσον ἡ αὐθεντικὴ διδασκαλία μόνον ἐξ ἐπισήμων κειμένων δύ-

νηται νὰ ἐξαχθῇ καὶ οὐχὶ ἐκ μονομερῶν καὶ ὑποκειμενικῶν ἀντιλήψεων ἀτόμων. Γνωρίζομεν δὲ ἐκ τῆς ἱστορίας πόσαι ἄδικοι κρίσεις καὶ διωγμοὶ ἐγένοντο ἐν τῷ παρελθόντι κατὰ θρησκειῶν, ὀργανώσεων καὶ ἀτόμων ἐξ ἀφορμῆς πεπλανημένων προκαταλήψεων καὶ ἀστηρίκτων κρίσεων.

3. Ὁ Μασσωνισμὸς δὲν εἶναι θρησκευτικὴ ὀργάνωσις, οὐδὲ σωματεῖον ἐπιδιῶκον θρησκευτικοὺς σκοπούς. Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν ἑξῆς:

α΄) Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἰσχύοντος συντάγματος τοῦ Μασσωνισμοῦ «ὁ ἐλευθεροτεκτονισμὸς ἵδρυμα φιλοσοφικόν, προοδευτικὸν καὶ φιλανθρωπικόν, σκοπὸν ἔχει τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, τὴν ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἀλληλεγγύην», β΄) διότι ἐν αὐτῷ ἀπαγορεύεται «ρητῶς πᾶσα θρησκευτικὴ συζήτησις ἢ ὁμιλία ἐπὶ καθαρῶς δογματικῶν θεμάτων ἢ περὶ τῆς προσωπικότητος τῶν ἱδρυτῶν τῶν διαφόρων θρησκευμάτων» (Γεν. κανονισμοὶ ἄρθρον 168), γ΄) διότι ἀποκλείονται τῶν τάξεων αὐτοῦ γυναῖκες, παιδία, οἱ μὴ ἔχοντες ἀνεπίληπτον καὶ ἀγαθὴν ὑπόληψιν ἢ καὶ ἐπάρκειαν ἔννομον τῶν πόρων τοῦ βίου, ὡς καὶ οἱ ἀμόρφωτοι καὶ οἱ καταδικασθέντες. (Σύνταγμα, ἄρθρα 11 καὶ 14). δ΄) διότι ἐλλείπουσιν ἀπὸ τοῦ Μασσωνισμοῦ οὐσιώδη χαρακτηριστικὰ τῆς ἐννοίας τῆς θρησκείας καὶ δὲν κέκτηται οὗτος ἰδίαν δογματικὴν διδασκαλίαν, ε΄) διότι, τέλος, ἀπὸ λογικῆς ἀπόψεως θὰ ἦτο παράλογον νὰ ἐθεώρει τις ὡς θρησκευτικὴν ὀργάνωσιν σωματεῖον, οὗ τὰ μέλη καὶ αὐτὰ τῶν ἀνωτάτων βαθμῶν μένουσιν ἀναποσπάστως συνδεδεμένα πρὸς τὴν θρησκείαν, εἰς ἣν ἀνήκουσιν.

4. Ὁ Μασσωνισμὸς δὲν ἔχει ἀντιθρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Τοὐναντίον ρητῶς τονίζει τὴν πίστιν εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ αἰωνίαν ζωὴν «τὸ σῶμα ἡμῶν μεταβάλλεται, ἀλλ᾽ ἡ ψυχὴ διαφεύγει τὴν ἐξουθένωσιν» (Τυπικά, σελ. 72) «ὁ θάνατος εἶναι ἡ μετάβασις εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν» (Τυπικά, σ. 69) καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸς ἐν τῇ στοᾷ ἂν δὲν δηλώσῃ ἀποδοχὴν τῶν ἀρχῶν τούτων.

5. Ὁ Μασσωνισμὸς δὲν ἔχει ἀντιχριστιανικὸν χαρακτῆρα. Τὸ ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν γίνεται λόγος περὶ εἰδικῶν χριστιανικῶν δογμάτων εἶναι αὐτονόητον, ἐφόσον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ δὲν περιλαμβάνονται μόνον χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ἀλλόθρησκοι. Καὶ αἱ τελεταὶ δὲ τοῦ Μασσωνισμοῦ, παρ᾽ ὅλον τὸν ὡς ἐκ τῶν χρονικῶν συνθηκῶν, ὑφ᾽ ἃς προέκυψαν, μυστικίζοντα καὶ συμβολικὸν χαρακτῆρα των, οὐδόλως δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μυστήρια, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ χριστιανικοῦ μυστηρίου, ἐφόσον οὐ μόνον δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὰ μέλη του, ἀλλὰ καὶ δὲν διδάσκεται ὅτι μεταδίδεται δι᾽ αὐτῶν θεία χάρις. Ὁ ἐλευθεροτεκτονισμὸς οὐ μόνον οὐδόλως συντελεῖ, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, εἰς μείωσιν τῆς πίστεως τοῦ χριστιανοῦ, ἀλλὰ σέβεται ἀπολύτως τὸν Χριστιανισμόν, τὰ δὲ μέλη του καὶ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων βαθμῶν δύνανται νὰ εἶναι πιστότατα μέλη

τῆς ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν.

Δυνατὸν βεβαίως νὰ ὑπάρχωσι καὶ Μασσῶνοι ἀδιαφόρως ἢ καὶ ἀσυμπαθῶς ἢ ἴσως καὶ ἐχθρικῶς διακείμενοι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν εὐθύνεται ἡ Μασσωνία, ὡς δὲν εὐθύνεται ἡ ἐκκλησία ἐὰν μεταξὺ τῶν μελῶν της καταλέγωνται καὶ μὴ ἀκολουθοῦντες καὶ ἐφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἂν καὶ μὴ Μασσῶνοι.

6. Καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Μασσωνισμοῦ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀντιστρατευόμεναι πρὸς τὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐ μόνον αὗται δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι τῆς ἰδέας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τοὐναντίον παρίστανται ὡς ἐπιτάγματα τοῦ ἀνωτάτου ὄντος, ὡς φωνὴ Θεοῦ (Πρβλ. Τυπικά, σ. 31, «ὁ Τέκτων ὀφείλει νὰ διδάξῃ τὴν θείαν ἠθικήν, ἥτις συνοψίζεται εἰς τὸ «ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσεις» καὶ σελ. 35 «Ἀνοιγήτωσαν τὰ ὦτά σου ὅπως ἀκούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ, ἐντέλλοντος ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» κ.π.ἄ.). Θεμελιώδης ἠθικὴ ἀρχὴ τοῦ Μασσωνισμοῦ, ἐξ ἧς ἀπορρέουσι πᾶσαι αἱ λοιπαί, διακηρύσσεται ἡ ἑξῆς: «Πρᾶττε εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι θέλεις καὶ οἱ ἄλλοι νὰ πράττωσιν εἰς σέ» (Τυπικά, σ. 74). Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ ἐξαγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου: «Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται» (Ματθ. 7, 12). Ὅτι δὲ ὁ θεσμὸς τῆς ἀγάπης δὲν περιορίζεται ἐν τῷ Μασσωνισμῷ, μεταξὺ τῶν τῆς Στοᾶς, ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐπὶ πάντας, μαρτυρεῖ οὐ μόνον ἡ διαρρήδην δήλωσις, καθ' ἣν «θεωροῦμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως τάξεως καὶ φυλῆς ἴσους πρὸς ἡμᾶς ἀδελφοὺς ἡμῶν» (Τυπικά, σελ. 32), ἀλλὰ καὶ ἡ φιλανθρωπία, ἣν ἐξασκεῖ ὁ Μασσωνισμὸς οὐ μόνον πρὸς τὰ μέλη του, ἀλλὰ ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκείας. Οὕτως ὁ Μασσωνισμὸς οὐ μόνον συντηρεῖ συσσίτια, νυκτερινὰς σχολὰς καὶ ὀρφανοτροφεῖα, ἄνευ οἱασδήποτε προπαγανδιστικῆς ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ ἐνεργὸν ἐπεδείξατο ἐνδιαφέρον κατά τε τὸ παρελθὸν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν εἰς πάσας τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας καὶ εἰς πάσας τὰς συμφοράς, αἵτινες ἔπληξαν τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Κοινωνίαν.

7. Χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τῆς Μασσωνικῆς ἠθικῆς εἶναι καὶ ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ ὑλισμοῦ (πρβ. Τυπικά, σελ. 28, «ἀφαιρεθήτω ἐνώπιον τοῦ φωτοβόλου ἀστέρος τοῦ Τεκτονισμοῦ ὁ ὑλικὸς πέπλος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ βέβηλος κόσμος σὲ περιβάλλει». Καὶ σελ. 31: «Οἱ Τέκτονες συνέρχονται ἵνα ἐπικρατήσῃ ἐπὶ τῆς Γῆς ἡ βασιλεία τοῦ ἀγαθοῦ». Καὶ σελ. 34 - 35: Ὁ υἱοθετούμενος πρέπει «νὰ καταγίνηται διαρκῶς νὰ κατανικᾷ τὰ πάθη του», καὶ νὰ εἶναι «πάντα πρόθυμος νὰ θυσιάζῃ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ». Καὶ σελ. 36: «Ἡδοναί σου ἔστωσαν αἱ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος». Καὶ σελ. 37: «Ἀγάπα τὴν ἐργασίαν, ἥτις εἶναι φύλαξ τῶν ἠθῶν» κ.π.ἄ.).

8. Καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς ἐρευ-

νης, ἣν ζητεῖ ὁ Μασσωνισμός, ἔχει καὶ αὐτὴ τὰ ὅριά της, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνέχεται ἀθεΐαν —ὁ ἐν τῷ Μασσωνισμῷ μυούμενος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς του ὅτι πιστεύει εἰς τὸν Θεόν— καὶ ἐπιβάλλει τὴν τήρησιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου.

9. Ἐν Ἑλλάδι δὲ τοὐλάχιστον ὁ Μασσωνισμὸς οὐ μόνον δὲν ὑπέθαλψεν ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἠνέχθη ἐπαναστατικάς, ἀνατρεπ τ ι κ ά ς, ἀντιθρησκευτικὰς καὶ ἀντικοινωνικὰς ἢ καὶ ἁπλῶς ὑπεραριστερίζούσας τάσεις, ἀλλὰ ἀπεδείχθη, ὡς σωματεῖον ὅλως συντηρητικῶν τάσεων καὶ ἀρχῶν. Ὅτι ὁ Μασσωνισμὸς δὲν ἔχει ἀντιθρησκευτικάς, ἀντιχριστιανικάς, καὶ ἀντικαθεστωτικὰς ἀρχὰς δύναται νὰ συναχθῇ οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐπισήμων κειμένων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ καταλέγονται ἄνδρες εὐσεβέστατοι καὶ συντηρητικωτάτων ἀρχῶν, ὧν πολλοὶ οὐ μόνον κατέσχον καὶ κατέχουσιν ἀνώτατα ἀξιώματα, ἀλλὰ καὶ προσέφεραν καὶ προσφέρουσι πολυτιμοτάτας ὑπηρεσίας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἣν τινες καὶ πιστότατα ὑπηρετοῦσιν.

Ἐφόσον λοιπὸν ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμός, ὡς τοὐλάχιστον διεμορφώθη παρ' ἡμῖν καὶ ὡς διαπιστοῦται ἐκ τῶν ἐπισήμων κειμένων του καὶ ἐκ τῶν θετικῶν δεδομένων, ἅτινα ἔχομεν πρὸ ἡμῶν, δὲν ἀναμιγνύεται εἰς δογματικὰ ζητήματα καὶ δὲν ἦλθεν εἰς ἀντίθεσιν ἢ σύγκρουσιν πρὸς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, δογματικὴν καὶ ἠθικήν, οὐδ' ἐκήρυξεν ἀνατρεπτικὰς θεωρίας, νομίζομεν ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ἵνα ἡ ἐκκλησία ἀναλάβῃ ἀγῶνα κατ' αὐτοῦ, καὶ φρονοῦμεν ἀδιστάκτως ὅτι τοιοῦτος ἀγὼν οὐ μόνον δὲν ἐπιβάλλεται, ἀλλ' ἀντενδείκνυται καὶ δὴ εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἀγῶνες ὑψίστης σπουδαιότητος ἐναντίον δεδηλωμένων ἐχθρῶν τοῦ κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ καθεστῶτος δέον νὰ προκαλέσωσιν ἀμέριστον τὴν προσοχήν της. Ἂν δὲ ἑτερόδοξοί τινες ἐκκλησίαι, ὁρμώμεναι ἐξ ἄγαν στενῶν ἀντιλήψεων, ἀντικειμένων πρὸς τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα, ἦλθον εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Μασσωνισμὸν καὶ ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατ' αὐτοῦ, τοῦτο εἶναι εὐεξήγητον, διότι οὗτος προήσπισε τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐρεύνης καὶ ἐπολέμησε σφοδρῶς καταπιεστικὰς τῆς ἐλευθερίας τάσεις, ὡς καὶ ἀναμίξεις τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων εἰς ἔργα ξένα τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς καὶ αὐτῶν, καὶ μάλιστα τὰς κοσμοκρατορικὰς τάσεις τῶν παπῶν. Λόγῳ τῆς μασσωνικῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς σκέψεως κατεδιώχθη σφοδρῶς ὁ Μασσωνισμὸς καὶ ὑπὸ αὐταρχικῶν πολιτειακῶν συστημάτων τῶν μᾶλλον ἀντιθέτων τάσεων, ἤτοι τόσον τοῦ σοβιετισμοῦ ὅσον καὶ τοῦ φασισμοῦ. Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, εὐτυχῶς, οὐδέποτε διατρανώσασα τοιαύτας τάσεις, οὐδένα ἔχει λόγον νὰ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸν Μασσωνισμόν, ἐφ' ὅσον μάλιστα τὰ πλεῖστα τοὐλάχιστον τῶν μελῶν του εἶναι ἐν ἀδιαρρήκτῳ συνδέσμῳ πρὸς τὴν μητέρα ἐκκλησίαν, ἧς θέλουσι νὰ εἶναι πιστὰ τέκνα.

Ἡ ἐκκλησία, ἥτις ἔχει ὡς ἀποστολήν της νὰ καλῇ πρὸς ἑαυτὴν τοὺς ἔξω αὐτῆς εὑρισκομένους, δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν καὶ σκόπιμον νὰ ἀπωθῇ τῶν κόλπων της τοὺς θέλοντας νὰ εἶναι μέλη της καὶ θεωροῦντας αὐτὴν ὡς θεοσύστατον ἵδρυμα ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι πᾶς χριστιανὸς μάλιστα δ' ὁ κληρικὸς ἔχει εὐρύτατον στάδιον πρὸ αὐτοῦ ἐπιτελέσεως θρησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν καθηκόντων, ἐντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πεδίου, ὥστε νὰ μὴ παρίσταται ἀνάγκη πρὸς ἐπιτέλεσιν αὐτῶν νὰ θέτῃ ἑαυτὸν εἰς ὑπηρεσίαν ἄλλων ὀργανισμῶν, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον τὰς ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρχὰς τοῦ Μασσωνισμοῦ διεκήρυξε πολὺ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀπολύτου ὁ Χριστιανισμός.

Φρονοῦμεν ἐπίσης ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέον νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῆς καθιδρύμασι μασσωνικὰς ἐκδηλώσεις, καὶ δὴ οὐ μόνον ἐν τοῖς ναοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς νεκροταφείοις, πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κηδείας καὶ πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν, ἀφοῦ μάλιστα καὶ αὐτὸς ὁ γενικὸς κανονισμὸς τοῦ Τεκτονισμοῦ, ἐν ἄρθρῳ 220, καθορίζει ὅτι «μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν καὶ τὴν ἀναχώρησιν πάντων τῶν συνοδευόντων τὴν ἐκφορὰν δύνανται τὰ μέλη τῆς Στοᾶς, μετὰ προηγουμένην ἄδειαν τῆς Μεγάλης Ἀνατολῆς, νὰ σχηματίσωσι πέριξ τοῦ τάφου τὴν ἑνωτικὴν ἅλυσον καὶ νὰ ἀνακοινώσωσι τὸ ἑξαμηνιαῖον σύνθημα».

Ἡ Θεολογικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου καταλήξασα εἰς τὰ πορίσματα ταῦτα θεωρεῖ καθῆκόν της νὰ διατυπώσῃ αὐτὰ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἐφόσον ὅμως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων, ἅτινα ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψει, ἤθελε πεισθῇ καὶ ἀποφανθῇ ὅτι ὁ Μασσωνισμὸς εἶναι ὀργανισμὸς ἀντιχριστιανικός, τότε ἀναντιρρήτως, συνεπὴς πρὸς ἑαυτήν, δὲν δύναται νὰ θεωρῇ τὰ μέλη τῆς Μασσωνίας ἅμα ὡς χριστιανοὺς καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει νὰ ἀποκηρύξῃ αὐτὰ ἐκ τῶν κόλπων της, ὅτε οὐ μόνον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ Μασσώνους ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ της, λειτουργούς, συνεργάτας, ὑπαλλήλους, ἐπιτρόπους ναῶν κ.λ.π., ἀλλὰ δέον νὰ ἀρνηθῇ εἰς αὐτοὺς οὐ μόνον εἰς τοὺς ἁπλοῦς ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτούς, τοὺς ἐν ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις, τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς ἱερὰς τελετὰς αὐτῆς.

Ο ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ὑπὸ ΒΑΣ. ΡΟΖΟΥ, Διδάκτορος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Εἰς τὸ φιλοσοφικὸν λεξικὸν τοῦ Ἀνδρούτσου ἀνευρίσκομεν τὸν ἑξῆς ὁρισμὸν τοῦ μυστικισμοῦ:

«Ἡ τάσις εἰς ἄμεσον τοῦ Θεοῦ ἐποπτείαν καὶ μετ' αὐτοῦ ἕνωσιν, ἡ κατορθουμένη, κατὰ τοὺς θιασώτας τοῦ δόγματος τούτου, δι' ἀργίας τῆς διανοίας καὶ πτερώσεως τοῦ συναισθήματος ἣν ἐπάγεται ἡ ἀσκητικὴ ζωὴ καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ παντὸς πρὸς τὴν ὕλην δεσμοῦ. Οὕτως ὁ ἄνθρωπος, περιερχόμενος εἰς ἔκστασιν, ἀπορροφεῖται ἐν τῷ Θεῷ».

Τὴν ἄμεσον αὐτὴν ἐπίγνωσιν τοῦ «ὄντως ὄντος» λαμβάνει ὁ μυστικιστὴς διὰ δύο τρόπων. Εἴτε ἐξωστρεφῶς, ἀντιμετωπίζων δηλαδὴ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα ὡς ἓν ὅλον διαποτισμένον ὑπὸ τῆς θείας οὐσίας, ὁδηγῶν οὕτω εἰς ἓν εἶδος φιλοσοφικοῦ πανθεϊσμοῦ, εἴτε δι' ἐνδοσκοπήσεως διὰ στροφῆς τουτέστιν τοῦ πνεύματος πρὸς τὸν ἑαυτόν του, πρὸς τὸ βαθύτερον ἐγώ, κάτωθεν τῆς ἐπιφανειακῆς ἐμπειρίας, ὅπου καταργοῦνται αἱ αἰσθήσεις, αἱ σκέψεις, ἡ βούλησις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι καὶ παραμένει καθαρὸν τὸ ἐγώ, κενὸν παντὸς περιεχομένου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, οὐσία τοῦ μυστικισμοῦ παραμένει μία ἐμπειρία προερχομένη ἀπὸ τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν μιᾶς ἑνότητος χωρὶς ἐσωτερικὰς διαιρέσεις καὶ διακρίσεις, χωρὶς ἐσωτερικὴν πολλαπλότητα.

Ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν, ὁ μυστικισμὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς θρησκευτικὸν φαινόμενον, χωρὶς καμμίαν ἰδιαιτέραν σχέσιν μὲ τὰς ἐπὶ μέρους θρησκείας, ὑπάρχων ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ δυνάμενος νὰ προσφέρῃ ἑρμηνείαν εἰς τὰ σύμβολα τῶν διαφόρων θρησκειῶν, ἱκανοποιητικὴν διὰ τοὺς ὀπαδούς των.

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον τοῦ μέσου αἰῶνος κυριαρχεῖ ὡς γνωστὸν ἡ χριστιανικὴ πίστις. Ὁ φιλοσοφικὸς μυστικισμὸς τοῦ Πλωτίνου, ὑπὸ τὴν μορφὴν ἑνὸς τροποποιημένου πλατωνισμοῦ ἀντικαθίσταται ἀπολύτως ἀπὸ τὸν Χριστιανικὸν μυστικισμόν, ὅστις, ὅσον καὶ ἂν συμβαδίζῃ μὲ κάποιαν ρεαλιστικὴν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου, δὲν παύει νὰ ἀναζητᾶ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τοῦ Θεοῦ διά τινος ἐσωτερικῆς ἐνδοσκοπήσεως, ἀγούσης ἐνίοτε εἰς πλήρη ἀποξένωσιν πρὸς κάθε ἐγκόσμιον καὶ αἰσθητόν. Ἡ ἀρνητικὴ αὐτὴ τοποθέτησις τῶν μυστικῶν τοῦ Χριστιανι-

σμοῦ εὗρε τὴν κορύφωσίν της εἰς τὸν Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην (5ος αἰών), ὅστις διὰ τῆς «VIA NEGATIVA» προσδιώριζε τὸν Θεὸν ὡς τὸ μὴ ἀκίνητον, μὴ κινούμενον, μὴ ἔχον δύναμιν, μὴ ζῶν καὶ μὴ ἀνῆκον εἰς οὐδεμίαν κατηγορίαν ὑπάρξεως ἢ μὴ ὑπάρξεως.

Ἡ «Ἕνωσις μετὰ τοῦ Θεοῦ» εἰς τὴν Ἁγίαν Θηρεσίαν τῆς Ἄβιλα (1515—1582) ἢ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τοῦ Σταυροῦ (1542—1591) δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς πλήρους ταυτίσεως μετὰ τοῦ θείου, διότι ἐξακολουθοῦν νὰ πιστεύουν διαφορετικὸν τὸ πλάσμα τοῦ Δημιουργοῦ.

Γενικῶς αἱ πανθεϊστικαὶ ἀντιλήψεις τῶν μυστικιστῶν δὲν εὗρον ἀπήχησιν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ὁ ἴδιος δὲ ὁ Ἔκκαρτ (1260—1327), διάσημος Γερμανὸς μυστικιστὴς καὶ Δομινικανὸς μοναχός, ἀπέθανε πρὶν ἐκδικασθῇ ἡ κατηγορία του ὡς αἱρετικοῦ.

Τὸ κυρίως μυστικιστικὸν κίνημα τοῦ 12ου αἰῶνος μὲ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐκφραζόμενον μὲ τὴν θεωρίαν τῆς πτώσεως τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλα τὰ πλάσματά του μέλλει νὰ σώσῃ τοὺς πιστοὺς καὶ ὁλοκληρούμενον ἀπὸ τὸν Οὖγον τοῦ Σαὶν—Βικτὼρ τῶν Παρισίων, καταλήγει εἰς ἕνα γνήσιον θρησκευτικὸν καὶ Θεολογικὸν ρεῦμα, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ πιστὸς διὰ τῶν πέντε σταδίων τοῦ Victorin ἀνυψοῦται πρὸς τὸν Θεόν, ἀφοῦ κατορθώσει νὰ ἀμυνθῇ ἐπιτυχῶς ἐναντίον τῆς γοητείας τῶν αἰσθητῶν καὶ ἀπαλλαγῇ τῶν ἰδίων του ἀτελειῶν καὶ παρορμήσεων.

Ἡ «ἐκλογίκευσις» τῆς μυστικῆς τάσεως καλλιεργεῖται ἔτι περαιτέρω ὑπὸ τῶν συνεχιστῶν τοῦ Οὔγου οὕτως, ὥστε ὁ Ἄνσελμος ἀναζητεῖ «ἀναγκαίους λόγους» διὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν θείων δογμάτων.

Ἀλλ' ἔμελλε, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναγεννήσεως, τὸ μεταρρυθμιστικὸν κίνημα τοῦ Λουθήρου, νὰ ὁδηγήσῃ εἰς νέαν ἔξαρσιν τῆς μυστικῆς τάσεως. Δὲν εἶναι δὲ ἄσχετα πρὸς αὐτὴν τὰ γραπτὰ τοῦ μεγάλου Μεταρρυθμιστοῦ, ἀφοῦ ὁ ἴδιος, εἰς τὴν ἀρχὴν τοὐλάχιστον τοῦ βίου του, ὑπῆρξε θαυμαστὴς τοῦ Touler, διακεκριμένου μυστικοῦ καὶ μαθητοῦ τοῦ Ἔκκαρτ. Διότι τί ἄλλο ἠδύνατο νὰ σημαίνῃ ἡ ἐν ἡμῖν ὕπαρξις τοῦ θείου πνεύματος τοῦ ὁποίου δυνάμεθα οὕτω νὰ ἀποκτήσωμεν ἄμεσον ἐπίγνωσιν;

Ταχέως τὰ ὡς ἄνω στοιχεῖα μυστικῆς διδασκαλίας ἐν τῷ Λουθήρῳ ἤγαγον, ὁμοῦ μὲ τὰς κρατούσας τότε καββαλικὰς θεωρίας, εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ μυστικισμοῦ.

Ἐκ τῶν πρώτων ὁ Λουθηρανὸς Θεολόγος Osionder ἡρμήνευσεν τὴν δικαίαν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνοικήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅστις διὰ τῆς δικαιοσύνης του τὰ πάντα δίκαια καθιστᾶ.

Εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἀποκλειστικῶς λόγον εὑρίσκει καὶ ὁ Kaspar Schwenckbeld (1490-1561) τὴν λύτρωσιν, ἀρ-

νούμενος οὕτω πᾶσαν ἀξίαν εἰς τὸ κήρυγμα, τὴν διδασκαλίαν καὶ οἱανδήποτε ἐξωτερικὴν ὁδὸν σωτηρίας. Ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀληθοῦς γνώσεως δι' ἐπινείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ἀνθρώπου, καθιστᾶ περιττὴν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ νοῦ.

Ὁ Δομινικανὸς Θεολόγος Franck (1499 — 1542), Λουθηρανὸς κατ' ἀρχήν, πολέμιος πάσης δογματικῆς τοποθετήσεως ἀργότερον, βλέπει τὸν ἀνώνυμον καὶ ἀνέκφραστον, ἄμοιρον πόθων καὶ παθῶν, δημιουργὸν διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ τῶν ὄντων καὶ τοῦ ἀνθρώπου Θεόν, ἐνοικοῦντα ἐν ἡμῖν καί ἐν πᾶσι τοῖς δημιουργήμασι, ὡς ἀγαθότης καὶ δρῶσα δύναμις ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει καὶ ἡ ἐλευθέρα τῶν ἀνθρώπων βούλησις. Ἡ δικαίωσις τοῦ ἐν ἁμαρτίαις πεσόντος ἀνθρώπου καὶ ἡ σωτηρία του μόνον διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ δύναται οὕτω νὰ ἐπιτευχθῇ. Καταλήγει δὲ περαιτέρω νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀξίαν καὶ αὐτῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐφ' ὅσον ἡ ἑρμηνεία της ἐπιχειρεῖται διὰ τῆς διαλεκτικῆς ἢ φιλολογικῆς μεθόδου καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ πνεύματος.

Ὁ Βάϊγγελ καὶ ὁ Μπαῖμε ἀνέπτυξαν ἔτι περαιτέρω τὸν μυστικισμὸν τῆς περιόδου αὐτῆς, ἀναγαγόντες αὐτὸν εἰς γνησίαν Θεοσοφίαν.

Ὁ πρῶτος ἀνεζήτησε τὴν ἀληθῆ γνῶσιν στραφεὶς εἰς ἑαυτόν, ἔνθα καὶ ἡ πραγματική της πηγή, ἐλθὼν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς θεολόγους, φυσικοὺς καὶ τοὺς Πανεπιστημακοὺς διδασκάλους τῆς ἐποχῆς του. Αἱ προτιμήσεις του εἰς τοὺς νεοπλατωνικοὺς (Πλωτῖνος — Πρόκλος), τὸν Οὖγον, τὸν Ἔκκαρτ καὶ τὸν Tauler, προδίδει τὸν μυστικὸν χαρακτῆρα τῆς διδασκαλίας του. Ὁ Θεὸς κατὰ τὸν Weigel εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν πάντων, ἄπειρος, ὑπέρτατος καὶ ἀΐδιος. Τὰ πάντα ὑπάρχουν ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ Θεῷ. Ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός, ἡ δημιουργία του δὲ πορεύεται ἐκ τῶν ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸν δημιούργημα, συνιστάμενος ἐκ τριῶν μερῶν: α) Ἑνὸς ἐξωτερικοῦ ὑλικοῦ σώματος, β) ἑνὸς ἀστρικοῦ πνεύματος ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ καὶ γ) ὑπὸ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, ἀποτελούσης τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θεῖον, τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς (SPIRACULUM VITAE), ἥτις ἐνεφυσήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις τοποθετεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ κέντρον τοῦ κόσμου καὶ παριστᾷ αὐτὸν ὡς τὸν μικρόκοσμον.

Μετέχων ὁ ἄνθρωπος καὶ τῶν τριῶν κόσμων, τοῦ θείου, τοῦ ἀοράτου καὶ τοῦ ὁρατοῦ, δύναται νὰ γινώσκῃ αὐτούς. Διὰ τῶν αἰσθήσεων γνωρίζει οὕτω τὸν ὑλικὸν (ὁρατόν), διὰ τοῦ πνεύματος (λόγου) τὸν πνευματικὸν κόσμον, εἰς ὅν καταλέγονται αἱ ἐπιστῆμαι καὶ Τέχναι, ἐνῶ τέλος διὰ τῆς ψυχῆς (θείου σπινθῆρος) τὸν Θεόν.

Ὧν συνεπῶς ὁ ἄνθρωπος ἓν μικρὸν σύμπαν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ τὰ πάντα. Διό-

τι τὰ πάντα εὑρίσκονται ἐντὸς αὐτοῦ. Πᾶσα γνῶσις προέρχεται ἑπομένως ἐκ τῶν ἔνδον. Ὑπάρχει εἰς τὸ ὑποσυνείδητον ὡς λανθάνουσα γνῶσις, ἥτις ἐνεργοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου (αἰσθητοῦ κόσμου) καὶ ἀναβλύζει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (συνείδησιν) ὡς ὑποκειμενικὴ γνῶσις. Ἡ γνωσιολογία τοῦ Βάϊγγελ εὑρίσκεται εἰς συνεπῆ ἁρμονίαν μὲ τὴν ἄποψίν του ὅτι ὁ Θεός, τὸ ἀντικείμενον πάσης γνώσεως, ἐνοικεῖ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ βούλησις τότε μόνον ἀποκτᾶ οὐσιαστικὴν ἐλευθερίαν, ὅταν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ καὶ ταὐτισθῇ μὲ τὴν θείαν βούλησιν.

Λογικὴ καὶ ἀναγκαία ἀπόληξις τῶν ἀνωτέρω εἶναι ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀναμένεται μόνον ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐνοικοῦντος Χριστοῦ καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς πίστεως ἢ τῶν ἔργων.

Ἡ πρωτοτυπία τοῦ Βάϊγγελ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι παρέλαβε ἕνα στεῖρον καὶ δογματικὸν μυστικισμὸν καὶ τοῦ προσέδωσε πνοὴν συνάψας αὐτὸν πρὸς τὰς κρατούσας τότε κοσμολογικὰς καὶ ἐν γένει φυσικὰς ἀντιλήψεις, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ Παρακέλσου, ἐξ οὗ καὶ θεωρεῖται ἐν πολλοῖς ὅτι προητοίμασε τὴν ὁδὸν εἰς ἐξέχοντα γερμανικὰ πνεύματα τῶν ἑπομένων γενεῶν, ὡς τοῦ Λάϊμπνιτς, Καντίου καὶ Ἑγέλου.

Ὀκτὼ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Weigel ἐγεννήθη, τὸ 1575 ἐν Görlitz, ὁ Ἰάκωβος Μπαῖμε. Ἐκ πτωχῶν γονέων ἀπέκτησεν μόνον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, πλουτίσας τὰς πενιχρὰς μαθητικάς του γνώσεις διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης καὶ μακρᾶς ἀποδημίας. Ἡ ροπή του πρὸς τὴν μυστικοπάθειαν, ἡ ἀσθενής του φύσις καὶ ἡ ζωηρὰ φαντασία του ἐπέδρασαν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἰδεῶν του.

Διὰ τὰ ὁράματά του καὶ τὰς φαντασιώσεις του πλεῖστα ἐλέχθησαν. Κατὰ τὸν βιογράφον του Frankenberg, ἡ θέα στίλβοντος εἰς τὸν ἥλιον ἐπικασσιτερωμένου δοχείου ἤρκεσεν ἵνα περιπέσῃ εἰς ἔκστασιν διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἐπίστευσεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τὴν ἐσωτερικὴν φύσιν τῶν ὄντων.

Τὸ θεμελιῶδες πρόβλημα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἔτη ἠσχολήθη, ἦτο πῶς ἐκ τοῦ Θεοῦ προῆλθεν ὁ κόσμος καὶ ποία ἡ μετ' αὐτοῦ σχέσις τοῦ δευτέρου.

Προϋπόθεσις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἀποκάλυψίς του εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Θεὸς δὲν νοεῖται ἄνευ τοῦ κόσμου, ὡς τὸ δημιούργημα ἄνευ τοῦ δημιουργοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ ἦταν πεπεισμένος περὶ τῆς προελεύσεως τῶν πάντων ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπεφάνθη τελικῶς ὅτι ἡ τοιαύτη προέλευσις τότε μόνον ἔχει νόημα, ἐφ' ὅσον ὁ κόσμος προϋπῆρχε ἐν τῷ Θεῷ, ἡ δὲ θεότης, ἔχουσα καθ' ἑαυτὴν ἀνάγκην τοῦ κόσμου, ἐδημιούργησεν αὐτόν.

Κατὰ μίαν δὲ αὐτόχρημα διαλεκτικὴν κίνησιν τῆς ἀϊδίου, αὐτογεννήτου, μηδενικῆς ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς δημιουργικῆς βουλήσεως, θεότητος, ἐξέρχεται αὕτη ἐκ τῆς ἀχρόνου ἀνυπαρξίας

καὶ ἀναπτύσσεται καθ' ἑαυτὴν ἀποκαλυπτομένη τελικῶς ὡς οὐσία, σοφία, οὐράνιος καὶ ἐπίγειος κόσμος.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται συμφώνως πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν ἑπτὰ ποιοτήτων ἢ θείων δυνάμεων, αἵτινες παριστοῦν τὴν βαθυτέραν φύσιν τῆς θεότητος, ἀλλὰ ἐμφαίνουν καὶ τὴν θείαν οὐσίαν κατὰ τοὺς διαφόρους τρόπους ἐνεργείας ἀπὸ τὴν θεογονίαν εἰς τὴν κοσμογονικὴν ἀνάπτυξιν, κατὰ ἕνα παρεμφερῆ πρὸς τὴν ἀντίληψιν τοῦ Παρακέλσου τρόπον.

Ἡ κίνησις αὕτη, καθ' ἣν πολλάκις τὸ ἰδεατὸν μεταπίπτει εἰς τὸ φυσικὸν καὶ αἱ ἠθικαὶ διαφοραὶ μετατρέπονται εἰς φυσικὰς ὑποδηλοῖ τὴν «μέθεξιν» θὰ ἐλέγαμεν, τῆς θείας εἰς τὴν κοσμικὴν οὐσίαν εἰς τρόπον ὥστε, διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν ἀντιθέτων, ἐμφανίζει τὸν Θεὸν «ὡς οὐσίαν πάντων τῶν πραγμάτων καὶ ψυχὴν τῆς φύσεως», καθιστῶσα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μπαῖμε Πανθεϊστικήν.

Ἡ δὲ ἀνάπτυξις περαιτέρω δι' ἀπορροῆς τρόπον τινά, τῶν ποιοτήτων ἢ διαφορῶν, ἕλκουσα τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλωτίνου, θέτει τὴν σφραγῖδα τῆς μυστικῆς Πανθεΐας, ἐπειδὴ δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν λογικὴν γνῶσιν, ἀλλὰ καταφεύγει καὶ εἰς τὴν ἐνόρασιν ὡς μέσου κατανοήσεως τοῦ Θείου. Καὶ ἡ μὲν πρώτη περίπτωσις μᾶς ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην τὴν Ἡρακλείτειον θεωρίαν τῆς διαρκοῦς κινήσεως καὶ πορείας διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν ἀντιθέτων, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἕλκει σαφῶς τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας.

Συνέπεια τῆς πανθεΐας τοῦ Μπαῖμε, στοιχεῖα συγγενείας τῆς ὁποίας ἀνευρίσκομεν τόσον εἰς τοὺς Ἐλεάτας ὅσον καὶ εἰς τὴν πανθεΐαν τῶν ρωμαντικῶν, ἡ κοινὴ καταγωγὴ πάντων ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἄρα ἡ ἀδελφοσύνη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἑνότης τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς δὲ τὴν γνωσιολογίαν ἡ ὑπέρβασις τῶν περιωρισμένων δυνατοτήτων τῆς λογικῆς γνώσεως δὲν καταργεῖ τὴν ἐπιστήμην ἢ τὴν κλασσικὴν λογικὴν τῶν κρίσεων καὶ συλλογισμῶν, τῶν ὁποίων ἡ χρησιμότης καθίσταται φανερὰ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φαινομένων τοῦ κόσμου, τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, δι' ὃ καὶ δὲν ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτόν, εἰσάγων καὶ θεωρῶν ὡς ἀναγκαῖον βοήθημα διὰ τὴν γνῶσιν τῶν μυστηρίων τοῦ κράτους τοῦ Θεοῦ τὴν ἐνόρασιν, ἤτοι τὴν ἀναζήτησιν ἐν ἡμῖν τοῦ ἐνοικοῦντος φωτός, τῆς θείας οὐσίας, δι' ὧν καθίσταται δυνατὴ καὶ ἡ ἄμεσος τοῦ Θεοῦ Ἐποπτεία.

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Μπαῖμε εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὑπῆρξε σημαντικὴ καὶ ἐκτὸς τῆς Γερμανίας. Ἰδιαιτέρως ὅμως ἐνέπνευσε τὸν γερμανικὸν ἰδεαλισμόν, κυριώτεροι ἐκπρόσωποι τοῦ ὁποίου θεωροῦνται εἰσέτι ὁ Schelling καὶ ὁ Hegel.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Ἕνας βυζαντινὸς βίος τοῦ Βούδδα

ΜΑΡΙΑΣ Σ ΘΕΟΧΑΡΗ

Πολλὲς ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες, κυρίως στὴν Βόρειο Ἑλλάδα, ἀνάμεσα σὲ ἄλλες τοιχογραφίες τους ἐποικοδομητικοῦ περιεχομένου ἔχουν καὶ τὴν ἀκόλουθη: Ἕνας ἄνθρωπος κυνηγημένος ἀπὸ ἕνα μονόκερω ἔχει ἀναρριχηθῆ σ' ἕνα δένδρο, τὶς ρίζες τοῦ ὁποίου κατατρώγουν δυὸ ποντικοὶ (εἰκ. 1). Ἡ ἀλληγορικὴ αὐτὴ παράσταση φαίνεται στὸν σημερινὸ προσκυνητὴ ἀκατανόητη, γιατὶ ἔχει τελείως ξεχαστῆ τὸ κείμενο ποὺ τὴν ἔχει ἐμπνεύσει. Κι' ὅμως στὸν μεσαίωνα τὸ θέμα αὐτὸ ὑπῆρξε ἀπὸ τὰ λαϊκώτερα τῆς χριστιανικῆς τέχνης.

Εἶναι ἡ ἀλληγορία τῆς γλυκύτητος τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος ποὺ ἀψηφᾷ τὴν μέλλουσα ζωὴ καὶ ἐπιδίδεται στὶς ἀπολαύσεις τῆς σάρκας μοιάζει μὲ τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο ποὺ κυνηγημένος ἀπὸ ἕνα μονόκερω εἶναι ἕτοιμος νὰ πέση σὲ βάραθρο· συγκρατεῖται ὅμως ἀπὸ τὰ κλαδιὰ ἑνὸς δένδρου. Ἐνῷ λοιπὸν ὁ μονόκερως τὸν ἀπειλεῖ καὶ τὸ βάραθρο χάσκει μπρὸς στὰ πόδια του, κι' ἐνῶ οἱ ρίζες τοῦ δένδρου κατατρώγονται ἀπὸ τὸν χρόνο, ποὺ συμβολίζεται ἀπὸ δύο ποντικούς, ἕναν λευκὸ (ἡ μέρα) κι' ἕναν μαῦρο (ἡ νύχτα), ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος ἀνακαλύπτει στὰ φυλλώματα τοῦ δένδρου λίγες σταγόνες μέλι. Τότε λησμονεῖ τὸν κίνδυνο καὶ ξεχνιέται νὰ μυζᾷ τὴν λιγοστὴ γλύκα ἀπὸ τὸ φύλλωμα.

Ἡ εἰκόνα αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ ἕνα πολὺ διαδεδομένο βυζαντινὸ κείμενο: τὸν «Βίο καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων πατέρων Βαρλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ». Οἱ δύο αὐτοὶ ὅσιοι εἶναι ἐγγεγραμμένοι στὸ ἑορτολόγιο τόσο τῆς ὀρθοδόξου (26 Αὐγούστου) ὅσο καὶ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας (27 Νοεμ-

Εἰκ. 1. Ἡ γλυκύτης τοῦ βίου.

(Τοιχογραφία στὴν Καστοριά).

δρίου). Ὁ «βίος» ἐν συντομίᾳ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Στὶς Ἰνδίες ζεῖ ἕνας ὄμορφος καὶ δυνατὸς βασιλιᾶς, ὁ Ἀβεννήρ. Φοβερὸς διώκτης τῶν χριστιανῶν, ζεῖ μέσα στὴν τρυφὴ καὶ τὴν ἀκολασία. Ἀποκτᾶ ἕνα γιό, τὸν Ἰωάσαφ, γιὰ τὸν ὁποῖο οἱ ἀστρολόγοι τοῦ προλέγουν μέλλον λαμπρό. Ὅμως ὁ πιὸ σοφὸς

Εἰκ. 2. Ὁ Ἰωάσαφ συναντᾶ ἕναν τυφλὸ κι' ἕναν λεπρό.
(Μικρογραφία χειρογρ. Ἐθν. Βιβλιοθ. Παρισίων).

ἀπὸ τοὺς ἀστρολόγους ἀναγγέλλει ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Ἰωάσαφ δὲν θὰ εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», γιατὶ θὰ ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμό. Περίτρομος ὁ Ἀβεννὴρ χτίζει πανώριο παλάτι καὶ κλείνει μέσα τὸν γιό του μὲ νέους καὶ ὡραίους αὐλικοὺς ποὺ ἔχουν διαταγὴ νὰ μὴ τοῦ μιλήσουν ποτὲ γιὰ τὶς ἀσχήμιες τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ σύντομα γεννιέται στὸν Ἰωάσαφ ἡ ἐπιθυμία νὰ γνωρίση τὸν κόσμο. Ζητᾶ καὶ λαμβάνει τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ κάμη μερικοὺς περιπάτους γύρω ἀπ' τὸ παλάτι. Ἐκεῖ συναντᾶ ἕναν τυφλό, ἕνα λεπρὸ (εἰκ. 2) κι' ἕναν γέρο. Μαθαίνει, ἔτσι, πὼς ὁ ἄνθρωπος ὑπόκειται σὲ ἀρρώστειες καὶ πὼς κανεὶς δὲν μπορεῖ ν' ἀποφύγη τὸν θάνατο.

Στὸ μεταξύ, ἕνας ἐρημίτης, ὁ Βαρλαάμ, παίρνει τὸ θεῖο μήνυμα νὰ πλησιάση τὸν Ἰωάσαφ. Ντυμένος ἔμπορος κατορθώνει νὰ εὐσχωρήση στὸ παλάτι καὶ συνομιλήση μὲ τὸν
στὸν ὁποῖο ἀποκαλύπτει τὴν Ἱερὰ Ἱστορία. Ὁ Ἰωάσαφ ἀσπάζεται τὸν Χριστιανισμὸ καὶ βαπτίζεται. Ἀλλ' ὁ
τοῦ πρίγκηπα ποὺ τὸ
εὐδοποιεῖ τὸν βασιλέα. Ἀπαρηγόρητος ὁ Ἀβεννὴρ γιὰ τὸ πάθημα τοῦ γιοῦ του προσπαθεῖ
κάθε τρόπο νὰ τὸν μεταπείση
Προσκαλεῖ μάγους καὶ ς
κοπέλλες γιὰ νὰ βάλη τὸν ἡγε-

μονόπαιδα σὲ πειρασμό, ἀλλ' αὐτὸς μένει ἀκλόνητος στὴν πίστη του. Κατορθώνει μάλιστα νὰ ἐκχριστιανίση τὸν πατέρα του μαζὶ μὲ ὅλον τὸν λαό. Μοιράζει τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχοὺς καὶ χτίζει ναοὺς σ' ὁλόκληρο τὸ βασίλειό του. Ὅταν ὁ βασιλιᾶς — πατέρας του πεθαίνει, ἀπαρνεῖται τὸν θρόνο του καὶ ἀναχωρεῖ στὴν ἔρημο σὲ ἀναζήτηση τοῦ δασκάλου του. Ἔπειτα ἀπὸ πολλὲς περιπέτειες τὸν βρίσκει καὶ ζεῖ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς κοντά του μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία. Μετὰ τὸν θάνατό τους, τὰ λείψανα τῶν δύο ἁγίων μεταφέρονται μὲ μεγάλες τιμὲς στὴν πρωτεύουσα.

° ° °

Τὸ κείμενο αὐτό, ὅπως δηλώνεται σὲ μερικὰ χειρόγραφα — λ.χ. στοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἰβήρων 463 — προέρχεται ἀπὸ «τὴν χώραν τῶν Ἰνδιῶν»: «Ἱστορία ψυχοφελὴς ἐκ τῆς ἐνδωτέρας τῶν Αἰθιόπων χώρας, τῆς Ἰνδῶν λεγομένης, πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν μετενεχθεῖσα διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ...».

Ἤδη ἀπὸ τὸν 16ον αἰῶνα ὁ Πορτογάλος ἱστορικὸς Diego de Couto ἐπεσήμανε χτυπητὲς ἀναλογίες ἀνάμεσα στοὺς «βίους» τοῦ Ἰωάσαφ καὶ τοῦ Βούδδα. Διερωτᾶτο ὅμως μήπως ἡ ἱστορία τοῦ Βούδδα εἶχε ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν παράδοση τοῦ Χριστιανοῦ ἁγίου.

Ἡ παρατήρηση τοῦ Πορτογάλου ἱστορικοῦ δὲν βρῆκε καμμία ἀπήχηση. Πολὺ ἀργότερα, τὸ 1859, ἕνας Γάλλος ἐπιστήμων, ὁ Laboulaye σὲ μιὰ βιβλιοκρισία γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν «AVADANAS» τῆς κινεζικῆς δηλαδὴ παραλλαγῆς τοῦ βίου τοῦ Βούδδα, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴ στὰ κοινὰ ἐπεισόδια τῶν «βίων» τοῦ Ἰωάσαφ καὶ τοῦ Βούδδα. Ἕνα χρόνο ἀργότερα, ὁ F. Liebrecht σὲ μιὰ σημαντικὴ μελέτη του: «Die Quellen des Barlaam und Josaphat» ἐπιχειροῦσε τὸν παραλληλισμὸ τῶν δύο «βίων». Καὶ οἱ δύο «ἅγιοι» εἶναι παιδιὰ βασιλέων καὶ ἐξαιρετικῆς ὡραιότητος. Οἱ ἀστρολόγοι προφητεύουν ὅτι ὁ Ἰωάσαφ θὰ ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμό, ὅπως οἱ Βραχμάνες ὅτι ὁ Ziddhartha θὰ γίνη ἀσκητής. Καὶ οἱ δυὸ κλείνονται ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ — πατέρα τους σὲ ἀπρόσιτα παλάτια, ἀλλὰ κατορθώνουν νὰ διαφύγουν. Ὁ Ἰωάσαφ συναντᾶ τὸν τυφλό, τὸν λεπρό, τὸν ὑπερήλικα, ὅπως ὁ Βούδδας, κι' ἀνοίγει συζήτηση γιὰ τὴν ἀρρώστεια καὶ τὸν θάνατο μὲ τὸν παιδαγωγό του, ὅπως ὁ Βούδδας μὲ τὸν ἁμαξηλάτη του. Ἰωάσαφ καὶ Βούδδας ἀποσύρονται στὴν ἔρημο. Ὁ Ἰωάσαφ ντύνεται τὰ ροῦχα ἑνὸς ζητιάνου ὅπως ὁ Ziddhartha ἀλλάζει τὴν πριγκηπικὴ του στολὴ μὲ τὴν παληὰ στολὴ τοῦ κυνηγοῦ. Τὸ ἐπεισόδιο τοῦ μάγου ποὺ φέρνει στὸν ἡγεμονόπαιδα τὴν ὡραία πριγκήπισσα περικυκλωμένη ἀπὸ δαιμόνια ἔχει τὴν ἀντιστοιχία του στὴν πάλη ποὺ διεξάγει ὁ Βούδδας ἐνάντια στὴν ὡραία APSARA, τὴν κόρη τοῦ θεοῦ MARA καὶ στὰ κακὰ πνεύματα. Οἱ ἀλληγορικὲς διηγήσεις τοῦ χριστιανικοῦ «βίου» εἶναι κι'

αὐτὲς δανεισμένες ἀπὸ τοὺς μύθους τοῦ Βούδδα.

* * *

Ποιά ἐποχὴ καὶ ἀπὸ ποιά ὁδὸ ἡ ἱστορία τοῦ Βούδδα εἰσῆλθε στὴν χριστιανικὴ λογοτεχνία καὶ στὸ Βυζάντιο;

Τὸ κείμενο ἀπὸ τὶς Ἰνδίες ταξίδεψε στὴν Περσία καὶ στὸν Ἀραβικὸ κόσμο — ἡ πρώτη σύνταξη ἔγινε σὲ γλῶσσα π α χ λ ε β ὶ ποὺ εἶναι ἡ φιλολογικὴ περσικὴ γλῶσσα. Ἀπὸ κεῖ πέρασε στὴν Ἰβηρία καὶ στὸ Βυζάντιο: ἡ γεωργιανὴ καὶ ἑλληνικὴ παραλλαγὴ εἶναι οἱ παλαιότερες. Ἡ λατινικὴ μετάφραση ἔγινε ἀργότερα: ἕνα χειρόγραφο τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Νεαπόλεως μᾶς πληροφορεῖ πὼς ἡ λατινικὴ παραλλαγὴ τοῦ «Βίου» ἔγινε ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ κείμενο «τὸ ἕκτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου», δηλαδὴ τὸ 1048. Ἀπ' αὐτὴν πάλι ἔγιναν οἱ μεταφράσεις σ' ὅλες τὶς εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες. Γνωρίζουμε σήμερα ἑξῆντα μεταφράσεις τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου.

Πολλὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα φέρουν σὰν συγγραφέα τὸν Ι ω ά ν ν η Δ α μ α σ κ η ν ό. Ἕνα χειρόγραφο τῶν Ἱεροσολύμων ἔχει ὡς τίτλο: «Β ί ο ς κ α ὶ π ο λ ι τ ε ί α τ ῶ ν ὁ σ ί ω ν π α τ έ ρ ω ν ἡ μ ῶ ν Β α ρ λ α ὰ μ κ α ὶ Ἰ ω ά σ α φ κ α ὶ ψ υ χ ι κ ὴ ὠ φ έ λ ε ι α σ υ γ γ ρ α φ ε ῖ σ α π α ρ ὰ τ ο ῦ ὁ σ ι ω τ ά τ ο υ π α τ ρ ὸ ς ἡ μ ῶ ν Ἰ ω ά ν ν ο υ Δ α μ α σ κ η ν ο ῦ». Ἕνα ἄλλο χειρόγραφο στὴν Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς Ἀθηνῶν τιτλοφορεῖται: «Ἱ σ τ ο ρ ί α ὅ π ο υ ὠ φ ε λ ε ῖ π ο λ λ ὴ τ ὴ ν χ ώ ρ α ν τ ῶ ν μ α ύ ρ ω ν ἰ ν δ ι ά ν ω ν π ρ ὸ ς τ ὴ ν Ἱ ε ρ ο υ σ α λ ὴ μ ε ἰ ς τ ὴ ν μ ο ν ὴ ν τ ο ῦ Ἁ γ ί ο υ Σ ά β β α τ ὴ ν ε ἶ π ο ν κ α ὶ τ ὴ ν ἐ φ α ν έ ρ ω σ α ν: κ α ὶ ἐ γ γ ρ ά φ ε ι π α ρ ὰ Ἰ ω ά ν ν ο υ Δ α μ α σ κ η ν ο ῦ». Ἂν εἶναι ἔτσι ὁ ἰνδικὸς μῦθος πέρασε στὰ ἑλληνικὰ τὸν 8ον αἰῶνα.

Ἄλλα πάλι χειρόγραφα ἀναφέρουν σὰν συγγραφέα κάποιον μ ο ν α χ ὸ Ἰ ω ά ν ν η ν τ ῆ ς μ ο ν ῆ ς τ ο ῦ Ἁ γ ί ο υ Σ ά β β α Ἱ ε ρ ο σ ο λ ύ μ ω ν ποὺ ἔζησε τὸν 7ο αἰῶνα.

Μία τρίτη ἐκδοχὴ ἀποδίδει τὸ ἑλληνικὸ κείμενο σ τ ὸ ν Ε ὐ θ ύ μ ι ο τ ὸ ν Ἴ β η ρ α, μοναχὸ Ἁγιορείτη τοῦ 10ου αἰῶνα.

Οἱ τελευταῖες ἔρευνες τοῦ Γερμανοῦ βυζαντινολόγου Franz Doelger ἀπέδειξαν μὲ πολλὴ πειστικότητα πὼς ὁ πιὸ πιθανὸς συγγραφέας τοῦ «Βίου τοῦ Ἰωάσαφ» εἶναι ὁ Δαμασκηνός.

Ἡ πρώτη ἔκδοση τοῦ ἑλληνικοῦ «Βίου» ἔγινε στὸ Παρίσι, στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰῶνα. Ἀκολούθησε μία ἔκδοση τῶν Ἀθηνῶν ποὺ ἔγινε μὲ βάση τὰ χειρόγραφα τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἡ μεγάλη δημοτικότητα τοῦ «Βίου τοῦ Ἰωάσαφ» στὸν χριστιανικὸ κόσμο φαίνεται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν χειρογράφων ποὺ διασώθηκαν. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ εἶναι πλούσια εἰκονογραφημένα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη καὶ τὶς Ὁμιλίες τοῦ Ναζιανζηνοῦ, κανένα ἄλλο βυζαντινὸ ἁγιολογικὸ κείμενο δὲν ἔχει τόσο πλούσια εἰκονογραφηθῆ.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σημειώσεις *ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ*

«Ρεβιζιονισμὸς» στὴν Ἐκκλησία

John A. T. Robinson: Τίμιοι μὲ τὸν Θεὸ

Ὁ συγγραφεύς, ἄλλοτε ὑφηγητὴς σ' ἕνα κολλέγιο τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Καΐμπριτζ καὶ ἐπίσκοπος στὶς φτωχογειτονιὲς τοῦ νοτίου Λονδίνου, ἔγραψε αὐτὸ τὸ βιβλίο, κατὰ τὴν διάρκεια νοσηλείας του, γιὰ ν' ἀπαντήση στὶς κυριώτερες ἀπόψεις νέων Ἀγγλικανῶν θεολόγων, ἀλλὰ καὶ τὶς θεωρίες ἀντιθρησκευτικῶν ἐπιστημόνων, ποὺ εἶχαν κοινὸ στόχο τὸν συγχρονισμὸ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ ἐπίσκοπος κηρύσσει μιὰ ἀληθινὴ ἐπανάστασι. Ἡ φυσιοκρατία καὶ ἡ ὑπερφυσιοκρατία —λέγει— εἶναι καὶ οἱ δύο ξεπερασμένες ἀπὸ τὴν σύγχρονη ἐποχὴ τοῦ ἐκβιομηχανισμοῦ, μὲ τὰ τόσο συγκλονιστικὰ πνευματικά του ὑπεροικοδομήματα. Δὲν χωρεῖ ἐκλογὴ ἀνάμεσα στὴ μία καὶ τὴν ἄλλη. Ἡ φυσιοκρατία στεγνώνει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὲν δίνει λύσεις στὴν ἀναζήτησι τοῦ «ἐπέκεινα». Καὶ ἡ ὑπερφυσιοκρατία συγκρούεται μὲ τὴν ἀνεπτυγμένη σύγχρονη λογική. Πρέπει ἡ ὑπερβατικότης, ποὺ παραμένει, βέβαια, ἡ μόνη μέθοδος προσεγγίσεως μὲ τὸ Ἄγνωστο, νὰ συγχρονισθῆ, νὰ γίνη ἔγκυρη γιὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπο. Ἀλλοιῶς θὰ μείνη ἕνα εἴδωλο καταδικασμένο...

Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ ἐπίσκοπος κηρύσσει τὴν «ἀναθεώρησι» ὅλων τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων. Νὰ μποῦν ὅλες στὸ χωνευτήρι. Νὰ τεθοῦν ὑπὸ ἐξέτασιν, ὅσο καὶ ἂν εἶναι προσφιλεῖς, ἂν δὲν θέλωμε νὰ μεταβληθοῦν σὲ δόγμα θνησιμαῖο. Σ' ἕναν κόσμο ποὺ γίνεται ὁλοένα καὶ περισσότερο ἄθρησκος, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἐκκλησία χρειάζονται τὴν «ἀπομύθευσι». Γιὰ νὰ σωθῆ ἡ χριστιανικὴ πίστις, πρέπει νὰ ἀναμορφωθῆ, νὰ θυσιασθῆ ἡ μορφή, γιὰ νὰ σωθῆ ὁ πυρήνας.

Τὸ τολμηρὸ βιβλίο τοῦ ἐπισκόπου ἔκαμε ζωηρὴ ἐντύπωσι στὴν Ἀγγλία. Ἡ ὡραία μετάφρασις ἀπὸ τὸν κ. Δημήτρη Ἀναστασιάδη μᾶς φέρνει ἀπὸ τὴν Μάγχη ἕνα ρεῦμα τῆς ἐποχῆς, πολὺ ἐνδιαφέρον.

Ι ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Ἀνγκόρ. Μιὰ ξωτικὴ Πολιτεία.

Γνωστὸς ὁ συγγραφεὺς στοὺς ἀναγνῶστες τοῦ «Ἰλισοῦ» ἀπὸ

τὸ «Ταξίδι στὴν Ἰνδία» (τεῦχος 59 - 60, 1968). Τὸ νέο βιβλίο τοῦ ἐκλεκτοῦ λογοτέχνου ἀρχιτέκτονος —καρπὸς τριῶν ταξιδιῶν στὴν Καμπότζη— θέλει «νὰ μεταδώση κάτι ἀπὸ τὴν ἀνείπωτη αἰσθητικὴ χαρὰ καὶ συγκίνηση ποὺ αἰσθάνεται ὅποιος γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὴν ξωτικὴ πολιτεία μὲ τὰ μεγαλειώδη μνημεῖα». Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει ἀβίαστα μὲ τὴν συναρπαστικὴ περιγραφὴ καὶ τὴν πλούσια συνοδεία φωτογραφιῶν.

Στὴν Ἄπω Ἀνατολὴ —καθὼς τὸ λέγει ὁ κ. Ι. Βασιλείου — δὲν εἶναι πολὺ βέβαια τὰ ὅρια ὅπου σταματάει ἡ πραγματικότης καὶ ἀρχίζουν τὰ ὡραῖα παραμύθια, τὰ ὄνειρα, ἡ ἔκστασις. Μιὰ δυνατὴ ἔκστασι ἔνιωσε ὁ ἴδιος στὸ ναὸ τοῦ Ἀνγκὸρ Βὰτ μὲ τὶς δύο χιλιάδες πέτρινες χορεύτριες. «Μαγεμένος—γράφει— ἀπὸ τὴν ἄφταστη τέχνη, ποὺ μὲ τελειότητα καὶ εὐαισθησία ἔχει ἀποδώσει τόσο ἰδανικὲς μορφές, ὑπέροχα λουλούδια τῆς ὀμορφιᾶς. Δὲν ἔβλεπα μπροστά μου παρὰ μόνο αὐτές. Τὰ μάτια μου δὲ χόρταιναν νὰ τὶς κοιτάζουν. Ἀναρωτιόμουνα, ἂν ἦταν πραγματικότητα ἢ φαντασία τὸ ὑπέρκαλο ὅραμα. Διάδρομοι, στοές, αὐλές, σκάλες, πανύψηλοι πυργωτοὶ θόλοι, κορνίζες, διακοσμήσεις, ὅλα αὐτὰ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δημιουργήματα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ φανταστικὰ μεγαλειῶδες συγκρότημα τοῦ ναοῦ, εἶχαν ἐξαφανιστεῖ».

Κατὰ κάποιον τρόπο, καὶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου, κορεσμένος ἀπὸ τὸ θεῖο κάλλος τῶν ἀρχαίων γλυπτῶν καὶ τὴν ἁδρὴ ξενάγησι, φαντάζεται ὅτι ζῇ μέσα σ' ἕνα ὅραμα. Οἱ πέτρινες χορεύτριες ζωντανεύουν, οἱ βουδδισταὶ μοναχοὶ ξεκινοῦν ὁμαδικὰ γιὰ τὴν ζητιανειὰ τῆς ἡμέρας, ἕνας ὁλόκληρος κόσμος, ποὺ οἱ ἀρχαιολόγοι τὸν ἔφεραν στὸ φῶς μόλις πρὶν ἀπὸ ἕναν αἰῶνα, σαλεύει ὁλοζώντανος... Θρῦλοι, ἔθιμα, χοροί, τραγούδια, συμβολικὲς τελετές, στολίζουν τὴν πανάρχαια —καὶ πάντα συγκαιρινὴ — κίνησι τοῦ αἰώνιου ἀνθρώπου νὰ πλησιάση στὸ Θεῖον...

Παρατηρεῖ, πολὺ εὔστοχα ὁ συγγραφεύς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν παρακολούθησι βουδδιστικῆς λειτουργίας καὶ τὴν θεώρησι τῶν ἀρχαίων μνημείων:

«Ὁ ἄνθρωπος πολὺ πρὶν ἀρχίσει νὰ στέλνεται μὲ πυραύλους, στὸ διάστημα, εἶχε ἔντονα αἰσθανθεῖ τὴ διάθεση, νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὰ δεσμά του, ν' ἀποκτήσει κάποια σχέση κι' ἐπαφὴ μὲ τὸν κόσμο τοῦ σύμπαντος. Ἀπὸ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, προσπάθησε νὰ δημιουργήσει μιὰ μαγικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸ ὑπερπέραν, νὰ πετάξει στὸ ἄπειρον. Ὄχι ὅπως σήμερα, ποὺ ἀνοίγει τὰ φτερά του καὶ προσπαθεῖ μὲ τεχνικὲς δυνατότητες καὶ διαστημόπλοια νὰ φτάσει στ' ἄστρα. Τότε ξεδίπλωνε τὰ φτερὰ τῆς ψυχῆς του καὶ κλείνοντας μέσα του τὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ πήγαινε ψηλά, ὡς τὸν οὐρανό. Σὰ σταθμοὺς στὸ ξεκίνημα αὐτό, ὕψωνε σ' ὅλες τὶς ἐποχὲς ναούς. Μεταφορικὸ μέσο, γιὰ τὴ φυγὴ αὐτή, εἶχε διαλέξει τὴν ἔξαρση μὲ τὴν προσευχή. Κανεὶς δὲν ξέρει, ἂν νιώσανε στὴν ψυχή τους περισσότερη ἀνάταση οἱ ἀστρο-

ναῦτες πού φτάσανε στό φεγγάρι, τίς ὧρες πού ἔμειναν ἐκεῖ».

ΣΤΑΘΗ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ παιδὶ μὲ τὸ λυχνάρι (κι ἄλλες ἱστορίες ἀπὸ ἕναν κόσμο ποὺ χάνεται).

Ἕνας κόσμος πού χάνεται... Ἀληθινά. Ἕνας κόσμος σκληροῦ μόχθου στήν ὕπαιθρο, τή στερημένη, χθὲς ἀκόμη, ἀπὸ τὰ στοιχειώδη μέσα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἕνας κόσμος βαρειᾶς δοκιμασίας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ καὶ ἕνας κόσμος ἁπλότητος, ἀγάπης, ἀνθρωπιᾶς, ἀμόλευτος ἀπὸ τὴν ἀρνητική πλευρὰ τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὰ διηγήματα τῆς ὡραιας αὐτῆς συλλογῆς ἔχουν ὡς φυσικὸ πλαίσιο τὸν Μωρηᾶ, εἰδικώτερα τὸν νομὸ Ἀχαΐας. Ἀλλὰ ὁ ἀνθρώπινος κόσμος τους, ὁ κόσμος τῆς φυσικῆς ζωῆς, εἶναι πανελλήνιος, ἂν ὄχι πανανθρώπινος. Μέσα στὴν κακοκαιρία τῆς ζωῆς, ἡ φλόγα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς μένει ἄσβηστη καὶ φωτίζει ἐξάρσεις τῶν ταπεινῶν ἀνθρώπων στὴν καλωσύνη, τὴν ἀγάπη, τὴν θυσία. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀστραπὴ τοῦ κακοῦ ρίχνει τὶς δικές της λάμψεις στὶς κακὲς ὧρες. Ἐπικρατεῖ, ὅμως, ἡ φωτεινὴ καὶ ἁπαλὴ πλευρά.

Ὁ συγγραφεύς, δόκιμος τεχνίτης τοῦ λόγου, συνθέτει ἕνα πανόραμα τοῦ ἑλληνικοῦ χωριοῦ, στὰ ἴχνη τοῦ μεγάλου Καρκαβίτσα. Τὸ βιβλίο του μοιάζει μὲ ἠθογραφικὸ κληροδότημα ἀπὸ τὸν «κόσμο πού χάνεται», γιὰ νὰ ζήση στὰ σύνορα τῆς Τέχνης.

ΝΙΚ. ΠΑΝ. ΜΕΝΤΗ: Ὁ ἀσύλληπτος

Μιὰ διαφορετική καὶ προκεχωρημένη ἐκδοχὴ τοῦ «Ἀοράτου ἀνθρώπου» τοῦ Οὐέλλς, πού δίνει λαβή σὲ σειρὰ δραματικῶν ἐπεισοδίων. Ὁ ἀτομικὸς ἐπιστήμων φιλοδοξεῖ καὶ τελικὰ κατορθώνει νὰ φτιάση μιὰ συσκευή, πού ὄχι μονάχα τὸν καθιστᾶ ἀόρατον, ἀλλὰ καὶ ἄτρωτον. Οἱ σφαῖρες πάνω του ἐξοστρακίζονται. Θὰ χρησιμοποιήσει τὴν δύναμί του γιὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη. Μὰ δὲν τὸ κατορθώνει, γιατὶ δὲν βρίσκει τρόπο συνεννοήσεως —αὐτὸς ὁ παντοδύναμος ἄνθρωπος, ὁ μικρὸς θεὸς— μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ πεθαίνει, ἀφοῦ καταστρέφει τὴ συσκευή του.

Εἶναι ἕνα διήγημα, πού ἐγράφη μὲ σκοπιμότητα νὰ προκαλέσει σκέψεις. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει, ἄσχετα ἀπὸ τὴν λογοτεχνικὴ ἄποψι, μὲ τὴν συχνὴ καὶ ἄφθονη παρεμβολὴ συλλογισμῶν ἀνάμεσα στὴν πλοκὴ τοῦ ἔργου.

★

ΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΔΩΡΟ

Γιὰ σᾶς καὶ τοὺς φίλους σας

Ι Λ Ι Σ Ο Σ: ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1956-1957-1958

Μερικὰ ἀπὸ τὰ περιεχόμενα:

ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤ.: Ὑποθῆκαι βιοτικῆς καὶ δύο ἄλλα φιλοσοφικὰ δοκίμια ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ κληρονομία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΩ.: Ἀγοραῖαι μαντεῖαι καὶ πνευματισμός. Τὰ λυτρωτικὰ φτερὰ τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, Μεγαλόπρεπες ψυχὲς σὲ μορφὲς ταπεινῶν ἀνθρώπων, Βαθειὲς ἀλήθειες ἀπὸ στόμα ἁπλοῦ ἀνθρώπου, Καλωσύνη καὶ γνωστικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἀνθρώπου, βιογραφία Σπυρ. Νάγου.

ΘΗΒΑΙΟΣ ΧΡ.: Περὶ Ἀληθείας.

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΔΗΜ.: Ἡ Πυθαγόρειος φιλοσοφία, Οἱ φιλόσοφοι Ἀλχημισταί, Ἡ Ἰνδικὴ Σοφία, Οἱ Κάβειροι, Οἱ Ἐλευσίνιοι, οἱ Ὀρφικοί.

ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡ.: Ἐγκόσμια μεταφυσικὴ (ποιήματα).

ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΝΙΚ.: Τὸ λαοῦτο τοῦ ἀγγέλου (διήγημα).

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ: Συνομιλίες στὴν Ἑκάλη, Ὁμιλίες στὴν Ἀθήνα γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πνεύματος, Γιὰ μιὰ ἐσωτερικὴ ἐπανάσταση, Ὁμαδικὸς καὶ ἀτομικὸς κόσμος χωρὶς εἰρήνη, ἀπάνθισμα ὁμιλιῶν 1927—1934.

ΛΟΥΒΑΡΙΣ Ν.: Ὁ «Διδάσκαλος τῆς δικαιοσύνης» καὶ τὸ Τάγμα τῶν Ἐσσαίων.

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ: Πιστεύω (ποίημα).

ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΣΤΗΣ: Τὸ ἄνθος τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ, Οἱ Ροδόσταυροι, Ἡ ἄποψις τῆς μετενσαρκώσεως, Ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ.

ΝΑΓΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ: Διόνυσος.

ΠΑΛΑΜΑΣ ΚΩΣΤΗΣ: Σοφία, Δύναμη, Ὀμορφιὰ καὶ Ἀγάπη, Ἓν τὸ πᾶν, ἀπὸ τὸν «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» (ποιήματα).

ΡΑΜ ΣΡΙ: Ὁ ἄνθρωπος, Ἀδελφότης στὴν καθημερινὴ ζωή, ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα ἀκροατῶν τῶν ὁμιλιῶν του.

ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ: Σειρὰ μελετῶν γιὰ τὴν Μεταφυσικὴ στὴν Ἑλληνικὴ Ποίησι: Θεοσοφικὲς ἐπιδράσεις στὸν Παλαμᾶ, Ὑπερβατικὲς ἀνησυχίες στὸν Ζαχ. Παπαντωνίου, Μεταφυσικὴ ἄρνησις στὸν Γ. Ἀθάνα, Ὀρφικὴ Μύησις τοῦ Σικελιανοῦ, Ἡ Πίστις στὸν Σολωμό, Ἀντίλαλοι τῆς Βίβλου στὸν Κάλβο, Κοσμογονικὰ προβλήματα στὸν Προβελέγγιο, Προφήτης πανελευθερίας ὁ Ν. Καζαντζάκης, Χωρὶς πνευματοδοξία ὁ Καβάφης.

ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ: Γιατί βαθειά μου δόξασα, Ἱερὰ ὁδὸς (ποιήματα).

ΤΖΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛ.: Ἰλισός, πνευματικὸν κέντρον τῆς ἀρχαιότητος.

καὶ πολλὰ ΑΡΘΡΑ — ΜΕΛΕΤΕΣ Ἑλλήνων καὶ ξένων στοχαστῶν.

Βιογραφίεες τῆς Ἕλενας Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ καὶ τοῦ Χένρυ Στὴλ Ὄλκοτ, ἡ Ἄννα Φράνκ, Μιὰ ἡμέρα μὲ τοὺς Γιόγκι κλπ., κλπ.

ΜΙΑ ΕΚΛΕΚΤΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Τὰ προβλήματα τῆς νέας γενεᾶς

Τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας
Κου ΙΩ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Γεν. Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας

Ἐκρατήσαμε τὶς ἀκόλουθες σημειώσεις ἀπὸ τὴν διάλεξι τοῦ διακεκριμένου καθηγητοῦ, τῆς 16 Δεκεμβρίου 1969. Δὲν εἶναι θεωρημένες ἀπὸ τὸν κ. καθηγητή, ἐλπίζομε ὅμως ὅτι ἀποδίδουν πιστὰ τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας του.

Ἡ νεότης σήμερον εἶναι μεταφυσικῶς ἄστεγος.

Ἄλλοτε ὑπῆρχον πίστεις καὶ βιώματα ὅτι ὁ κόσμος εἶναι δημιουργημένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Σήμερον, ἐνῶ ὑπάρχει ἄνθησις ἐπιστημῶν, δὲν ὑπάρχει στερέωμα μεταφυσικόν.

Ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχει ἄγχος καὶ ἀνασφάλεια.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὂν ὀργανικόν, αἰσθηματικόν, ἀλλὰ καὶ μεταφυσικόν.

Πλάνη ὅτι ἡ ἐποχή μας εἶναι μεταβατική. Ἄλλωστε ὅλαι αἱ ἐποχαὶ εἶναι μεταβατικαί. Ἡ ἐποχή μας εἶναι ἄκρως ἐπαναστατική. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι ἐπιστημονική, μὲ παράγωγον τῆς ἐπιστήμης τὴν Τεχνικήν. Εἶναι ἐπανάστασις ὄχι γιὰ νὰ σώσῃ ἢ νὰ δώσῃ εὐημερίαν. Θέλει τοὺς ἀνθρώπους ἐλευθέρους.

Εἶναι εὐγενὲς αἴτημα τῆς νεότητος νὰ προσπεράσῃ τοὺς προηγουμένους. Εἶναι συνέπεια τῆς ἐπαναστάσεως ποὺ ἔφερε ἡ ἐπιστήμη διὰ τῆς Λογικῆς. Οἱ ἐκ προθέσεως ταραξίαι εἶναι μικρὸς παράγων. Ὑπάρχει κῦμα διαμαρτυρίας καὶ διάθεσις ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. Εἶναι μία διαμαρτυρία τῆς νεότητος κατὰ τῶν γονέων των διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ Β΄ παγκοσμίου πολέμου.

Ἡ μεταφυσικὴ ἐρημία τῶν νέων παραλήφθη ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. Ἡ εὐημερία φέρει τὴν ἀνίαν. Εἶναι ἡ ἀτέλεια τῆς τελειότητος.

Ὑπάρχει σήμερον ἔλλειψις ἐπαφῆς μὲ τὴν Ἀλήθειαν τῆς Φύ-

σεως. Οἱ φοιτηταί, λόγῳ τοῦ πλήθους των, γίνονται μᾶζα. Ὑπάρχουν πανεπιστήμια μὲ πολλὲς χιλιάδες φοιτητάς.

Παράλληλα πρὸς τὸν πολιτισμὸν ἔχει ἀναπτυχθῆ πνεῦμα πρωτόγονον καὶ ἀγριωπόν, πνεῦμα μισαλλόδοξον. Οἱ ὀργισμένοι νέοι ἀμφισβητοῦν τὴν ἰδέαν τοῦ πανεπιστημίου, ὅπου πρέπει νὰ γίνεται ἔρευνα ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ νὰ ἀσκῆται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου.

Οἱ νέοι ζητοῦν νὰ ἀσκήσουν ἔρευναν, πρὶν ὡριμάσουν. Κατηγοροῦν τὴν κοινωνίαν ὡς κοινωνίαν καταναλώσεως. Τοὺς πνίγει ὁ προγραμματισμὸς καὶ ὁ δεσποτισμὸς τῆς γραφειοκρατίας. Δικαίως διαμαρτύρονται. Κακὸς οἰωνὸς θὰ ἦταν ἐὰν δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν πέρα ἀπὸ τὰ καθιερωμένα. Διαμαρτύρονται μέχρις ὅτου ἔλθουν τὰ πράγματα εἰς τὰ μέτρα των.

Ὁ νέος πρέπει νὰ ὑπερνικήση τὴ νεότητά του. Νὰ ἀφήση ἕνα μέρος τῆς δικαιολογημένης βακχείας του. Νὰ γίνη παιδί, δηλαδὴ δημιουργικός. Συνειδητοποιεῖ ὅτι ἔγινε ἕνα μέρος τοῦ συνόλου. Οἱ ὥριμοι δὲν βλέπουν τὰ προβλήματα τῶν νέων. Δὲν ἐνθυμοῦνται.

Οἱ σημερινοὶ νέοι εἶναι ὡριμώτεροι ἀπὸ τοὺς νέους τῆς προπολεμικῆς ἐποχῆς. Ἔχουν ὅμως παγκοσμίως ἀτέλειαν στὴν ἐκφραστική τους ἱκανότητα. Τοῦτο εἶναι πειραματικῶς διαπιστωμένον. Συμβαίνει διότι πλήττονται ἀπὸ πλῆθος εἰκόνων ὀπτικῶν καὶ ἀκουσματικῶν. Εἶναι ἀδύνατοι καὶ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν. Ἡ γλωσσικὴ ὅμως ἀνεπάρκεια καθιστᾶ ἀνοργάνωταν τὸ πνεῦμα. Εἶναι προνόμιόν μας νὰ μαθαίνωμε ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Ἔτσι ὀργανώνεται τὸ πνεῦμα μας. Ἡ γλῶσσα εἶναι σπουδαῖον ὄργανον. Ἡ εὐθύνη βαρύνει τοὺς ὡρίμους. Γίνεται κακοποίησις τῆς γλώσσης στὸν τόπο μας ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὸ ραδιόφωνον.

Ὁ συναισθηματικὸς καὶ ἠθικὸς κόσμος τῶν νέων εἶναι ἐπιρρεπὴς εἰς παντοίας ἐπιδράσεις. Γίνεται παρερμήνευσις τοῦ Φρόϋδ. Οἱ ἔμποροι τῆς θεωρίας προχωροῦν εἰς τὸ ἄδυτον τῆς ψυχῆς τῶν νέων, ὅπου ἑδρεύει τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐρωτικὸν συναίσθημα.

Τὸ πρόβλημα εἶναι νὰ ἀντιπαλαίση ὁ νέος μὲ τὴν Κίρκην τῆς Τεχνικῆς. Νὰ μὴ παραμελήση τὴν καλλιέργειαν τῆς προσωπικότητός του. Νὰ μορφωθῆ (ὄχι μόνον τεχνικῶς). Νὰ μὴν εἶναι ἐξάρτημα τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ νὰ διατηρήση τὴν ἐλευθερία του.

Οἱ νέοι ἔγιναν μᾶζα, προτοῦ γίνουν πολτὸς ἀπὸ τὶς μηχανὲς τοῦ πολέμου. Ἐχθρὸς τῆς Ἐλευθερίας εἶναι ἡ ὁμοιομορφία τῆς σκέψεως. Ἡ ἀγάπη τῶν ὡρίμων πρὸς τοὺς νέους γίνεται πόνος, ὅταν ἡ δυναμικότης τῶν νέων ἀσωτεύεται. Ὁ Ἕλλην ἐπέζησε διότι δὲν ἔγινε ποτὲ μᾶζα. Οἱ Ἕλληνες νὰ μείνουν μονάδες ἐλεύθερες. Οἱ νέοι νὰ μὴ γίνωνται θύματα ἰδεολογιῶν, ὄργανα δημαγωγῶν καὶ τυράννων. Ἡ ὑποδούλωσις αὐτὴ ὡδήγησεν εἰς τὸν Β΄ παγκόσμιον πόλεμον. Ὁ φασισμὸς καὶ ὁ ναζισμὸς ἄφησαν τοὺς νέους ἀμόρφωτους, εὔκολα θηράματα.

Ἡ πολιτικὴ δρᾶ στὸ τώρα, ἡ

κοσμοθεωρία στοὺς αἰῶνες. Ὁ νέος μορφώνεται μὲ τὴν Ἐπιστήμη, τὴν Τέχνη καὶ τὴν Ἱστορία. Πολλὰ εἴδωλα φράζουν τὸν δρόμο τῆς νεότητος. Καταρρίπτονται μόνον μὲ τὴν μόρφωσιν, ἡ ὁποία ἐλευθερώνει. Ἡ πραγματικὴ ἐσωτερικὴ Ἐλευθερία κερδίζεται καὶ προστατεύεται ἀπὸ τὴν μόρφωσιν. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ὁ ἄνθρωπος ὑψώθηκε καὶ ἔγινεν ἐλεύθερος.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι πάντοτε πνευματικῶς οἰκουμενική. Δὲν πρέπει νὰ ταυτίζεται μὲ γεωγραφικὴν ἔκτασιν. Ὡς ἔλεγεν ὁ Ἰσοκράτης: «Ἕλληνες εἰσὶν οἱ τῆς ἡμετέρας παιδεύσεως μετέχοντες». Τότε δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς ἀφαιρέση τὴν Ἐλευθερίαν.

Ἡ Παιδεία ἔχει μαγικὴν ἐπίδρασιν. Εἶναι μετάδοσις ὄχι μόνον γνώσεων, ἀλλὰ καὶ μεγάλων ἰδεῶν. Πάσχουν οἱ νέοι ἀπὸ φορτίον ξηρῶν γνώσεων. Τὸ προνόμιον τῶν νέων εἶναι ἡ γοητεία τῆς νεότητος.

Μόνον ὅταν παύση κανεὶς νὰ εἶναι ὀπαδὸς οἱουδήποτε, θὰ γίνη ἐλεύθερος, κύριος τοῦ ἐργαστηρίου τῆς ψυχῆς του καὶ τοῦ πνεύματός του. Ὅταν ὁ Διδάσκαλος γίνη μακρυνὴ ἀνάμνησις, τότε ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνη ἐλεύθερος.

Ὁ ὥριμος διδάσκεται ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του. Τὴν καλύτερη παιδεία λαμβάνουν οἱ γονεῖς ἀπὸ τὰ παιδιά τους. Τότε οἱ παιδεύοντες γίνονται παιδευόμενοι. Οἱ νέοι εἶναι ἡ πυξίδα στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς.

Ἀψήφησαν τὶς ἀντιξοότητες...

Ὁ Πὼλ Σπάϊχερ γράφει ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ ἀναχαιτίση τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐννοοῦν νὰ προχωρήσουν. Τοὐναντίον, κάθε ἀντιξοότης ἐπενεργεῖ ὡς ὤθησις...

Ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος Οὐῶλτερ Σκὸττ ἦταν ἀνάπηρος... Ἀπὸ τὰ χιόνια τοῦ Βάλλεϋ Φὸρζ ξεπήδησε ἕνας Γεώργιος Οὐάσιγκτων... Ὁ Λίνκολν γεννήθηκε μέσα στὴν πιὸ μεγάλη φτώχεια... Λιπαντὴς στὰ τραῖνα ἦταν ὁ Κράϋσλερ.,. Δεύτερο βιολὶ σὲ μιὰ ἄσημη νοτιοαμερικανικὴ ὀρχήστρα ἦταν ὁ Ἀρθοῦρος Τοσκανίνι...

Ἀτέλειωτος εἶναι ὁ κατάλογος. Ἡ ἱστορία γράφεται ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἀρνήθηκαν νὰ καμφθοῦν ἀπὸ ἀντιξοότητες καὶ δυσκολίες, ποὺ δέχθηκαν τὴν πρόκλησι καὶ ἀψηφῶντας τὰ πάντα ἐβάδισαν μπροστά...

Ποιὸς θὰ σκοτώση τοὺς βρυκόλακες;

Τοῦ αἰδ. ἱερέως Ζάνου ΓΟΥΓΟΥΤΑ

Παρηκολούθησα μιὰ ὑπαίθρια λειτουργία σὲ «Ξωκκλήσι» ὅπου ἑορταζόταν ὁ Ἅγιος Παντελεήμων.

Πρὶν ἀρχίσει ἡ θεία λειτουργία, ὁ ἱερεὺς εὐλόγησε ἕνα δικό του ἀρνί, ὕστερα διέταξε καὶ τὸ ἔσφαξαν· καὶ ψημένο, τὸ προσέφερε δωρεὰν στὸ ἐκκλησίασμα.

Τὸν ἐρώτησα: Γιατί αὐτό, πάτερ; Καὶ ἐκεῖνος μοῦ εἶπε: «Τὸ παιδί μου εἶναι ἄρρωστο καὶ ἔταξα στὸν Ἅγιο Παντελεήμονα, στὴ χάρι του, νὰ τοῦ σφάξω τὸ ἀρνί μου, νὰ κάνη καλὰ τὸ παιδί μου».

Ἐπειδὴ ὁμιλοῦσε ὁ πονεμένος πατέρας καὶ ὄχι ὁ ἱερεύς, δὲν τοῦ εἶπα τίποτε.

Μὲ πολλὴν ὅμως λύπην συλλογίστηκα ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς δὲν ἔχομε σκοτώσει ἀκόμα τοὺς «Βρυκόλακες» ποὺ φωλιάζουν μέσα μας.

Καὶ δὲν ξεύρω ἂν γι' αὐτὸ εὐθύνεται περισσότερο τὸ Σχολεῖο ἢ ἡ Ἐκκλησία. Ὅμως, μὲ τὴν παρουσία τῶν «Βρυκαλάκων» μέσα μας, ποὺ δείχνεται στὰ τοιούτου εἴδους «τάματα», ἡ ἠθικοψυχική μας ποιότης δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς βγάλη στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

Διότι, ἐσωτερικά, εἴμεθα ἀκόμη ὁ «ἄνθρωπος τῆς Σπηλιᾶς», τοῦ Πλάτωνος, γιὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἔχει ἀνατείλει τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ...

Ἂς μὴ καυχώμεθα λοιπὸν γιὰ τὴν τεχνολογική μας πρόοδο. Μᾶλλον θὰ πρέπει νὰ λυπούμεθα γιὰ τοὺς γλυκοχύμους καρποὺς ποὺ λείπουν ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ πολιτισμοῦ μας. Καὶ κυρίως πρέπει νὰ λυπούμεθα τὸ ποίμνιόν μας, ποὺ διοχετεύει τὰ θρησκευτικά του «πιστεύω» σὲ πρωτόγονες συγκινήσεις, χωρὶς πνευματικὴ ἀνάτασι καὶ ἠθικὴ βελτίωσι καὶ διαρκῶς ζητεῖ κάποιο θαῦμα καὶ ψυχαγωγία ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ!...

Βεβαίως, αἱ καθεύδουσαι μέσα μας ψυχικὲς δυνάμεις, ἀφυπνιζόμενες κάμνουν τὸ «θαῦμα», ὄχι ὅμως μὲ θυσίες ζώων καὶ «τάματα», ἀλλὰ μὲ θερμὴ προσευχὴ καὶ συναίσθησι ὅτι: «Πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» ποὺ ἔχει νικήσει τὸν ζωώδη ἑαυτόν του καὶ ἀγαπάει τὸν συνάνθρωπόν του καὶ τὰ ζῶα.

Τὰ «Παιδιὰ τοῦ Ντὲ Μολαί»

ΙΔΙΟΤΥΠΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Ἑορτάσθη στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς τὸ «χρυσὸ ἰωβηλαῖο» τῆς Ὀργανώσεως νεότητος Ντὲ Μολαὶ ἢ Τάγματος Νέων Ντὲ Μολαί.

Πρόκειται περὶ ἰδιοτύπου ὀργανώσεως, ἡ ὁποία ἱδρύθη τὸν Μάρτιο τοῦ 1919, στὸ Κάνσας Σίτυ τῆς πολιτείας Μιζοῦρι., ἀπὸ τὸν Φρὰνκ Λάντ, ἕνα ἀπὸ τοὺς γνωστότερους ἡγέτες νεολαίας τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ ἵδρυσις τῆς ὀργανώσεως ὑπῆρξε συμπτωματική. Ὁ Φρὰνκ Λάντ, σὰν παιδὶ ἦταν πολὺ τακτικὸς στὸ κατηχητικὸ σχολεῖο τῆς ἐνορίας του καὶ εἶχε βραβευθῆ γιὰ τὶς ἐπιδόσεις του μὲ μία χρυσόδετη Βίβλο. Σὲ ἡλικία δέκα ἐτῶν μιλοῦσε στὴν ὁμάδα τῶν

ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ:
Ὁ Ρὶκ Κόϋ, Διεθνὴς Σύμβουλος τοῦ Τάγματος Ντὲ Μολαί.

συνομηλίκων του, καμμιά φορά καὶ μεγαλύτερων, μὲ τὸ ὕφος καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τοῦ ἱεροκήρυκος. Σὲ ἡλικία 22 ἐτῶν ἐμυήθη στὸν Τεκτονισμό, ἐνῶ παράλληλα ἀνέπτυσσε ζωηρὴ δραστηριότητα στὸν κοινωνικὸ τομέα. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἐνδιεφέρθη γιὰ τὸ πρόβλημα τῶν ὀρφανῶν παιδιῶν, καθὼς καὶ ἐκείνων ποὺ εἶχαν τοὺς γονεῖς των, ωστόσο ἐχρειάζοντο καθοδήγησι καὶ βοήθεια. Καθὼς ἐγνωρίσθηκε ἰδιαίτερα μ' ἕνα παιδὶ 17 ἐτῶν, που εἶχε χάσει τὸν πατέρα του, τοῦ ἐπρότεινε νὰ ἱδρύση, μαζὶ με συνομηλίκους του, μιὰ λέσχη, ἡ ὁποία νὰ φιλοξενῆται στὸ κτίριο τῆς Τεκτονικῆς στοᾶς. Ὁ νέος ἔφερε ἄλλα ὀκτὼ παιδιά. Ὁ Λὰντ τοὺς προσέφερε λουκάνικα καὶ σόδα ἀπὸ ἕνα γειτονικὸ παγωτατζήδικο. Μετὰ δύο ἑβδομάδες ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ἔφθασε τὰ 33 καὶ ἔγινε συζήτησις γιὰ τὸ ὄνομα τῆς λέσχης. Ἐπειδὴ συνεδρίαζαν στὸ κτίριο τῆς Τεκτονικῆς στοᾶς, ἕνα παιδὶ ἐπρότεινε νὰ τοὺς γίνη ὁμιλία γιὰ φημισμένα πρόσωπα ἢ συμβάντα τῆς Τεκτονικῆς ἱστορίας. Τότε, στὴν πορεία τῆς ἀφηγήσεώς του, ὁ Φοὰνκ Λὰντ μίλησε καὶ γιὰ τὸν Ἰάκωβο ντὲ Μολαί τὸν τελευταῖο Μεγάλο Διδάσκαλο τῶν Ναϊτῶν Ἱπποτῶν, τοῦ 14ου αἰῶνος...

Ὁ ἄνδρας ἐκεῖνος φέρεται γεννηθεὶς στὸ Βιτρὲ τῆς Γαλλίας, τὸ 1244. Ἐλάχιστα εἶναι γνωστὰ γιὰ τὴν οἰκογένειά του καὶ τὴ νεανική του ζωή, ἀλλὰ τὸ 1265, εἰς ἡλικίαν 21 ἐτῶν γίνεται μελος τοῦ Τάγματος τῶν Ναϊτῶν Ιπποτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μετάσχει σὲ πολλὲς Σταυροφορίες καὶ ἦσαν φημισμενοι για το ἄτρομο θάρρος των. Οὐδέποτε Ναΐτης ἐγκατέλειψε το τάγμα του ἐν ὥρα κινδύνου· οὐδέποτε Ναΐτης κατηγορήθηκε γιὰ δειλία ἢ ἐδέχθη νὰ ἐξισλαμισθῆ γιὸ νὰ σώση τὴ ζωή του. Εἴκοσι χιλιάδες Ναΐται ἔπεσαν στοὺς ἐναντίον τῶν μουσουλμάνων ἀγῶνας καὶ ἀπὸ τοὺς εἴκοσι δύο μεγάλους διδασκάλους του, οἱ ἑπτὰ ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, πέντε πέθαναν ἀπὸ τὶς πληγὲς καὶ ἕνας ἐξ ἀρνήσεως τροφῆς, ὅταν αἰχμαλωτίσθηκε.

JACQUES DE MOLAY
Τελευταῖος Μέγας Διδάσκαλος τῶν Ἱπποτῶν Ναϊτῶν.

Ὁ Ἰάκωβος ντὲ Μολαί ἐξελέγη μέγας διδάσκαλος τοῦ Τάγματος τὸ ἔτος 1298, σὲ μιὰ ἐποχὴ ἐξαιρετικὰ δύσκολη γιὰ τὸν Χριστιανισμό. Οἱ Σαρακηνοὶ εἶχαν κατανικήσει τοὺς Σταυροφόρους καὶ μόνον οἱ Ναΐται καὶ οἱ Ἱππόται Ξένιοι ἐξακολουθοῦσαν τὴν

ἀντίστασι. Οἱ Ναῖται, ὅμως, σκιὰ τῆς ἄλλοτε μεγάλης δυνάμεώς των, εἶχαν ἐγκατασταθῆ στὴν Κύπρο, ἐλπίζοντας σὲ νέα σταυροφορία, ἐνῶ τὸ πνεῦμα τῶν Σταυροφοριῶν εἶχε πεθάνει. Καὶ στὴν περίστασι ἐκείνη τὰ Τάγμα τῶν Ναϊτῶν προεκάλεσε τὴν βουλιμία ἰσχυρῶν ἐχθρῶν γιὰ τὴν δύναμί του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν πλοῦτο του.

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, Φίλιππος ὁ ὡραῖος, ἐφιλοδόξησε νὰ ἑνώση τὰ δύο Τάγματα τῶν Ναϊτῶν καὶ Ξενίων Ἱπποτῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα του, γιὰ ν' ἀποκτήση τὴν τεράστια δύναμί των, ἐπίσης τὰ πλούσια χρήματά των στὴ Γαλλία. Ὁ πάπας τῆς Ρώμης Κλήμης ὁ 5ος, ἐγκατεστημένος ἀπὸ τὸν Φίλιππο, ἔγινε ὄργανό του. Ὑπὸ τὴν πρόφασι τῆς ὀργανώσεως νέας Σταυροφορίας, ὁ Ἰάκωβος ντὲ Μολαὶ ἐκλήθη στὴ Γαλλία, ὅπου συνελήφθη μαζὶ μὲ πολλὰ στελέχη τοῦ Τάγματος, τὸ 1307, μὲ φοβερὲς κατηγορίες γιὰ εἰδωλολατρεία καὶ ἀσέλγειες. Ἐλλείψει τεκμηρίων, οἱ συλληφθέντες ὑπεβλήθησαν σὲ βασανιστήρια γιὰ νὰ ὁμολογήσουν φανταστικὰ ἐγκλήματα. Τὸ 1310 ἐθανατώθηκαν στὴν πυρὰ 54 Ναῖται καὶ τὸ Τάγμα κατηργήθη τὸ 1312. Ὡστόσο, ὁ Ντὲ Μολαί, παρὰ τὰ βασανιστήρια, οὔτε τοὺς συντρόφους του ἐπρόδιδε, οὔτε τὶς θέσεις τῶν διαφόρων κτημάτων τοῦ Τάγματος ἐφανέρωνε. Στὶς 18 Μαρτίου 1314 ἔγινε νέα δίκη τοῦ Ντὲ Μολαὶ καὶ ἄλλων τριῶν συντρόφων του καὶ ὅλοι κατεδικάσθησαν εἰς ἰσόβια δεσμά, βάσει «ὁμολογιῶν», ποὺ εἶχαν ἀποσπασθῆ μὲ βασανιστήρια. Ἀλλά, ὁ Ντὲ Μολαί, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὶς συνέπειες τῆς πράξεώς του, κατήγγειλε τὴν δῆθεν «ὁμολογία» του ὡς ψευδῆ. Τὸν ἐμιμήθη καὶ ὁ ἱππότης Γκὺ Ντ' Ὠβέρν. Ἀμφότεροι κατεδικάσθησαν ἀμέσως εἰς θάνατον καὶ ἐκάηκαν αὐθημερόν!

Καθὼς ἡ φωτιὰ ἐφούντωνε καὶ ἐπρόκειτο οἱ δήμιοι νὰ τὸν δέσουν ἐπάνω της, ὁ Ντὲ Μολαὶ ἐβροντοφώναξε: «Πεθαίνομε ἀθῶοι! Τὸ δικαστήριο ποὺ μᾶς ἐδίκασε εἶναι παράνομο. Ἀλλὰ ὑπάρχει στὸν Οὐρανὸ ἀνώτερο δικαστήριο καὶ ἀποδίδει δικαιοσύνην. Γνωρίζω ὅτι οὐδεὶς ἐπικαλεῖται τὴν θείαν δικαιοσύνην εἰς μάτην. Καὶ ἐγκαλῶ τὸν βασιλέα Φίλιππον καὶ τὸν πάπαν Κλήμεντα ἐνώπιον τοῦ οὐρανίου δικαστηρίου πρὸ τῆς παρελεύσεως ἔτους...»

Ἐνῶ οἱ καμπάνες τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων ἐσήμαιναν τὸν ἑσπερινό, τὸ ἀπόγευμα τῆς 18ης Μαρτίου 1314, ὁ Ἰάκωβος ντὲ Μολαὶ καιγόταν πάνω σ' ἕνα νησάκι τοῦ Σηκουάνα καὶ γινόταν στάχτη. Ἀλλὰ — πέραν τοῦ ὅτι Βασιλεὺς καὶ Πάπας πέθαναν μέσα στὸν χρόνο ἀπὸ τὴν θανατικὴ ἐκτέλεσι τοῦ Ντὲ Μολαί, ὁ μέγας διδάσκαλος τῶν Ναϊτῶν ἔμεινε ἀθάνατος στὸν πνευματικὸ κόσμο... Ὁ Τεκτονισμὸς διατηρεῖ μὲ σεβασμὸ τὴν μνήμη του καὶ μ' ἕναν ὑψηλὸ βαθμὸ τιμᾶ τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστι του, καθὼς καὶ τὸ πάθος γιὰ τὴν ἀλή-

θεια καὶ τὴν ἀνοχὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων...

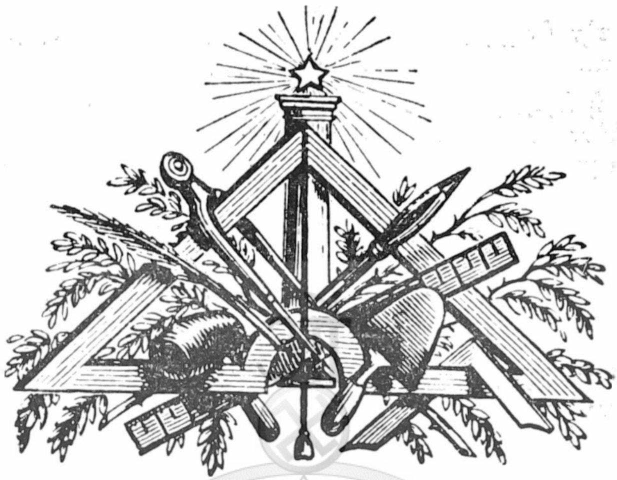
Ὅταν ἡ ἀφήγησις αὐτὴ τοῦ Φράνκ Λάντ ἐτελείωσε, ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ μιὰ φωνὴ εἶπαν ὅτι ἡ λέσχη των θὰ ἔπαιρνε τὸ ὄνομα τοῦ Ντὲ Μολαί. Ἔτσι ἀπὸ μιὰ ἁπλῆ λέσχη ἐτέθη τὸ θεμέλιο μιᾶς μεγάλης ὀργανώσεως τῆς νεολαίας, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ σήμερα πλέον ἀπὸ τρία ἑκατομμύρια μελῶν στὴν Ἀμερικὴ καὶ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

Τὸ Τάγμα νέων Ντε Μολαὶ διοικεῖται ἀπὸ Ὕπατον Διεθνὲς Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἀπὸ 225 ἐξέχοντες Τέκτονες τῆς ὑφηλίου. Κατὰ τόπους ὑπάρχουν διοικήσεις μὲ περιωρισμένη ἁρμοδιότητα. Κάθε χρόνο γίνεται γενικὴ συνέλευσις, ἡ ὁποία ἐκλέγει τὸν Μέγαν Διδάσκαλον καὶ ὀλιγομελῆ ἐκτελεστικὴν ἐπιτροπή.

Ὅπως ἀναφέρει ἡ διακήρυξις τοῦ Τάγματος, ἕνας νέος μπορεῖ νὰ καταταχθῇ στοὺς Ντὲ Μολαί, ἔχοντας ἡλικία 14—21 ἐτῶν, ἀφοσίωσι στὸν Θεό, τὴν Πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς του, πίστι στίς πνευματικὲς ἀξίες, διάθεσι ὑπηρεσίας πρὸς τὸν συνάνθρωπο, ὄρεξι γιὰ ἐργασία πατριωτικὴ καὶ φιλανθρωπική, καὶ φιλοδοξία ν' ἀναδειχθῇ σὲ ἡγέτη τοῦ τόπου, ὡς ὀφείλει κάθε καλὸς πολίτης, γιὰ τὴν προσφορὰ ὑπηρεσιῶν στὰ κοινά.

Στὴν ἀρχὴ οἱ ὀργανώσεις νέων Ντὲ Μολαὶ ἐσχημάτιζαν ὁμάδες ποδοσφαίρου, μουσικὲς μπάντες, τυμπανιστῶν καὶ σαλπιγκτῶν, ὁμάδες σημαιοφόρων καὶ περιπολιῶν. Βαθμηδόν, τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν νέων ἐπλήθυναν. Ὁ ἀθλητισμὸς καὶ ὁ ἐκδρομισμὸς παραμένει τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῶν ὀργανώσεων Ντὲ Μολαί, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐπίσης ὁμάδες συλλογῆς φιλανθρωπικῶν εἰσφορῶν καὶ προσφορᾶς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, φυσικὰ βιβλιοθῆκες, αἴθουσες ὁμιλιῶν καὶ τελετουργιῶν. Οἱ Νέοι Ντὲ Μολαί ὀργανώνουν ἐκπαίδευσι τοῦ πληθυσμοῦ στὶς διατάξεις τροχαίας κινήσεως καὶ ἀναλαμβάνουν ὑπηρεσίαν ὡς ρυθμισταὶ τῆς Τροχαίας, φροντίζουν γιὰ τὴν καλὴ συντήρησι τῶν πάρκων, γιὰ τὴν καθαριότητα τῆς πόλεως γιὰ τὴν διακόσμησι τῶν σχολείων καὶ τῶν δημοσίων χώρων, ἐκτελοῦν ψυχαγωγικὰ προγράμματα σὲ νοσοκομεῖα, τρέχουν νὰ προσφέρουν ἐθελοντικὲς ὑπηρεσίες σὲ περιπτώσεις δυστυχημάτων κ.ἄ. Οἱ νέοι Ντὲ Μολαὶ ὀργανώνουν χορούς, καὶ γεύματα γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις, ὅπως στὸ καρναβάλι. Φυσικά, κάνουν ἀθλητικοὺς ἀγῶνες. Καὶ ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ συγκεντρώνουν προσφέρουν ὑποτροφίες σὲ καλοὺς μαθητάς ποὺ ἔχουν ἀνάγκη. Μὲ λίγα λόγια, οἱ Νέοι Ντὲ Μολαί ἀπέβησαν στὴν Ἀμερικὴ ἕνας κοινωφελὴς θεσμός.

«Τὸ Διεθνὲς Τάγμα νέων Ντὲ Μολαὶ —ἐδήλωσε ὁ πρώην Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Λύντον Τζόνσον— ἐπί μισὸν αἰῶνα προσέφερε τὴν ἀδιάπτωτη ἀφοσίωσί του πρὸς τὴν δημοσία ζωή».

ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Ἀνασκόπησις κ. ΑΛΕΞ. ΤΖΑΖΟΠΟΥΛΟΥ εἰς τὴν ἐτησίαν Τεκτονικὴν Συνέλευσιν

Τὴν 10ην Φεβρουαρίου συνῆλθε ἡ ἐτησία τακτικὴ γενικὴ συνέλευσις τοῦ Τεκτονικοῦ Ἱδρύματος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Ἀλέξανδρος Τζαζόπουλος ἔκαμε ἀνασκόπησιν τῶν σχέσεων Τεκτονισμοῦ καὶ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθεῖ περίληψις τῶν ὅσων εἶπε ὁ κ. Τζαζόπουλος.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Αἱ σχέσεις Τεκτονισμοῦ καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν παλαιόθεν καλαί, δοθέντος ὅτι βασιλεῖς, πρίγκιπες καὶ ἄλλα μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ἦσαν Τέκτονες ἡγέται (καί, ὡς γνωστόν, ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας). Ἐπίσης πάμπολλοι κληρικοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐπίσκοποι ὑπῆρξαν —καὶ σήμερον, πάντοτε, εἶναι— τέκτονες.

Ποίαν ἔχει περὶ Τεκτονισμοῦ ἰδέαν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία προκύπτει ἐξ ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε τὴν 10ην Ἀπριλίου 1934, ὁ τότε Ἐπίσκοπος τοῦ Γουόρσεστερ πρὸς τὸν καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημήτριον Μπαλᾶνον:

«Ἡμεῖς —ἔγραφεν ὁ ἐπίσκοπος— ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας δὲν υἱοθετήσαμεν, εὐτυ-

χῶς, τὸν ἄκαμπτον κανόνα τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἀφορίζει ὅλας τὰς μυστικὰς ἑταιρείας. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει δίκαιον, τηρήσασα αὐτὴν τὴν στάσιν. Ἡ Μασονία δὲν ἔχει τι ἐν ἑαυτῇ τὸ ἀντιτιθέμενον εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Ἡ Μασονία οὔτε εἶναι οὔτε ἠξίωσε ποτὲ ὅτι εἶναι Θρησκεία. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Μασονία εἶναι τεραστία ἀδελφότης καὶ ἀποτελεῖ μεγάλην εὐκαιρίαν διὰ τὸν κλῆρον, ὥστε οὗτος νὰ ἀναστρέφεται μὲ τὸν λαὸν ἐν εὐτυχῇ ἐπικοινωνίᾳ. Ἡ εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς Στοᾶς καὶ εἰς τὰ γεύματα παρουσία τῶν κληρικῶν, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ κρατῆται ὑψηλὰ ἡ χριστιανικὴ ἰδεολογία. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἀδελφότητα, ἀφοῦ ἐγενόμην ἐπίσκοπος καὶ οὐδὲ πρὸς στιγμὴν μετεμελήθην διὰ τοῦτο».

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

«Τὸ ἰδεολογικὸν τοῦ Τεκτονισμοῦ περιεχόμενον, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς ἀδελφοσύνης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς πίστεως καὶ τῆς πεποιθήσεως παντὸς ἀνθρώπου, αἱ ἐπιδιώξεις καὶ οἱ σκοποί, τοὺς ὁποίους ἔθεσεν, ἀφ' ἧς ἐνεφανίσθη ὑπὸ τὴν σημερινὴν μορφήν του ἀπὸ 250 καὶ πλέον ἐτῶν, τὸν ἔφεραν εἰς σοβαρὰν ἀντίθεσιν μὲ τὴν παπικὴν Ἐκκλησίαν.

Τὴν ἀντίθεσιν ταύτην εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐπηύξησε, τὸ ὑπὸ τῆς Βατικανῆς Συνόδου τοῦ 1870 διακηρυχθὲν ἀλάθητον τοῦ Πάπα καὶ ὁ περιορισμὸς πάσης ἐλευθερίας ἐρεύνης, ἅμα δὲ καὶ ὁ ἀνενδοίαστος ἰσχυρισμός, ὅτι μόνον ὁ Καθολικισμὸς κέκτηται τὴν πρὸς σωτηρίαν ἀλάνθαστον ἀλήθειαν. Ἐπὶ πλέον ἀπετέλεσεν πρόσθετον λόγον ζωηρᾶς ἀντιθέσεως καὶ ἔχθρας ἡ θέσις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Τεκτονισμὸς εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἑνότητος τοῦ Ἰταλικοῦ Κράτους καὶ καταργήσεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῶν Παπῶν ἐπὶ τοῦ παπικοῦ Κράτους τῆς Ρώμης, δεδομένου ὅτι τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἡγοῦντο οἱ μεγάλοι Ἰταλοὶ πατριῶται, τέκτονες ἅπαντες, ὁ Ματσίνι, ὁ Κρίσπι, ὁ Καβοὺρ καὶ ἄλλοι, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Ἰταλικοῦ Τεκτονισμοῦ Γαριβάλδη. Οὗτοι ὠθούμενοι ἀπὸ τὰ τεκτονικὰ ἰδεώδη περὶ ἐλευθερίας καὶ τὴν ὑπὸ τὴν τεκτονικὴν ἔννοιαν φιλανθρωπίαν, ἀνέλαβον τὸν ἀγῶνα ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των ἀπὸ τὸν αὐστριακὸν ζυγὸν καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τῶν Παπῶν, ἥτις παρεκώλυε τὴν ἑνότητα τῆς Ἰταλίας. Ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐστρέφετο κατὰ τῆς καταργήσεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπα ἐπὶ τοῦ παπικοῦ Κράτους, τοῦ Κράτους τῆς Ρώμης, ἀπετέλεσε δὲ πρόσθετον λόγον ζωηρᾶς ἀντιθέσεως καὶ ἔχθρας».

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅμως, παριστάμεθα μάρτυρες γενικωτέρας μεταστροφῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἤνοιξε διάλογον, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν ἔξω τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας ἀποκαλεῖ κεχωρισμένας ἀδελ-

φάς, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς ἀθέους κομμουνιστάς. Διάλογον Οἰκουμενικοῦ ἐπιπέδου, διάλογον τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλληλοκατανοήσεως καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, οὐχὶ μονόλογον ἀπ' ἄμβωνος, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν κοινωνικῶν προβλημάτων, ὅπως διαμορφώνονται ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς.

«Ὁ Τεκτονισμὸς —εἶπεν ὁ κ. Τζαζόπουλος— ὅστις καὶ ἐξ ἰδεολογικοῦ καθήκοντος κύριον μέλημά του ἔχει τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀτόμου ὡς μέλους τῆς κοινωνίας καὶ δι' αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν εἶναι νοητὸν νὰ μείνη ἀδιάφορος πρὸ τοῦ ὑψίστης σημασίας αὐτοῦ γεγονότος, τὸ ὁποῖον θέτει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ τύπου τῶν ἥλων τῆς πασχούσης διὰ τὰς ἰδίας της κακίας ἀνθρωπότητος».

Ὁ κ. Τζαζόπουλος ἀνεφέρθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Πάπα Ἰωάννου 23ου (Ἀπρίλιος 1963), διὰ τῆς ὁποίας «ἐγκαταλείπει τὴν ἄτεγκτον τακτικὴν τῶν πρὸ αὐτοῦ Παπῶν, δημιουργεῖ νέον σταθμὸν ἀγάπης καὶ ἀνακαινίσεως τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας, καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἱαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ θρησκευτικαὶ ἢ πολιτικαί των πεποιθήσεις, καὶ «ἐκείνους ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἐκτὸς πάσης χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ φῶτα τῆς λογικῆς, εἶναι πιστοὶ εἰς τὴν φυσικὴν ἠθικήν», νὰ συνεργασθοῦν διὰ τὴν πραγμάτωσιν ἔργων εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης, τὰ ὁποῖα ἀναμένουν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας, διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς παγκοσμίου κοινότητος τῶν ἀνθρώπων. Ὑποκλίνεται πρὸ τῶν νέων ὁδῶν γνώσεων, ἐξυμνεῖ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας, συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν καὶ ἀγάπην, ὡς ἀδελφῶν, καὶ ἐνθαρρύνει αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν πολέμων».

«Τοῦ διαγγέλματος τούτου —συνέχισεν ὁ κ. Τζαζόπουλος— δέον νὰ τονισθῆ ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία, ἐγκειμένη ἰδίᾳ εἰς τὸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἐξαγγέλλονται αἱ ἀρχαὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ὁ Τεκτονισμὸς δὲν ἔπαυσε νὰ ἐξαγγέλλῃ εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων καὶ τὰς ὁποίας ἀπεδοκίμαζε σφοδρῶς ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ὑπῆρξαν δὲ αἱ ἀρχαὶ αὗται εἷς ἐκ τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ἔφερον τὸν Τεκτονισμὸν εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ τοῦ διαγγέλματος τούτου ἐπισύροντες τὴν προσοχὴν ὅλου τοῦ κόσμου, ἐκρίναμεν ἐπιβεβλημένον, κατὰ τὴν πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν προσφώνησίν μας τοῦ ἔτους 1964, νὰ ἀπασχολήσωμεν ταύτην διὰ βραχέων, καὶ ὑπεσχέθημεν, λόγῳ τῆς ὑψίστης σπουδαιότητος τοῦ θέματος, νὰ ἐπανέλθωμεν, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξελίξεώς του, ἐκτενέστερον ἐν τῷ μέλλοντι, τοῦθ' ὅπερ καὶ πράττομεν σήμερον.

»Παραθέτομεν λοιπόν, προσθέτους ἀπόψεις καὶ ἀρχάς τινας ἐκ τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν αὐτὴν ἐγκύκλιον καί, περαιτέρω, ἀναφερόμεθα εἰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας

πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν. Ἐξαγγέλλονται δι᾽ αὐτῶν ἀρχαὶ καὶ ἀπόψεις, εὑρισκόμεναι εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας στερεοτύπως διεκήρυσσον ἐπὶ αἰῶνας οἱ ἑκάστοτε Πάπαι. Οὕτω : «Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει ἐκ φύσεως δικαιώματα τιμῆς, καλῆς φήμης, ἐλευθέρας ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας, ἐλευθέρας ἐκφράσεως καὶ διαδόσεως τῆς γνώμης του». «Ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι συνιστῶσι πρόσωπα ἀπολαύοντα ἀξιοπρεπείας, εἶναι μέλη τῆς παγκοσμίου ἀνθρωπίνης οἰκογενείας καὶ ἔχουσι δικαίωμα ἐλευθέρας ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας». «Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα λατρείας τοῦ Θεοῦ, συμφώνως πρὸς τὸν γνώμονα τῆς συνειδήσεως, καὶ δικαίωμα ὁμολογίας τῆς θρησκείας του, ἔν τε τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ. Ὁ πλανώμενος ἄνθρωπος δὲν παύει νὰ εἶναι ἄνθρωπος, οὐδ᾽ ἀποβάλλει τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν κατὰ φύσιν προσήκουσαν εἰς πάντα ἄνθρωπον, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα». «Ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων δέον ν᾽ ἀναπτύσσεται ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ». «Οἱ Καθολικοὶ ὀφείλουν νὰ συνεργάζωνται παντοιοτρόπως, εἴτε μετὰ Χριστιανῶν κεχωρισμένων ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἕδρας, εἴτε μετ᾽ ἀνθρώπων μὴ ἐχόντων χριστιανικὴν πίστιν».

Περαιτέρω ἠσχολήθη μὲ τὴν ἐγκύκλιον τὴν ὁποίαν ὁ διαδεχθεὶς τὸν Ἰωάννην 23ον, Πάπας Παῦλος 6ος, ἐξέδωσε κατ᾽ Αὔγουστον τοῦ 1964, ἀπευθυνόμενος ὄχι μόνον εἰς τοὺς πιστοὺς χριστιανούς, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀληθινοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀπευθύνεται μετὰ καλωσύνης καὶ εἰς τοὺς μὴ χριστιανούς, τοὺς ἀπίστους καὶ τοὺς ἀθέους ἀκόμη, ἀκολουθήσας τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ὁ προκάτοχος τοῦ ἐκδόσαντος αὐτὴν Πάπας· ὀρθῶς δέ, διότι καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη ὁ Χριστὸς ἔχει νὰ εἴπῃ κάτι, ἐπὶ τῆς θετικῆς ἢ ἀρνητικῆς τοποθετήσεώς των ἔναντι τοῦ Θεοῦ.

«Ἡ Ἐκκλησία, διεκήρυξεν ὁ Πάπας Παῦλος ὁ Στ΄, δὲν εἶναι κεχωρισμένη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ζῇ ἐν αὐτῷ καὶ δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορος καὶ ἀδρανὴς ἐνώπιον τῶν ἀλλαγῶν τοῦ περὶ αὐτὴν κόσμου. Ζητεῖ διάλογον μετὰ πάντων τῶν καλῆς θελήσεως ἀνθρώπων. Ὀφείλει νὰ εἶναι παγκόσμιος δυνάμει, ἤτοι καθολικὴ καὶ δυναμένη νὰ συναφθῇ μεθ᾽ οἱουδήποτε».

«Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, κηρύττει, ἔχουν χρέος νὰ θεμελιώσουν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. Ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς νὰ ἑνωθοῦν μετ᾽ ἀλλήλων, ἐν ἀδελφικῇ κοινωνίᾳ».

Ἀνεφέρθη κατόπιν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, ἡ ὁποία ἤνοιξε τὴν ὁδὸν πρὸς ἐξελίξεις σημαντικάς.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὁ κ. Τζαζάπουλος ἀνεφέρθη εἰς συγκεκριμένας ἐκδηλώσεις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸν Τεκτονισμόν, ὅπως τὴν ἔγκρισιν ἀπὸ τὴν Ρώμην ἀποφάσεως τῆς συνόδου τῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν Βορείου Εὐρώπης (Δανίας, Νορ-

βηγγίας, Ἰρλανδίας, Φινλανδίας καὶ Σουηδίας), κατὰ τὴν ὁποίαν Χριστιανοὶ ἀνήκοντες εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικήν, ὄντες ὅμως Τέκτονες, γίνονται δεκτοὶ χωρὶς ν' ἀπαρνηθοῦν τὴν Τεκτονικὴν ἰδιότητα. Ἀνέφερεν ἐπίσης τὸν διεξαχθέντα εἰς τὸ Παρίσι διάλογον μεταξὺ τοῦ γνωστοῦ ἱεροκήρυκος τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων πανοσ. Μισὲλ Ρικὲ καὶ τοῦ κ. Ζὰν Μπαιηλό, μέλους τῆς Ἐθνικῆς Μεγάλης Στοᾶς τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαλόγου τούτου ἀπεσαφηνίσθη ὅτι, πλὴν 25 - 35 χιλιάδων Τεκτόνων, ἀκολουθούντων τὴν Μεγάλην Ἀνατολὴν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία δὲν ὑποχρεοῖ τὰ μέλη της εἰς διακήρυξιν πίστεως εἰς Θεόν, ἡ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν Τεκτόνων εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τῶν ἀποτελούντων τὸν «κανονικὸν» Τεκτονισμὸν καὶ ἀνερχομένων εἰς 5 - 6 ἑκατομμύρια, θεωροῦν τὴν πίστιν εἰς Θεὸν ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἰδιότητος τοῦ Τέκτονος, σέβονται πᾶσαν θρησκείαν καὶ ἀπαγορεύουν τὰς θρησκευτικὰς συζητήσεις. Ὡς πρὸς τὰς τεκτονικὰς τελετουργίας, αὗται δὲν ἔχουν θρησκευτικόν, ἀλλὰ ἁπλῶς συμβολικὸν χαρακτῆρα.

Ὁ ἱεροκῆρυξ Ρικὲ εἶπε: «Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἡ Μεγάλη Στοὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὅλαι αἱ ὑπὸ τὴν αἰγίδα της Μεγάλαι Στοαὶ ἤτοι ὁ Κανονικὸς Τεκτονισμὸς τοῦ κόσμου, ὁ αὐθεντικὸς Τεκτονισμός, ἔχει τοιαῦτα αἰσθήματα ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ διευκρινήσεις καὶ αἱ διασαφήσεις, τὰς ὁποίας ἐκάματε, μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι αἱ ὑπεύθυνοι ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ θὰ δυνηθοῦν τελικῶς νὰ διαχωρίσουν τὴν ἦραν ἀπὸ τὸν καλὸν σῖτον».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὡς πρὸς τὴν στάσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ κ. Τζαζόπουλος ἀνεφέρθη εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1933 αἴτησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπως αὕτη γνωματεύση περὶ Τεκτονισμοῦ, καὶ εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν γνωμάτευσιν (ὅρα «Ἰλισός», ἀνὰ χεῖρας τεῦχος, σελ. 33), καθ' ἣν «ὁ Τεκτονισμὸς δὲν ἀναμιγνύεται εἰς δογματικὰ ζητήματα καὶ δὲν ἦλθεν εἰς ἀντίθεσιν ἢ σύγκρουσιν πρὸς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, τὴν δογματικὴν καὶ ἠθικήν, οὔτε ἐκήρυξεν ἀνατρεπτικὰς θεωρίας, καὶ ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ἵνα ἡ Ἐκκλησία ἀναλάβη ἀγῶνα κατ' αὐτοῦ καὶ τέλος ὅτι φρονεῖ ἀδιστάκτως ὅτι τοιοῦτος ἀγὼν οὐ μόνον δὲν ἐπιβάλλεται, ἀλλ' ἀντενδείκνυται καὶ δὴ εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἀγῶνες ὑψίστης σπουδαιότητος ἐναντίον δεδηλωμένων ἐχθρῶν τοῦ κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ καθεστῶτος δέον νὰ προκαλέσωσιν ἀμέριστον τὴν προσοχήν της».

Παρὰ τὴν γνωμάτευσιν ταύτην, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωσεν ἐγκύκλιον κατὰ τοῦ Τεκτονισμοῦ, ὡς δῆθεν θρησκείας καὶ δὴ μὴ συμβιβαζομένης πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐνῶ ὁ

ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογίας Δημ. Μπαλάνος ἔγραφεν ὅτι «καὶ ἐὰν ἡ Μασονία ἠξίου ὅτι εἶναι θρησκεία, καθῆκον τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς θὰ ἦτο νὰ ἀπέκρουε τοιαύτην ὅλως ἀστήρικτον καὶ παράλογον ἀξίωσιν, ἐφ' ὅσον ἡ Μασονία οὐδένα τῶν βασικῶν ὅρων περιέχει, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἡ ἔννοια τῆς Θρησκείας».

Τὸ χειρότερον, ὅμως, εἶναι — συνέχισεν ὁ κ. Τζαζόπουλος— ὅτι εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχήν, τὴν ἐποχὴν τῶν σημαντικῶν ἐξελίξεων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ Διαστήματος, λαμβάνουν χώραν ἀντιτεκτονικαὶ ἐκδηλώσεις, ποὺ «ἀτιμάζουν τὸν αἰῶνα μας καὶ τὴν χώραν μας».

Ἀνεφέρθη εἰς φυλλάδιον τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χαραλ. Βασιλοπούλου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ξεσκέπασμα τῆς Μασονίας», εἰς τὸ ὁποῖον κατηγοροῦνται οἱ Τέκτονες ὅτι τυραννοῦν τοὺς πτωχοὺς Χριστιανούς. Ἀσκοῦν μαύρην ἑωσφορικὴν μαγείαν. Διδάσκονται νὰ διαδίδουν τὸ Ταλμούδ. Παίρνουν μέρος εἰς ὄργια μὲ ἱερείας. Παρίστανται εἰς ἀνθρωποθυσίας. Κάμνουν χρῆσιν ναρκωτικῶν. Εἶναι οἱ ἴδιοι ἑωσφόροι καὶ σατανάδες. Διαβιβρώσκουν τὰ θεμέλια τοῦ Ἔθνους. Εὐθύνονται διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ὁμοφυλοφιλίας εἰς ἀμφότερα τὰ φῦλα, τὴν διάδοσιν τῶν ναρκωτικῶν, τοῦ σαδισμοῦ, τοῦ μαζοχισμοῦ, τῆς σωματεμπορίας, τοῦ λαθρεμπορίου κ.λ.π.».

Ἐπίσης δὲ κατηγοροῦνται οἱ Ροταριανοὶ ὅτι: «Ἔχουν γκαγκστερικὴν ὑπόστασιν καὶ ὅτι συνδέονται μὲ τὴν ὑπόθεσιν ἐξαφανίσεως Χριστιανοπαίδων, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα ἀνευρίσκονται ἄνευ ἴχνους αἵματος, διότι τοῦτο ἔχει ἀφαιρεθῆ... διὰ θρησκευτικὴν χρῆσιν».

Ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς σχολικὸν βιβλίον διὰ μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ, περιέχον κεφάλαιον διὰ τὸν Τεκτονισμόν, τὸ ὁποῖον «μὲ ὅσα ἐξ ἀναχρονιστικῆς ἀντιλήψεως, ἐκθέτει, ἀτιμάζει τὸν αἰῶνά μας καὶ ἐκθέτει τὴν χώραν μας εἰς τὰ ὄμματα τοῦ πολιτισμένου κόσμου».

Ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς τὰ (γνωστὰ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἰλισοῦ») συμβάντα εἰς Λάρισαν καὶ Ζάκυνθον. Καὶ παρετήρησε:

«Μετὰ τὴν διαγραφεῖσαν στροφὴν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀπέμειναν πολέμιοι τοῦ Τεκτονισμοῦ εἰ μὴ μόνον τὰ κομμουνιστικὰ καθεστῶτα καὶ τὰ ἄλλα τύπου Φράνκο. Εἰς ὅλον τὸν κόσμον Βασιλεῖς καὶ Πρόεδροι Δημοκρατιῶν καὶ ἡγετικὰ στελέχη τῆς κοινωνίας καὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, διακηρύσσουν τὴν τεκτονικήν των ἰδιότητα.

»Ὑπάρχει ὅμως χώρα ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας ὅπου ἀκούονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκδηλώσεις ἔχθρας καὶ μίσους κατὰ τοῦ Τεκτονισμοῦ καὶ ἐμφανίζονται δημοσιεύματα ἀσύλληπτα εἰς ἐξωφρενικὸν περιεχόμενον: Ἡ χώρα αὐτὴ εἶναι, δυστυχῶς, ἡ Ἑλλὰς καὶ Ἐκκλησία ἡ Ὀρθόδοξος τῆς Ἑλλάδος».

Καὶ ὁ κ. Τζαζόπουλος κατέληξεν ὡς ἑξῆς:

«Ἡ πραγματικότης αὐτή, οὐ-

σα θλιβερὰ διὰ πάντα τέκτονα, ἰδίᾳ διὰ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀνήκοντας εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ δὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβάλλει νὰ τονώσωμεν τὴν πίστιν μας εἰς τὸν Τεκτονισμὸν καὶ τὰ ἰδεώδη του.

»Σκοτειναὶ καὶ ἀντιδραστικαὶ δυνάμεις ὑφίστανται βεβαίως καὶ οἱ κίνδυνοι παραμένουν ἐπίφοβοι τόσον διὰ τὴν σκέψιν, τὴν ὁποίαν ὁ δογματισμὸς θὰ ἤθελε νὰ τὴν αἰχμαλωτίση, ὅσον καὶ διὰ τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀτομικὸς ἐκτραχηλισμὸς θὰ τὴν ἐξεμηδένιζε.

»Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ἡ ὁδός, ἡ ὁποία θὰ ὁδηγήση τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς μίαν κοινωνίαν, διεπομένην ἀπὸ τὰ τεκτονικὰ ἰδεώδη τῆς ἀδελφοσύνης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν λαῶν εἶναι μακρά. Παρὰ τὴν διαπίστωσιν ταύτην, εἷς νέος κόσμος διαφαίνεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς συγχύσεως καὶ τῆς χασμωδίας. Πρὸς τὸν νέον αὐτὸν κόσμον, μία ἕνωσις ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων θὰ ὁδηγήση τὰ κλονιζόμενα βήματα τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ παγκοσμιότης τοῦ Τεκτονισμοῦ, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὸν χρόνον, προσφέρει τὰ πρὸς ἕνωσιν μέσα.

»Ἡ φιλοσοφία του, ἐξ ἄλλου, αἱ παραδόσεις του, τὰ σύμβολά του, τὰ ὁποῖα ἐνέχουν ἠθικὰς ἐννοίας καὶ προσταγὰς συμμορφώσεως τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν, ὠθοῦν τοὺς προσερχομένους εἰς αὐτόν, ὅπως ἀποτελέσουν συνδετικὸν κρῖκον τῆς παγκοσμίου καὶ αἰωνίας τεκτονικῆς Ἁλύσεως ἀγάπης καρδιῶν καὶ ψυχῶν.

»Ἡ διαμόρφωσις ὅμως τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, τῶν εὐγενῶν ἀγωνιστῶν διὰ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν ἰδεῶν καὶ ἰδεωδῶν καὶ ἡ πραγμάτωσις καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἑνώσεώς των εἶναι ἔργον μας, οὐχὶ μάλιστα εὐχερές. Τῶν δυσχερειῶν τοῦ ἔργου δέον νὰ ἔχωμεν συνείδησιν ἡμεῖς οἱ ἔχοντες τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ θητεύωμεν ἐν τῷ Τεκτονισμῷ. Πρέπει νὰ ἀντιληφθῶμεν πρωτίστως ὅτι τὰ τεκτονικὰ Ἐργαστήρια δὲν εἶναι τόπος ἀναπαύσεως, οὐδὲ ξενῶν διὰ χωλοὺς ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς νωθρούς. Εἶναι προπαντὸς Ἐργαστήρια διαμορφώσεως. Οἱ εἰς αὐτὰ φοιτῶντες δὲν ζοῦν ἐν τῇ ρέμβῃ, ἀλλ᾽ ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ ἐργάζονται διὰ τὴν βελτίωσίν των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν κανόνων δράσεως θετικῶν καὶ σαφῶν πρὸς διαφωτισμὸν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ βελτίωσιν τῆς σκέψεως τῶν συγχρόνων των, πρὸς τὸν αὐτὸν πάντοτε τελικὸν σκοπόν, τῆς δημιουργίας καλυτέρας κοινωνίας, τῆς ὁποίας εἶναι μέλη καὶ ὑπηρέται.

»Εἰς τὸ περιβάλλον του ὁ τέκτων καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνατοτήτων του, ὀφείλει νὰ προβάλλη τὸ τεκτονικὸν ἰδεῶδες, τὸ ὁποῖον εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ ἀνθρωπισμός, τὰς ἀξίας τὰς ὁποίας τὸ ἀπαρτίζουν καὶ ἐπικρατοῦν εἰς τὰ Ἐργαστήριά του καὶ νὰ ἐπιζητήση νὰ προσελκύση πρὸς αὐτὰ τοὺς ἐλευθέρους καὶ χρηστοήθεις ἀνθρώπους.

»Εἰς τὸν ἔξω κόσμον ὁ τέκτων, ὁ ἄξιος τοῦ ὀνόματός του, θὰ δείξη, ἰδίως διὰ τοῦ ἀτομικοῦ του παραδείγματος, τὸ ἔξοχον τῆς ὀργανώσεώς μας, τὴν ὡραιότητα

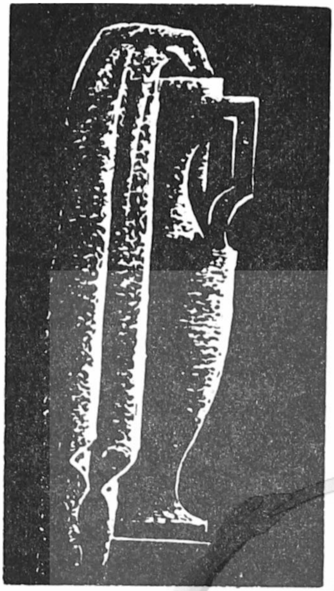
τῆς ἐλπίδος μας. Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἐν συμπράξει μετὰ τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως, ὀφείλομεν, νὰ σταθῶμεν ἀκλόνητοι ὑπέρμαχοι τῆς Εἰρήνης καὶ Ὁμονοίας εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ὅπου αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι διακυβεύονται καθημερινῶς, ὅπου ἡ δύναμις ὑπερέχει τοῦ δικαίου καὶ ὅπου ἡ βία μὲ τὰ ἀσύλληπτα μέσα ὀλέθρου, τὰ ὁποῖα ἐφεῦρεν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, ἐπέχει θέσιν λόγου.

»Τὸ τεκτονικὸν διάγγελμα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον διεβιβάσθη εἰς ἡμᾶς διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀπευθύνεται ὑπεράνω τῶν θρησκειῶν, τῶν φιλοσοφιῶν, τῶν θεωριῶν καὶ τῶν συστημάτων, ἐν τῷ πνεύματι τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος καὶ δικαιοσύνης πρὸς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς ἀνθρώπους τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῦ Νότου, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, πρὸς τὴν κοινὴν μητέρα των, τὴν ἀνθρωπότητα.

»Ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, ὅστις δεσπόζει διὰ τῆς περὶ τῆς ἀγάπης διδασκαλίας του ἐφ' ὅλων τῶν θρησκειῶν καὶ οὐχὶ μόνον ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀλότης σχεδὸν ἡμῶν ἀνήκει, τῆς Ὀρθοδόξου δηλαδή, ἐρωτηθεὶς ποία ἐντολὴ εἶναι μεγάλη, εἶπεν: «Ἀγαπήσῃς Κύριον τὸν Θεόν σου. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν». Ὡς «πλησίον» δὲ ὠνόμασε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν καταρώμενον καὶ τὸν μισοῦντα καὶ τὸν διώκοντα ἡμᾶς.

»Ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀφθάστου διδασκαλίας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, εὐαρέστου εἰς τὴν ψυχὴν παντὸς τέκτονος, ἀνεξαρτήτως τοῦ θρησκευτικοῦ δόγματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἐπὶ τῶν αἰωνίων βάσεων τῆς ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου παραδόσεώς μας, ὀφείλομεν νὰ καλλιεργήσωμεν τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ νὰ ὑψώσωμεν αὐτὸν εἰς πανανθρώπινον ἰδανικὸν καὶ κίνητραν πρὸς εὐγενῆ δρᾶσιν.

»Δι' αὐτοῦ θὰ συνδέσωμεν τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαοὺς εἰς μίαν ἑνιαίαν κοινωνίαν πνευματικοῦ βίου, εἰς μίαν ἀδελφικὴν συνεργασίαν, πρὸς δημιουργίαν ἑνὸς νέου ἀνθρωπιστικοῦ πολιτισμοῦ ἑδραζομένου ἐπὶ τῆς πλήρους καλωσύνης καὶ ἀλτρουϊσμοῦ, συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν καὶ πάσης ἄλλης φύσεως πεποιθήσεων».

ΣΕ ΦΩΤΕΙΝΟΤΕΡΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥΣ

ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

Ἕνας βαθύτατα Χριστιανὸς ἀπῆλθε τοῦ γηΐνου κόσμου. Ἕνας βαθύτατα ἄ ν θ ρ ω π ο ς. Μὲ ὀλάνοιχτη τὴν καρδιὰ πρὸς τὸν Ἄνθρωπο. Ἕνας φιλάνθρωπος, τοῦ ὁποίου τὴν ἀποδημία ἐθρήνησαν ἀληθινὰ πλῆθος συνανθρώπων, εὐεργετουμένων...

Ὁ Σταυριανὸς Κομνηνός, ἔπειτα ἀπὸ σκληρὴ ἐργασία ἔφθασε στὴν οἰκονομικὴ εὐδοκίμησι, ἀλλά, πέραν τῆς στοργῆς πρὸς τὴν ἰδιαίτερη οἰκογένειά του, αἰσθανόταν καθημερινὰ τὸ χρέος πρὸς τὴν πλατύτερη οἰκογένεια καὶ προσπαθοῦσε, ὅσο τὸ δυνατὸν πληρέστερα καὶ ἐκτεταμένα, νὰ τὸ ἐκπληρώνη, σὰν ψυχικὴ ἀνάγκη, σὰν μιὰ ἄλλη ἀναπνοή.

Ὁ κ. Γεώργιος Πράσινος, συνταγματάρχης πυροβολικοῦ, μιλῶντας στὴν κηδεία τοῦ Σταυριανοῦ Κομνηνοῦ, εἶπε, μεταξὺ ἄλλων, στὸν συγκινητικό του ἀποχαιρετισμό:

«Ἠσθάνεσο —ἀλησμόνητε φίλε— εὐτυχής, ὅταν ὑπὸ τὰς πτέρυγάς σου ἐστέγαζες περισσότερα ἀνθρώπινα πλάσματα. Ὅταν ἔβλεπες περισσότερα χείλη νὰ χαμογελοῦν ἀπὸ χαρὰ καὶ περισσότερες καρδιὲς νὰ θερμαίνωνται ἀπὸ τὴν σιγουριὰ τῆς προστασίας σου... Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει θραύσει, ὅπως Σύ, τὰ φράγματα τῆς ἀτομικότητος καὶ τοῦ ἑαυτοῦ, θέτων ὡς σκοπὸν ζωῆς ἕνα τέτοιο ἰδανικὸν φιλαλληλίας, τότε ἔχει ἀνέλθει εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τελειότητος, τότε κυριαρχεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ λαμβάνει φῶς, ἀρκετὸν φῶς, ἵνα ἀνέλθη εἰς ὑπερούσια δώματα... Τὸ πνευματικὸν δίδαγμα, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ βίωμά σου κατέλιπες ὡς κληρονομίαν, εἶναι ἡ μεγάλη ἀγάπη καὶ ἡ φιλία πρὸς τὸν ἄνθρωπο...»

ΓΕΩΡ. ΜΑΡΓΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μετέστη εἰς τὴν Αἰωνίαν Ἀνατολὴν ὁ πρόεδρος τῆς Στοᾶς τοῦ «Ἡσιόδου», ὁ Γ. Μαργαρόπουλος, ἐπιχειρηματίας ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀπό τινων ἐτῶν ἐγκατεστημένος εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἀνέπτυσσε ἀξιόλογον δρᾶσιν εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα.

Εἰς ἐπικήδειον προσλαλιάν, ὁ κ. Π. Ἀναγνώστου εἶπε:

«Ἀείμνηστε ἀδελφέ μας,

Χθὲς τὸ βράδυ εὑρίσκεσο μεταξύ μας συνεργαζόμενος καὶ σήμερον ἡμεῖς οἱ φίλοι καὶ συνεργάται σου σὲ χαιρετοῦμε διὰ τελευταίαν φοράν. Ἐγκατέλειψες αἰφνιδίως τὸν πρόσκαιρον κόσμον καὶ ἡ ψυχή σου τὸν φθαρτὸν ὀργανισμόν, διὰ νὰ πετάξῃ εἰς τὴν πηγὴν τοῦ φωτὸς ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται.

Τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς σου ἦτο

ΧΡΟΝΙΚΑ

Μηνύματα ἀγάπης-εἰρήνης

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν Χριστουγέννων, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἀπηύθυνε «χαιρετισμὸν ἀγάπης καὶ εἰρήνης πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους, ὑπὲρ ὧν πάντων ἦλθεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Θεός».

Ἀλλά, ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας γιὰ νὰ ἐπαναλάβη τὸ κήρυγμα τῆς ἑνώσεως τῶν Χριστιανῶν.

«Ἂν —λέγει— ὁ Θεὸς διὰ νὰ πλησιάση καὶ νὰ σώση τὸν ἄνθρωπον ἐκένωσεν ἑαυτὸν καὶ ἔλαβε σχῆμα ἀνθρώπου, τί ὀφείλει νὰ πράξη ἡ Ἐκκλησία διὰ νὰ τελειώση τὴν καταλλαγὴν καὶ τὴν σωτηρίαν; Νὰ ἐμμείνη ἐπὶ στατικότητι; Νὰ προδώση τὴν οὐσιωδεστάτην θείαν ἰδιότητά Της, ὅτι εἶναι δυναμική; Νὰ περιορισθῆ εἰς λειψανοθήκην, εἰς ἀποδεκάτισιν τοῦ ἡδυόσμου καὶ τοῦ ἀνήθου καὶ τοῦ κυμίνου, εἰς διΰλισιν τοῦ κώνωπος; Νὰ προφυλάξη τὸν Χριστόν, νὰ συμμορφώση Αὐτὸν πρὸς τὴν ἐριστικὴν θεολογίαν, ἢ νὰ συμμορφώση Ἑαυτὴν πρὸς τὸν Θεὸν Λόγον ἐν ἀποστολικῇ ἁπλότητι καὶ πατερικῇ σοφίᾳ; Νὰ ἐγκλεισθῆ εἰς αὐτάρκειαν καὶ αὐταρέσκειαν; Νὰ διασφαλίση Ἑαυτὴν ἐν τῇ ἐπισφαλῆ νομοκρατίᾳ;»

Σελήνη καὶ Γῆ

Ἐνῶ, ὅμως, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔθεσε τὸ πρόβλημα τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος ἐγενίκευσε τὸ πρόβλημα καὶ ἔθιξε τοὺς κινδύνους τῆς ἀνθρωπότητος:

«Τὴν χαρὰν καὶ τὴν καύχησιν (ἀπὸ τὸ ἐπίτευγμα τῆς ἀποβιβάσεως ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Σελήνης) —λέγει— τὰς συνοδεύει μία ἰδιότυπη ἀγωνία, ἡ ὁποία σκιάζει ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Διότι ἡ ἀγωνία ἐφέτος δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι καὶ πάλιν εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου ἀκούομεν

ζωγραφισμένον εἰς τὴν γαλήνιον καὶ σεβαστὴν μορφήν σου.

Ἐγαλουχήθης πνευματικῶς μὲ τὰ ὑπέρτερα ἰδανικὰ ποὺ κοσμοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ τέρπουν τὰς ὡρίμους ψυχὰς ποὺ πιστεύουν εἰς τὴν ἀθανασίαν των.

Ἡ ἀγαθὴ καὶ πρᾶος φυσιογνωμία σου θὰ παραμείνη εἰς τὴν μνήμην πάντων ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι εὐχόμεθα ὅπως, τὸ δένδρον τῆς ἀθανασίας στεγάση τὴν ψυχήν σου καὶ ἡ γῆ νὰ εἶναι ἐλαφρὰ διὰ τὸ φθαρτὸν σῶμα σου».

«πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων»· οὔτε μόνον διότι ὁ κίνδυνος τῆς γενικωτέρας πολεμικῆς ἀναφλέξεως βαίνει συνεχῶς αὐξανόμενος. Τὴν ἐνδόμυχον ἀγωνίαν καὶ τὸν ἀναμολόγητον ἐν πολλοῖς φόβον ὅλων μας τὸν ἐπαυξάνει ἐφέτος τὸ γεγονός, ὅτι εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ θεμέλια τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ μας οἰκοδομήματος ἤρχισαν νὰ γίνωνται εὐκρινῶς ἀκουστοὶ λίαν ἀνησυχητικοὶ τριγμοί. Οἱ τριγμοὶ δὲ αὐτοὶ εἰς τὰ θεμέλιά μας ἀκούονται τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὁποτεδήποτε ἄλλοτε, ἀκριβῶς διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὰ καταπληκτικὰ ὄντως ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα, εἴχαμεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἰσχυρῶν καὶ ἀδιασείστων ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν βάσεων».

Κηρύσσει, λοιπόν, ἕνα «συναγερμὸ ἠθικῆς ἀνασυγκροτήσεως».

Συμβατικότητες...

Ὡστόσο, ὅλα αὐτὰ τὰ μηνύματα δύσκολα κατορθώνουν νὰ ξεπεράσουν τὸ φράγμα τῆς συμβατικότητος, ποὺ τὰ ἐμποδίζει νὰ ἐπηρεάσουν τὴν κοινὴ γνώμη καὶ νὰ γεμίσουν τὸ κενὸν ἀνάμεσα σὲ λέξεις καὶ πράξεις τῶν ἡγετῶν τοῦ κόσμου. Τὸν λαϊκὸ σαρκασμὸ γι' αὐτὴ τὴν συμβατικότητα ἐκφράζει ἡ γελοιογραφία τοῦ κ. Κώστα Μητρόπουλου στὰ «Νέα»:

— Μᾶς ἐρωτεύθηκαν!...

Ἡ Ἐκκλησία περνᾶ κρίσι

Τὶς τάσεις τῆς κοινῆς γνώμης ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας παρουσίασαν τὰ «Νέα» (φύλλο 29ης Δεκεμβρίου) σὲ ἀνταπόκρισι ἀπὸ τὸ Παρίσι γιὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1969 στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο καὶ ἰδιαίτερα τὴν κίνησι τῶν κληρικῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ κάποια ἀνανέωσι καὶ συγχρονισμό.

«Ὁ καινούργιος κόσμος — ἀναφέρεται στὴν ἀνταπόκρισι— ἀπαιτεῖ τὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸ κοινωνικὸ πλαίσιο, κοντὰ στὸν ἄνθρωπο. Ἡ γενεὰ τοῦ 1970 θέλει τὴν Ἐκκλησία συμπαραστάτη στὸν ἀγῶνα της γιὰ τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη, γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀτόμου. Θέλει μιὰ θεολογία προσαρμοσμένη στὴν ἐποχή του, θέλει μιὰ Ἐκκλησία πιὸ δημοκρατική, ἁπλὴ καὶ ἀνθρώπινη, ὄχι αὐταρχικὴ καὶ μοναρχική,

όχι μὲ τὸ μαστίγιο τῆς τιμωρίας καὶ τῆς ἀποκηρύξεως, μιὰ ἀπλουστευμένη λειτουργία, προσαρμοσμένη στὸν καιρό μας. Καὶ ἢ ἡ Ἐκκλησία θὰ πλησιάση τὸν ἄνθρωπο ἢ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Οἱ προσαρμογὲς πρέπει νὰ γίνουν, διαφορετικὰ οἱ νέοι κληρικοὶ θὰ προχωρήσουν σὲ νέο σχίσμα καὶ τότε θὰ προκύψουν δύο Ἐκκλησίες: Ἡ χθεσινή, ἡ προσηλωμένη στὸ δόγμα, καὶ ἡ νέα Ἐκκλησία, ποὺ θὰ παρουσιασθῆ ἀνανεωμένη καὶ θὰ προσεγγίση τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος σὲ ὅλα τὰ γεωγραφικὰ μήκη καὶ πλάτη, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλή, ἔθνος, πίστη, δείχνει μιὰ ἀποστροφὴ πρὸς τὸ δόγμα».

Λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία τελεῖ ὑπὸ δοκιμασίαν. Καλεῖται νὰ προσαρμοσθῆ καὶ νὰ ζήση στὴν ἐποχή, παίρνοντας θέσι στὰ σημερινὰ προβλήματα καὶ βρίσκοντας λεξιλόγιο γιὰ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ Ἐκκλησία στὴ Χιλὴ

Μιὰ ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις ἦλθε ἀπὸ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Χιλῆς, ἡ ὁποία θὰ διαθέση τὴν τεράστια κτηματική της περιουσία ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Τὸ 1962 ἡ Ἐκκλησία τῆς Χιλῆς εἶχε πάρει τὸ πρῶτο μέτρο γιὰ τὴν συμμόρφωσί της μὲ τὶς ἐπιταγὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ, μεταβιβάζοντας ὡρισμένα κτήματά της στοὺς ἀγρότες.

Ἡ τελευταία ἀπόφασις ἀφορᾶ τὴν πώλησι τῶν πολυκατοικιῶν καὶ κτιρίων ποὺ ἀποτελοῦν ἰδιοκτησία τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐνίσχυσις τῶν σχολείων καὶ ἄλλων ἱδρυμάτων.

Ἡ ἀξία τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Χιλῆς εἶναι ἀνυπολόγιστη καὶ προβλέπεται ὅτι ἡ διάθεσίς τους θὰ καλύψη τοὺς προϋπολογισμοὺς νοσοκομειακῶν καὶ ἄλλων εὐαγῶν ἱδρυμάτων.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Χιλῆς ἔρχεται εἰς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων μερίδος τοῦ κατωτάτου κλήρου καὶ κυρίως τῶν νεαρῶν ἱερωμένων ποὺ τὰ τελευταῖα χρόνια τὴν κατήγγειλαν γιὰ ἔλλειψιν μετριοφροσύνης καὶ γιὰ τὸν ἀμύθητο πλοῦτο της.

Μία ὁμάδα μάλιστα νεαρῶν ἱερέων εἶχε ἐπιτεθῆ ἐναντίον τοῦ ἀρχιεπισκόπου γιὰ τὰ σχέδιά του νὰ ἀνεγείρη νέα πολυδάπανη κατοικία σὲ ἀριστοκρατικὴ περιοχὴ τοῦ Σαντιάγκο.

Ἐκπρόσωπος τῆς ἐκκλησίας τῆς Χιλῆς δήλωσε, ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀπόφασή της:

«Εἶμαι βέβαιος ὅτι μπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς νὰ μοῦ ἀνήκη τίποτε. Παραδίδομε ὅλη τὴν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας μὲ γοργὸ ρυθμό, γιατὶ ἐπιθυμοῦμε νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα».

«Πρὸς ἕνα Θεὸν ἡ πίστις ὅλων»

Στὸ μουσουλμανικὸ τζαμὶ Μομπαρὰκ τῆς Χάγης ὁ ἰμάμης ἐκάλεσε τοὺς πιστοὺς μωαμεθανοὺς νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τὸ ραμαζάνι τους καὶ γιὰ νὰ δώση ἐντανώτερο θρησκευτικὸ καὶ οἰ-

κουμενικό χρῶμα σ᾽ ἕνα κήρυγμά του, ἀπεφάσισε νὰ καλέση ἕνα διαμαρτυρόμενο κι᾽ ἕνα καθολικὸ παπᾶ, γιὰ νὰ ἑνώσουν ἀπὸ κοινοῦ τὶς δεήσεις τους πρὸς τὸν Ὕψιστο!

Πρὸ τῆς κοινῆς προσευχῆς ὁ ἰμάμης προσεφώνησε «ἀδελφοὺς» τοὺς ἀλλόθρησκους ἱερεῖς, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι «ἡ πίστις ὅλων ἀπευθύνεται πρὸς ἕνα καὶ κοινὸν Θεό».

Ὁ καθολικὸς ἱερεὺς ἀπαντώντας στὴν προσφώνησι τοῦ ἰμάμη εἶπε, ὅτι ἡ προοδευτικὴ ἐκτόπισις τῶν δογματικῶν καὶ γενικωτέρων διαφορῶν ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μιὰ σημαντικὴ πρόοδο.

Ὅσο γιὰ τὸν διαμαρτυρόμενο ἱερέα, καὶ ἐκεῖνος μὲ τὴν σειρά του ὕμνησε τὸν Ὕψιστο, ἐγκωμιάζοντας παράλληλα τὴν ἀδελφότητα ἀνάμεσα στὶς διαφορετικὲς θρησκεῖες...

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ λειτουργοὶ διαφόρων θρησκειῶν καὶ ἐκκλησιῶν συμπροσεύχονται, παρὰ τὶς ἀρχαῖες (καὶ ἀπηρχαιωμένες) ἀπαγορεύσεις. Πρὶν λίγα χρόνια, μιὰ τέτοια συμπροσευχὴ ἔγινε στὸ Καλαμάκι, στὸ πολεμικὸ νεκροταφεῖο. Ἐξ ἄλλου, στὴν ἕδρα τῆς παγκοσμίου Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, τὸ Ἄντυαρ τῆς Ἰνδίας (στὸν τεράστιο κῆπο τῆς ὁποίας ἔχουν ἀνεγερθῆ ναοὶ ὅλων τῶν θρησκευμάτων), συνηθίζεται, στὴν ἀρχὴ κάθε συνεδρίου, νὰ ψάλλωνται προσευχὲς ὅλων τῶν θρησκειῶν ἀπὸ λειτουργοὺς ἢ ἐκπροσώπους των.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ σημάδι τῶν καιρῶν, ἡ ἕνωσις τῶν θρησκευομένων στὴν βάσι τους (μέσα σὲ ἀνεξίθρησκες ὀργανώσεις ἢ καὶ ἀτομικὰ) ἢ μὲ τὴν πρωτοβουλία πρωτοπόρων κληρικῶν.

Μιὰ σχετικὴ ἐκδήλωσις, ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα, ἔγινε τὴν Κυριακὴ 4 Ἰανουαρίου 1970, πάνω στὴν Ἀκρόπολι. Παραλαμβάνομε ἀπὸ τὴν «Βραδυνὴ» τῆς ἑπομένης (ἡ ὁποία ἐδημοσίευσε καὶ φωτογραφία) τὴν ἀφήγησι τοῦ συμβάντος:

«Ἦρθαν στὴν Ἑλλάδα ἁπλοῖ προσκυνητές. Ὅπως τόσοι καὶ τόσοι τουρίστες κάθε χρόνο στὴν κοιτίδα τοῦ Δυτικοῦ — Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Χθές, ὅμως, ἦταν Κυριακή. Ἔτσι, ἐνῶ οἱ τρεῖς καθολικοὶ κληρικοὶ ἄρχιζαν νὰ ψάλλουν τὴν θεία λειτουργία κάτω ἀπὸ τὸν θόλο τοῦ ἀττικοῦ οὐρανοῦ, οἱ πιστοὶ συγκεντρώθηκαν γύρω τους μὲ κατάνυξι. Ἦταν στὸν Ἱερὸ Βράχο, ὅπου ἐπραγματοποιήθηκε χθὲς τὸ πρωῒ ἡ ὑπαίθρια αὐτὴ λειτουργία κι᾽ ἦταν οἱ πιστοί, εὐλαβικοὶ τουρίστες, ποὺ καθυστέρησαν γιὰ λίγο τὸ προσκύνημά τους στὴν Ἀκρόπολι γιὰ νὰ προσευχηθοῦν στὸν Ὕψιστο».

Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἱερεῖς δὲν ἐδίσταταν νὰ τελέσουν τὴν λειτουργία στὰ πλαίσια τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ναῶν. Δὲν ἔχει, ὅμως, περάσει πολὺς καιρός, ποὺ ἕνας Ἕλληνας καλόγερος ἐχαρακτήριζε τὰ κτίρια τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῆς Ἀκαδημίας ὡς... εἰδωλολατρικά...

Ἐκκλησιαστικὴ ἑνότης μὲ ὕμνους

Τὴν Δευτέρα 26 Ἰανουαρίου ἐδόθη, στὸ θέατρο τῆς Ἐθνικῆς

Λυρικῆς Σκηνῆς «Ὀλύμπια», βραδυὰ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Θεολογικοῦ Κέντρου «Ἡ τοῦ Θεοῦ Σοφία», μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς 21ης ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα.

Ἐπρολόγισε ὁ ἐκπαιδευτικὸς κ. Πανώτης, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε ὅτι ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησιαστικὴ συμφωνία θέλει νὰ κρούσῃ τὴν «λύρα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συνδιαλλαγῆς» τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν. Εἰς τὴν ἐκδήλωσι αὐτή, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς σύνθημα «Ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς», ἔλαβαν μέρος πολυμελεῖς χορῳδίες κατὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά:

1) Τοῦ ὀρθόδοξου ρωσικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἀλ. Δημήτριεφ.

2) Τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Ἀθηνῶν Ἁγίου Διονυσίου, ὑπὸ τὸν κ. Μιχ. Κορνέλλον.

3) Τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν κ. Δημ. Ἀλαγιάλην.

4) Τῶν Ὀρθοδόξων Ἀρμενίων «Κιλικία», ὑπὸ τὸν κ. Χοβάνες Ντουμανιάν.

5) Τῶν Γρηγοριανῶν Καθολικῶν, μαθητικὴ χορῳδία, καὶ

6) Ὁ Βυζαντινὸς Πατριαρχικὸς Χορὸς μὲ μέλη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἰς Ἀθήνας διαμένοντας, ἱεροψάλτας ὑπὸ τὸν Ἄρχοντα Πρωτοψάλτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Στανίτσαν.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων παρέστησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Καθολικῶν Βενέδικτος, οἱ Μητροπολῖται Κορινθίας Παντελεήμων καὶ Χριστουπόλεως Ἰάκωβος, καθὼς καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Στυλ. Παττακός.

Ἑνότης μὲ τὴν προσευχή

Ἀπὸ 18 - 25 Ἰανουαρίου (ἑβδομάδα προσευχῆς γιὰ τὴν ἑνότητα τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν) ἔγινε στὰ Χανιὰ θεολογικὸ συμπόσιο μὲ βασικὸ θέμα: «Ἀνακαίνισις καὶ ἑνότης». Τὸ θέμα ἀνέπτυξαν ὁ Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος, ὁ κ. Ἀλ. Παπαδερός, θεολόγος καὶ γεν. διευθυντὴς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, ὁ κ. Χρ. Βούλγαρης, βοηθὸς τῆς ἕδρας τῆς Καινῆς Διαθήκης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ρωμαιοκαθολικὸς ἱερεὺς ἐξ Ὁλλανδίας κ. Ἰωάννης Μάγερ, ὁ ἀγγλικανὸς μοναχὸς κ. Μπράντσοου καὶ ὁ προτεστάντης θεολόγος κ. Σκέλτον, ἐξ Η.Π.Α.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Κάτια Λεμπέση, φοιτήτρια κοινωνιολογίας τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Θηλέων (Ἁγία Παρασκευή) ἀνεχώρησε γιὰ τὸ Νέο Δελχὶ γιὰ νὰ μετάσχῃ (6 - 8 Φεβρουαρίου) στὸ Δ´ παγκόσμιο συνέδριο θρησκειῶν. Στὸ συνέδριο αὐτό, ποὺ συγκαλεῖται κάθε 5 χρόνια, θὰ λάβουν μέρος ἐκπρόσωποι 200 θρησκειῶν, ἀνάμεσά τους δὲ θὰ εἶναι καὶ ὁ Δαλάϊ Λάμα. Σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἡ κατανόησις καὶ συνεργασία ὅλων τῶν θρησκειῶν μεταξύ τους.

Ἡ δὶς Λεμπέση θὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ πῶς οἱ νέοι, γενικῶς, βλέπουν

σήμερα τὴν θρησκεία. Ὅταν ἐπιστρέψη, ἴσως θελήση νὰ δώση τὸ κείμενο τῆς ὁμιλίας της στὸν «Ἰλισό».

Ἀντιθέσεις

ΡΙΟΝ ΙΑΝΕΙΡΟΝ.— Ὁμάδα ἱερέων ζηλωτῶν γυρίζουν στοὺς δρόμους καὶ ὅπου συναντοῦν γυναῖκες μὲ μεγάλα ντεκολτέ, τοὺς βάζουν μιὰ σφραγῖδα «ντροπῆς» στὸ στῆθος...

(ΣΗΜ. Ὅπως παλαιότερα μερικοὶ ζηλωταὶ τοῦ Πειραιῶς, ποὺ ἐχρωμάτιζαν μὲ κόκκινη μπογιὰ τὰ γυμνὰ μπράτσα τῶν γυναικῶν. Γιατί τὰ κοντομάνικα, τότε (στὴν δεκαετία τοῦ '30) ἦσαν προκλητικά!)

ΚΩΝ/ΠΟΛΙΣ.— Ἕνα ἐκ τῶν ἐδῶ δικαστηρίων κατεδίκασεν εἰς 10 μηνῶν φυλάκισιν τὸν ἰμάμην (ἀνώτερον χότζαν) ἑνὸς τζαμιοῦ, διότι κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀρχιάτρου ἑνὸς νοσοκομείου ὡμίλησεν ἐναντίον τοῦ μασονισμοῦ, μέλος τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ μεταστάς.

(ΣΗΜ. Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις ἀκολουθεῖ μιὰ πολὺ ἁπλῆ καὶ πολὺ στέρεη λογική: Ἀφοῦ ὁ Τεκτονισμὸς λειτουργεῖ νομίμως, κάθε ἐπίθεσις ἐναντίον του στρέφεται ἔμμεσα κατὰ τοῦ Κράτους καί, ἐπὶ πλέον, συνιστᾶ ἀπόπειρα προκλήσεως μίσους καὶ ἐχθροπαθείας μεταξὺ τῶν πολιτῶν.

Λαθάκια

Στὸ Ραδιοφωνικὸν Πρόγραμμα» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον γιὰ τὸν «σοφὸν τῶν σοφῶν» Δημήτριον Γαλανὸν τὸν Ἀθηναῖον, ἀλλὰ μὲ μερικὲς ἀνακρίβειες:

Δὲν ὑπῆρξεν ἕνας «Ἕλλην Βραχμὰν» εἰς τὰς Ἰνδίας. Βραχμὰν λέγεται ὁ ἐκ γεννήσεως ἀνήκων εἰς τὴν πρώτην ἀπὸ τὶς τέσσαρες κάστες τῶν Ἰνδῶν. Ἔτσι, ὁ Δημήτριος Γαλανός, γεννηθεὶς Ἕλλην, δὲν μποροῦσε νὰ «γίνη» Βραχμάν. Ἐδιδάχθη καὶ ἀπέκτησε τὴν σοφία τῶν Βραχμάνων.

Τὸ μεταφραστικό του ἔργον ὑπῆρξε μεγάλο καὶ σπουδαῖο. Ἀλλὰ δὲν μετέφρασε, ὡς γράφεται, «ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν σανσκριτικὴν φιλοσοφίαν καὶ φιλολογίαν εἰς τὴν νεοελληνικήν». Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν. Ἡ Μαχαβαράτα μόνον ἀποτελεῖται ἀπὸ 200.000 στίχους. Μετέφρασε, ὅμως, τὴν Βαλαβαράτα (συντομὴ τῆς Μαχαβαράτα), ἡ ὁποία, διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ Γαλανοῦ ἔγινε γνωστὴ στὴν Εὐρώπη.

Καὶ μερικὰ ἀκόμη λάθη ἔχουν παρεισφρύσει στὸ ἄρθρον. Ἀλλὰ εἶναι προτιμότερο νὰ ἀναφέρωνται, ἔστω καὶ λανθασμένα, παρὰ νὰ μὴν ἀναφέρωνται καθόλου, σοφοὶ ὅπως ἦτο, πράγματι, ὁ Δημήτριος Γαλανὸς ὁ Ἀθηναῖος.

Ὁ πολιτισμός μας πάσχει...

Ὁ διάσημος —καὶ ἴσως ὁ κορυφαῖος— ἱστορικὸς τῆς ἐποχῆς μας, δόκτωρ Ἄρνολντ Τόϋνμπη εἶναι ἀπαισιόδοξος γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Σὲ συνέντευξί του διετύπωσε, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὶς ἀκόλουθες ἀπόψεις:

...Ἐμεῖς, τὸ ἀνθρώπινον γένος, φθάνομε στὴν Σελήνη, ἀλλὰ στὴν Γῆ εἴμεθα διηρημένοι σὲ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε κυρίαρχα

κράτη καὶ ὅλα αὐτὰ μποροῦν νὰ κινήσουν πόλεμον τὸ ἕνα ἐναντίον τοῦ ἄλλου.

..Κοιτάζοντας δέκα χρόνια πίσω δὲν νομίζω ὅτι ὁ κίνδυνος πυρηνικοῦ πολέμου εἶναι τόσον πιεστικὸς σήμερον. Μεγαλύτερος εἶναι ὁ κίνδυνος ἐνδημικοῦ ἐμφυλίου πολέμου εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Οἰκουμένης. Καί, δυστυχῶς, πρόκειται ὅλοι μας νὰ ζήσωμε σὲ ἕνα εἶδος ἀχανοῦς κοσμοπόλεως, εἰς τὸ μέλλον. Τρομακτικὴ προοπτική.

...Βλέπω τὴν φωτιὰ νὰ συνεχίζεται ἀναμμένη. Τὸν ἕνα πόλεμο μετὰ τὸν ἄλλο. Τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία στὴν περιοχὴ αὐτὴ νὰ μεγαλώνῃ. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ σημειώνεται ἀνάφλεξις βλέπω τὸν κίνδυνον νὰ συρθῇ εἰς τὴν πυρὰ ὁλόκληρος ἡ Οἰκουμένη. Ὅλα αὐτὰ μὲ ἐμβάλλουν εἰς ζοφεροὺς λογισμούς.

...Ἡ ἐποχή μας μοιάζει πολὺ μὲ τὴν περίοδον τὴν ἀμέσως πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Ρώμη καὶ ἡ Ἑλλὰς κατήχοντο ἀπὸ ἀνίαν. Δὲν εὕρισκαν νόημα εἰς τὴν ζωήν. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε ὁ Χριστιανισμός, ἔφθασε τόσον πολὺ εἰς τὰ ἄκρα, ὑπῆρξε τόσον ἀντίθετος πρὸς τὸ σέξ. Δυστυχῶς, οἱ νέες ἰδέες εἶναι συχνὰ ἀντιδράσεις. Καὶ ἐξωθοῦνται περισσότερον τοῦ δέοντος πρὸς τὴν ἄλλην ἄκρην...

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμῶνος) εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα καὶ Παρασκευὴ 10.30 - 12.30.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστῆν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐπιταγὰς ἢ ἐντολάς, μᾶς δυσκολεύουν. Νὰ ἀναγράφεται καθαρὰ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΟΙ

Τιμὴ τόμων παρελθόντων ἐτῶν δραχμαὶ 60. Τιμὴ τεύχους δρχ. 10.

Δὲν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη ὑπ' ἀριθ. 1 - 4, 8, 11 - 18, 23, 25 - 26, 28 - 30, 32 - 33, 40, 44, 49 - 50, 55 - 58, οὔτε τόμοι 1956 - 1959, 1962, 1967 - 1968.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητάς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἄγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ:

Ματθ. Ζαρᾶς, Ἄκρωνος 10. Κίμ. Παυλίδης, Κύπρου 46. Ἐπαμ. Σταματόπουλος, Γερμανοῦ Καραβαγγέλη 3. Γεώργ. Τσάλτας, Ἀραχώβης 15. Βασ. Φρυδᾶς, Τήνου 59. Χριστ. Χριστοφορίδης, Λευκάδος 14.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ:

Ἀπόστ. Γκόρης, Ἐπανωμὴ Θεσσαλονίκης. Βασ. Λεονταρίδης, Ἐθνικῆς 10, Σκύδρα Ἐδέσσης. Γ. Λίγγος, Ἁγ. Βαρβάρας 19, Καβάλα. Κων. Μερέσης, Μπιζανίου 51, Θεσσαλονίκη. Ἀριστ. Ρωμαῖος, Ἀριστομένους 72, Καλαμάτα. Χ. Χαραλάμπους, Σολωμοῦ 10, Δράμα. Ἀνδρ. Χριστόπουλος, Γρίβα 41, Ρόδος. Ἰω. Τριανταφύλλου, Μεγ. Ἀλεξάνδρου 10, Θεσσαλονίκη.

ΚΥΠΡΟΣ

Τεύχη «Ἰλισοῦ», τόμοι καὶ βιβλία, στὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἀντωνίου Στυλιανοῦ, Λεμεσός.

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Σταυρ. Κομνηνός, Ἀθῆναι.
Γεώργ. Μαργαρόπουλος, Ἀθῆναι.
Ἠλ. Ἀναγνωσταρᾶς, Καλαμάτα.
Κων. Τσαμόπουλος, Θεσσαλονίκη.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ὁ κ. Κων. Μπερεδήμας μᾶς ἀπέστειλε δρχ. 400 ὑπὲρ τῶν Νυκτερινῶν Σχολῶν «Μέλης» καὶ ἑτέρας δρχ. 400 ὑπὲρ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι, εἰς μνήμην Βάσου Κριμπᾶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 5ετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου του.

Μᾶς ἀπεστάλησαν ἀνωνύμως δρχ. 300 ὑπὲρ τῶν ἐκδόσεων τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι, εἰς μνήμην Σπυρίδωνος καὶ Ἀρσινόης Σκούταρη.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΕΛΑΒΕ Ο «ΙΛΙΣΟΣ»

Χρῆστος Σ. Σολομωνίδης: Σπῦρος Μελᾶς. Ἀθήνα 1969.

Ἰω. Βασιλείου: Ἀγκόρ, μιὰ ξωτικὴ πολιτεία. 1970.

Αἰκατερίνη Τσώπελα: Ὧρες σιγῆς (Ποιήματα). Ἀθήνα 1969.

Καλλιόπη Γρίβα: Μαρία (Μυθιστόρημα). 1970.

Ρομπέρτο Ἀσσατζιόλι: (Μετάφρ. - Πρόλογος: Τριαντ. Τ. Τριανταφύλλου) : Ψυχοσύνθεσις, Ἀτομικὴ καὶ Κοινωνική. Ἀθῆναι 1969.

Γκράχαμ Σ. Ταίηλορ (μετάφραση Τριαντ. Τριανταφύλλου) : Βασικαὶ ἔννοιαι ψυχοσυνθέσεως. Ἀθῆναι 1969.

Χρῆστος Βουνᾶς: Κεφαλονίτικο σατιρικὸ ἡμερολόγιο 1970. Πάτρα 1970.

Ἰω. Κόντος: Τὰ Κρητικὰ καράβια στὰ 1453. Ἀθῆναι 1969.

Κλεοπάτρα Πρίφτη : Θέατρο (τρία μονόπρακτα). Ἀθήνα 1969.

Ἀχιλ. Γρηγορογιάννης: Ὁ μείζων Ἑλληνισμός. Ἀθῆναι 1970.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ «ΙΛΙΣΟΥ» ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ

Βόλος: Γ. Κουκουβῖνος
Ζάκυνθος: Ν. Ταμπαλῆς.
Ἡράκλειον: Λ. Κουντῆς.
Θεσσαλονίκη: Γ. Βαρᾶνος.
Θεσσαλονίκη: Ν. Δραγώνας.
Καλαμάτα: Ἀ. Οἰκονομόπουλος
Κάλυμνος: Δρ. Κωλέττης.
Κοζάνη: Στέλλα Τσιομπάνου.
Λάρισα: Π. Ἀργυρόπουλος.
Μυτιλήνη: Γ. Κακαδέλλης.
Ξάνθη: Εὔελπις Ράνος.
Πάτραι: Ἀθ. Κοντοσάκης.
Ρόδος: Μ. Φωστιέρης.
Σῦρος: Π. Ζαραφωνίτης.
Χαλκίς: Ἰω. Χριστοβασίλης.
Ἀμμόχωστος: Ἀνδ. Τσόκκος.
Λεμεσός: Ἀντ. Στυλιανοῦ.
Λευκωσία: Ἀχ. Ζαβαλλῆς.
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης.
Τουρκία: Γ. Βακαλόπουλος.

Ἐκδότης-Διευθυντὴς
Κ. Ν. ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐθνικῆς Τραπέζης 3 - Φιλοθέη
Προϊστάμενος Τυπογραφείου
ΙΟΡΔΑΝΗΣ Α. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ
Ποσειδῶνος 51 - Π. Φάληρον

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γρ. Ἀνδρ. Λουρδάτα. Ἀξιέπαινος ἡ ἐρευνητική σας διάθεσις ἐπὶ τῶν φιλοσοφικῶν προβλημάτων. Σωστὰ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ προβάλλετε στὴ μελέτη σας «Αἱ διαδοχικαὶ ὑπάρξεις» καὶ ποὺ συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως τῶν διαδοχικῶν ἐνσαρκώσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἰς διάφορα ἀνθρώπινα σώματα, διὰ τῶν ὁποίων δρᾷ εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον, συλλέγουσα διδάγματα καὶ πεῖραν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξελίσσεται, ἐξαγνίζεται καὶ τελειοποιεῖται. Ὀρθῶς ἐπικαλεῖσθε τὸν Πυθαγόρα, Πλάτωνα, Πλωτῖνον, Ὠριγένην, καθὼς καὶ τὰς περικοπὰς ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΙΕΒΟ ΣΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ

Συνιστοῦμε θερμὰ στοὺς φίλους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, ποὺ τοὺς ἀρέσει ὁ «κινηματογράφος ποιότητος» νὰ μὴ χάσουν τὸ ἔργον «Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ Κίεβο», ποὺ προβάλλεται τώρα σὲ συνοικίες τῶν Ἀθηνῶν. Εἶναι ἕνα μαστίγωμα τῆς θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας καὶ μία δοξολόγησις τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας. Διαδραματίζεται στὰ πλαίσια τῶν κατατρεγμῶν τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Τσαρικὴ Ρωσία. Γι' αὐτὸ τὸ συγκλονιστικὸ ἔργο θ' ἀσχοληθοῦμε ἀναλυτικώτερα στὸ ἑπόμενο τεῦχος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.